

Grupul de Acțiune Locală “Microregiunea Hârtibaciu”

PLAN DE DEZVOLTARE LOCALĂ

[GAL MICROREGIUNEA HÂRTIBACIU]

NOIEMBRIE 2010

Strategie realizată cu sprijinul SC ELVA PALTINIȘ - Merghindeal, SC GPA BUSINESS MANAGEMENT - Sibiu

CUPRINS

PLAN DE DEZVOLTARE LOCALĂ

1. PREZENTAREA GEOGRAFICĂ ȘI FIZICĂ.....	4
I.1.1 PREZENTAREA PRINCIPALELOR CARACTERISTICI GEOGRAFICE (AMPLASAMENT, RELIEF, ALTITUDINE).....	4
A) AMPLASAREA TERITORIULUI.....	4
B) RELIEF	5
C) CLIMA PREDOMINANTĂ	7
D) PRINCIPALELE TIPURI DE SOLURI PREDOMINANTE.....	7
E) RESURSELE NATURALE	9
F) VEGETAȚIA	9
I.1.2 HĂRȚI – PLANUL LOCALIZĂRII TERITORIULUI	11
I.1.3 POPULAȚIE – DEMOGRAFIE	13
I.1.4 PATRIMONIU DE MEDIU	13
I.1.5 PATRIMONIU ARHITECTURAL ȘI CULTURAL	19
ISTORIA CULTURALĂ ȘI IDENTITATEA REGIONALĂ	19
PEISAJUL CULTURAL	22
ELEMENTELE TRADIȚIONALE	23
COMENTARIILE PRIVIND PATRIMONIUL ARHITECTURAL ȘI CULTURAL LOCAL:	24
COLECȚIA DE CARTE, MANUSCRISE ȘI DOCUMENTE.....	33
COLECȚIA DE FOTOGRAFIE ȘI GRAFICĂ.....	33
COLECȚIA DE ETNOGRAFIE	33
COLECȚIA DE OBIECTE REPREZENTATIVE BRESLELOR	33
COLECȚIA DE ARHEOLOGIE ȘI ISTORIE.....	34
ETNOLOGIA DE URGENȚĂ	34
I.1.6 ECONOMIA LOCALĂ	34
A) REPARTIZAREA POPULAȚIEI ACTIVE.....	34
B) AGRICULTURA	35
C) INDUSTRIE – IMM – MICROINTREPRINDERI	35
D) COMERȚ ȘI SECTOR DE SERVICII	37
I.1.7 SERVICII PENTRU POPULAȚIE ȘI INFRASTRUCTURI MEDICO-SOCIALE	38
A) ECHIPAMENTE PREZENTE SAU ACCESIBILITATEA POPULAȚIEI LA ACESTE SERVICII.....	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
I.1.8 ACTIVITĂȚI SOCIALE ȘI INSTITUȚII LOCALE	38
I.1.9 BILANȚUL POLITICILOR ÎNTEPRINSE ÎN TERITORIU	40
I.1.10 ELEMENTE COMPLEMENTARE PRIVIND PREZENTAREA TERITORIULUI	42
PERSPECTIVE PENTRU FOLOSIREA DURABILĂ A ENERGIILOR REGENERABILE ÎN PODIȘUL HÂRTIBACIULUI.....	42
TERITORIU	46
PUNCTE TARI	46

PUNCTE SLABE.....	46
OPORTUNITĂȚI.....	47
RISURI.....	47
POPULAȚIA.....	47
PUNCTE TARI	47
PUNCTE SLABE.....	47
OPORTUNITĂȚI.....	48
RISURI.....	48
ACTIVITATI ECONOMICE	48
PUNCTE TARI	48
PUNCTE SLABE.....	48
OPORTUNITĂȚI.....	49
RISURI.....	49
ORGANIZAREA SOCIALĂ ȘI INSTITUȚIONALĂ	50
PUNCTE TARI	50
PUNCTE SLABE.....	50
OPORTUNITĂȚI.....	51
RISURI.....	51
DECLARAȚIA DE LA AĜNITA – PRINCIPIUL DIRECTOR AL GAL.....	52
PRIORITĂȚILE DE ACȚIUNE, OBIECTIVELE OPERAȚIONALE ȘI MĂSURILE ADECVATE ALE GAL MICROREGIUNEA HÂRTIBACIU.....	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
PRIORITATEA I AFIRMAREA IDENTITĂȚII REGIONALE ȘI CREȘTEREA COEZIUNII.....	53
OMUL.....	53
MEDIUL: CONSERVAREA PEISAJULUI NATURAL ȘI CULTURAL ȘI PROMOVAREA PRODUSELOR REGIONALE.....	53
PRIORITATEA II DEZVOLTAREA TURISMULUI DURABIL.....	54
CONCLUZIE.....	54
PARTENERIATUL DECIZIONAL.....	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

CUVÂNT ÎNAINTE

Plan de dezvoltare locală GAL "Microregiunea Hârtibaciu"

Spațiul rural din microregiunea LEADER Hârtibaciu se află în conflictul dintre intenția păstrării și conservării unui peisaj natural și cultural unic pe de o parte și necesitatea exploatării a acestuia pe de altă parte.

Posibilitățile de dezvoltare ale regiunii rezultă atât din deosebita atractivitate a naturii și a mediului, cât și din cultura cu specific preponderent agricol. Doar dacă aceste caracteristici se vor păstra, se vor putea exploata durabil din punct de vedere economic. Pe de altă parte, populația va fi mai receptivă pentru protejarea naturii și conservarea culturii, dacă va avea un beneficiu economic sau personal în urma acestora.

Prezenta strategie are în vedere aceste comandamente și încearcă să îmbine inovativ avantajele comparative ale Microregiunii în vederea transformării acestora în avantaje competitive.

PARTEA I

PREZENTAREA TERITORIULUI – ANALIZA DIAGNOSTIC

1. PREZENTAREA GEOGRAFICĂ ȘI FIZICĂ

1.1.1 Prezentarea principalelor caracteristici geografice (amplasament, relief, altitudine)

a) Amplasarea teritoriului

Microregiunea Hârtibaciu se află în județul Sibiu, în partea de sud a Transilvaniei, în zona centrală a României. Ea cuprinde zonele situate de-a lungul râului Hârtibaciu¹, care izvorăște la nord-est de microregiune, în apropierea localității Bărcuț, și curge spre sud-vest, parcurgând Podișul Hârtibaciului, vărsându-se apoi în Cibin, un afluent al Oltului. Orașul Agnita reprezintă centrul geografic al microregiunii și este singurul oraș pe o rază de 40 km.

Podișul Hârtibaciului reprezintă nucleul peisajului – specific microregiunii – dintre Târnava Mare și Olt, la poalele Munților Făgăraș, cu un relief de dealuri întinse cu o înălțime maximă de 646m.

Pe lângă aspectul geografic unitar, o altă trăsătură comună a microregiunii este izolarea ei, situându-se departe de centrele urbane și căile rutiere principale. Chiar dacă la capătul extrem din sud-vestul regiunii influența municipiului Sibiu se manifestă prin creșterea evidentă a numărului de navetiști și intensificarea activităților de construcție, pe întreg cuprinsul ei microregiunea (inclusiv orașul Agnita) este definită de caracterul ei rural.

Prin urmare, specificul Văii Hârtibaciului este determinat în principal de tradiții agricole. Terenuri extinse servesc ca pășuni, sau au rămas necultivate după sistarea activității gospodăriilor agricole colective.

O altă caracteristică comună a Microregiunii Hârtibaciu este istoria ei, zona reprezentând unul dintre principalele habitate ale sașilor transilvăneni. În decursul prezenței lor de peste 800 de ani, aceștia și-au pus amprenta nu doar din punct de vedere arhitectural asupra acestei regiuni cu biserici fortificate cunoscute la nivel mondial. Influența acestei etnii asupra culturii, tradițiilor și limbii celorlalte grupuri etnice persistă chiar și astăzi, după emigrarea aproape integrală

¹ Lungimea râului ca. 89 km; bazin ca. 1.027 km²

Valea Hârtibaciului este legată de Municipiul Sibiu prin drumul județean DJ 106A, de Municipiul Mediaș prin drumul județean DJ 141 și de Municipiul Sighișoara prin drumul județean DJ 143A.

Majoritatea drumurilor comunale necesită reparații urgente, una din cauzele absenței investitorilor și turiștilor. Drumurile naționale și europene străbat nordul respectiv sudul Microregiunii Hârtibaciu. După prevederile actuale ale proiectului, o autostradă (Autostrada Transilvania) va traversa comuna Iacobenii, în zona satului Netuș). Infrastructura de transport este deficitară pe întreg teritoriul GAL Microregiunea Hârtibaciu, cu excepția comunei Șelimbăr. Starea generală a drumurilor județene și comunale determină creșterea costurilor de transport pentru populație și întreprinderi.

Doar valea propriu-zisă a Hârtibaciului beneficiază de condiții acceptabile pentru desfășurarea transportului public de călători. De patru ori pe zi circulă autobuze pe linia Agnita-Sibiu, în ambele direcții. Apoi mai există curse pe ruta Sibiu-Vurpăr, iar pentru navetiști între Sibiu și Chirpăr. Comuna Mihăileni nu este accesibilă decât indirect, de pe traseul Sibiu-Șeica Mare. Regiile de transport rutier nu deservește direct localitățile care nu sunt traversate de drumul județean. **Comuna Bruii cu satele aferente nu este în rețeaua transportului în comun, nici satul Săsuș (comună Chirpăr). Satul Veseud (comună Chirpăr) este legat numai o dată pe săptămână.**

Majoritatea comunelor aparținătoare teritoriului GAL Microregiunea Hârtibaciu nu dețin infrastructura de apă canal centralizată. Numărul locuitorilor racordați din mediul rural al județului Sibiu este de 35.411 reprezentând 24,5 % din totalul populației mediului rural. În mediul rural se constată o deficiență în ceea ce privește infrastructura de distribuție a apei potabile, doar 11 localități din județul Sibiu dispunând de sisteme de alimentare cu apă centralizate. Starea tehnică a rețelelor de distribuție, vechimea lor, instalații de captare și distribuire a apei de capacitate redusă, pentru unele localități, calitatea necorespunzătoare a surselor de apă, și funcționarea necorespunzătoare a stațiilor de tratare, crează discontinuități în aprovizionarea cu apă a locuitorilor, diminuează calitatea serviciilor de distribuire a apei potabile furnizate către populație și reduce interesul investitorilor pentru zona.

În județul Sibiu din totalul de 156.936 locuințe permanente sau sezoniere doar 109.369 sunt racordate la rețea de canalizare, 87.294 sunt racordate la rețeaua publică canalizare (55,6%) și 22.075 în sistem propriu (14,1%), ceea ce reprezintă 69,7% din totalul locuințelor (2003).

În microregiune există 3 benzinării, două la Agnita și una la Ighișul Vechi (Bîrghiș).

Orașul Agnita a fost cooptat în parteneriat pentru a asigura coerență și omogenitatea teritoriului reprezentat și pentru a atinge masă critică necesară implementării unei strategii de dezvoltare.

b) Relief

Substratul bazinului Văii Hârtibaciului, analizat în ansamblu, se constituie dintr-un pachet de roci sedimentare neogene, aparținând sarmațianului și badenianului, necimentate (nisipuri și pietrișuri) sau slab cimentate (gresii friabile, orizonturi subțiri de conglomerate, argile și marne).

Slaba coeziune a rocilor este atributul care a permis, în timp, o largă dezvoltare a agenților modelatori cu o rată de denudație ridicată, astfel că suprafețele structurale se restrâng ca spațiu foarte mult căpătând un aspect de suprafețe structural sculpturale.

Înclinarea monoclinală a stratelor, uneori ușor cutate larg, au permis instalarea unui relief asimetric dominat de cueste, a căror revers este susținut de orizonturi dure, extinse pe mari lungimi. Ele însoțesc râurile de ordin superior, Hârtibaciu și afluenții săi importanți (Albac, Zăvoi, Zlagna, Apoș, Bârghiș, etc). Ca o remarcă generală, suprafețele extinse afectate de procese eruzivo-denudaționale au fost în mare parte și o consecință a structurii fundamentului.

Dacă în partea de V-SV regiunea se înscrie pe depozite de margine de cuvetă partea de est – nord-est face corp comun cu depozitele de cuvetă propriu-zisă, cu orientarea cutelor de brahianticinal pe direcție N-S.

La această structură relativ simplă trebuie să adăugăm și flancurile celor trei domuri, Nou Săsesc în nord și domurile Ilimbav, a cărui apex se află în D. Dumbrăvii (615 m) și Rotbav în sud.

Pe baza acestui edificiu petrografic slab coeziv, în timp, grație eroziunii și denudației, s-au edificat două tipuri majore de relief: relieful structural, relief sculptural.

Relieful structural este reprezentat de platouri care, datorită rocilor friabile de la suprafață, s-au restrâns putând fi remarcate astăzi la nivelul interfluviilor ce delimitează, în nord bazinul Hârtibaciului și care de multe ori au rămas ca niște martori structurali (DI. Zlagna, DI. Dumbrăvii, DI. Tabăra, DI. Coasta Malului, DI. Bloșelu, DI. Rotbav, DI. Saeș, DI. Furcilor, DI. Telinei, DI. Stumsel, DI. Pelisor) cu altitudini ce depășesc 600 m.

Un alt element demn de semnalat este prezența cuestelor, care însoțesc majoritatea afluenților de dreapta ai Hârtibaciului, a căror revers este o suprafață structurală încă bine păstrată. Așa se întâmplă pe stânga p. Coves; pe stânga P. Bârghiș; pe stânga p. Zlaga etc.) sau pe afluenții de dreapta ai p. Zăvoi (V. Caprelor, V. Cireșilor; V. Nou), unde ele apar pe stânga.

De asemenea se remarca cuestele structurale de pe dreapta Hârtibaciului din aval de confluența cu p. Bîrghiș până la confluența cu p. Zlaga, cunoscute ca și Coasta Vărdului și Coasta Benești-Ighiș. Alături de aceste cueste structurale bine evidențiate apar și o serie de cueste a căror revers structural este mai puțin evident (coasta de pe stânga p. Zăvoi dintre Vurpăr și Roșia; de pe stânga P. Ruja saude pe dreapta ca o remarcă amintim faptul că frunțile acestor cueste sunt abrupte (peste 20°) pe când reversul are pante de 5-15° , favorabile celor două procese, cu activitate preponderentă torențialitatea și procesele de mișcare în masă.

Relieful sculptural. În cadrul acestui tip major de relief deosebim în primul rând pe cel al versanților și apoi pe cel de albie majoră.

Versanții care însoțesc atât valea principală a Hârtibaciului cât și pe cele ale afluenților sunt modelați de alunecări de teren, torențialitate și, datorită unor exploatare agricole intense, de eroziune în suprafață care au deteriorat starea lor.

Trebuie să arătăm că în cadrul bazinului superior (V. Dorobeș; V. Morii) avem cele mai reprezentative alunecări monticulare (glimee) a căror vechime (12-16000 ani) ne dau o imagine a intensității proceselor în timp. Este vorba de glimeele de pe raza comunelor Brădeni, Noiștat, Merghindeal, Marpod, Roșia). „Urmele” unei modelări active prin alunecări pot fi descifrate prin existența unor zone de desprindere situate acum lângă interfluvii, cu înălțimi de ordinul metrilor și zecilor de metri. Datorită instalării eroziunii torențiale, destul de frecvent (com. Merghindeal,

Chirpăr, Vurpar, Nocrich, Alțâna, Bârghiș, Morpad, Iacobeni, oraș Agnita) vechile deluvii pot deveni active, astfel încât reactivările pot genera pagube importante suprafețelor agricole).

Deja pe raza acestor comune s-au evidențiat organisme torențiale cu adâncimi ce depășesc ca efort financiar intervențiile curente (>2 m). Sunt semnalate reactivări de alunecări pe raza comunelor Bârghiș, Chirpăr, Roșia, Alțâna, Brădeni).

Albiile majore sunt însoțite de relief de terase, în special pe r. Hârtibaciu, în aval de Nocrich, fiind dezvoltate pe dreapta lui. Altitudinea relativă a lor urcă până la 35 m. Interesantă însă este albia majoră (lunca) cu lățimi ce merg, în medie, la peste 1 km – uneori 2 km, în cazul Hârtibaciului dar și pe afluenții acestuia, atât pe dreapta cât și pe stânga. Structura litologică a depozitelor cu nisipuri argiloase, argile, dominant având subordonat nisipuri și mai rar pietrișuri, fac ca infiltrațiile să fie încetinite și să domine fenomenul de înmlăștinire. În aceste depozite de lunca, care spre partea inferioară a râului Hârtibaciu pot depăși 10-12 m grosime, râurile și-au săpat albiile minore cu maluri joase ce permit inundațiile.

Între luncă și versanți s-au „construit”, în timp, glaciuri (suprafețe înclinate ușor, cu litologie dominată de nisipuri) permeabile, favorabile construcțiilor și activităților agricole. Geneza acestora este mixtă deluvio, preluvio-coluvială, fapt care ne conduce la ideea că orice proiect de amenajare trebuie însoțit de studii geotehnice și de risc prealabile.

c) Clima predominantă

Clima Văii Hârtibaciului este continentală, cu ierni moderate și veri parțial răcoroase, bogate în precipitații. Cantitatea medie a precipitațiilor este de 681 mm pe an. Lunile cele mai ploioase sunt mai, iunie și iulie. Primăvara, după perioada de germinare, mase de aer reci venind dinspre Munții Făgărașului provoacă înghețuri repetate, bruște, determinând pagube agricole.

Ninsorile abundente și stratul gros de zăpadă

Datele climatice arată că, la Agnita (1980 - 1996), media grosimii maxime lunare a stratului de zăpadă are valoarea cea mai mare, de 13,8 cm, în luna ianuarie. Grosimea maximă absolută lunară cea mai mare a stratului de zăpadă revine lunii ianuarie, ea fiind de 43 cm. Pe de altă parte, pentru transporturile rutiere, un risc important este reprezentat chiar și numai de existența unui strat subțire de zăpadă, cu deosebire în sectoarele de drumuri în pantă. Numărul mediu anual de zile cu ninsoare este, la Agnita, de 42,31 zile. Lunar, cele mai multe zile cu ninsoare se produc în ianuarie (7,3). Data medie a primei ninsori este 30 noiembrie, iar cea a ultimei ninsori 20 aprilie, durata medie anuală a intervalului posibil cu ninsoare fiind de 110 zile.

În concluzie, cu excepția perioadei ianuarie-martie, clima este temperată, fără temperaturi excesive, propice locuirii, producției agricole, creșterii animalelor și turismului.

d) Principalele tipuri de soluri predominante

Solurile. Diversitatea mare a factorilor fizico-geografici, îndeosebi a condițiilor litologice și de relief au determinat formarea unui înveliș de sol atât în ceea ce privește categoria solurilor prezente, cât și distribuția lor mozaicată în teritoriu. Totodată este de remarcat faptul că solurile din bazinul Hârtibaciului prezintă un potențial ridicat pentru declanșarea și evoluția unor procese geomorfologice actuale prin proprietățile lor fizico-mecanice și chimice.

În cadrul învelișului de soluri din bazinul Hârtibaciului se remarcă următoarele categorii: clasa protisoluri cu tipurile regosoluri și aluviosoluri, clasa cernisoluri cu tipul faeoziom, clasa luvisoluri cu tipul luvosol și clasa cambisoluri cu tipul eutricambosol. Acestea prezintă numeroase subtipuri care alternează repetat pe spații restrânse.

Luvosolurile

Au extinderea cea mai mare în cadrul învelișului de soluri ale teritoriului, fiind solurile dominante mai ales la nord de valea Hârtibaciului. Ocupă interfluviile mai înalte (luvosolurile tipice) precum și versanții cu înclinări slab la moderat (luvosolurile albice). Sunt soluri având orizont A ocric (Ao) urmat de orizont eluvial (El sau Ea) și orizont B argic (Bt) cu grad de saturație în baze (v) peste 53%. Luvosolurile reprezintă cea mai tipică expresie pedogeografică a condițiilor bioclimatice central-europene din cadrul teritoriului. Ca o consecință a proprietăților mai puțin favorabile (îndeosebi a luvosolurilor afectate de procese de hidromorfism-subtipurile stagnice și gleice), fertilitatea acestor soluri este bună pentru păduri (goruneto-făgete), mijlocie pentru plantații pomicole, pajiști și unele culturi (plante furajere, cartofi) și redusă pentru culturile de bază (grâu, porumb, floarea soarelui).

Eutricambosolurile

Denumite în clasificarea anterioară (1980) soluri brune eu-mezobazice, au maximul de răspândire la altitudini cuprinse mai frecvent între 300-400m și, întâlnindu-se frecvent aproximativ în aceleași areale cu luvosolurile. Principalul element de diagnoză prin care se deosebește de districambosoluri, îl constituie prezența orizontului B cambic cu gradul de saturație în baze (v) mai mare de 55%. Având proprietăți fizico-chimice și de troficitate bune, eutricambosolurile se pretează la o gamă largă de folosințe de la terenuri arabile până la pajiști naturale, plantații pomi-viticole și păduri.

Faeoziomurile

Sunt soluri nou introduse în taxonomia solurilor de la noi din țară, incluzând din vechea clasificare (SRCS-1980) solurile cernoziomoide și, pro parte- cernoziomurile argiloiluviale, cernoziomurile cambice, pseudorenzinele și solurile negre clinohidromorfe. În esență, faeoziomurile reunesc într-un tip de sol cernisolurile fără orizont Cca sau cu orizont Cca situat mai adânc de 125 cm (din zona mai umedă). Legate de prezența substratului marnos și marnoargilos se întâlnesc în tot bazinul Hârtibaciului dar cu o frecvență mai mare în zona Agnita-Mergindeal. Având caracteristici chimice și biochimice favorabile se pretează relativ bine pentru culturi de câmp ca și pentru pomicultură.

Regosolurile

Sunt soluri slab evaluate având un orizont A dezvoltat în material neconsolidat sau slab consolidat cu excepția materialelor parentale nisipoase, fluvice sau antropogene. Ocupă, de asemenea, suprafețe mici și discontinui, cu precădere pe versanții puternic înclinați din întreg bazinul Hârtibaciului, asociindu-se frecvent cu erodosolurile (soluri puternic și excesiv erodate). Ca și litosolurile, regosolurile se caracterizează printr-o solificare incipientă, profil slab dezvoltat și proprietăți fizico-

chimice și de troficitate extrem de diverse. Din aceste considerente, fertilitatea și favorabilitatea regosolurilor, sunt reduse pentru culturi arabile mijlocii pentru pajiști și păduri și ridicate pentru plantații pomi-viticole.

Aluviosolurile

Includ, din vechile clasificări, atât solurile aluviale, cât și protosolurile aluviale (aluvisolurile entice) și coluvisolurile (aluvisoluri coluvic). Sunt definite printr-un orizont A urmat de material parental (de cel puțin 50 cm grosime), constituit din depozite fluviatile sau fluvio-lacustre recente. Sunt solurile cele mai răspândite în lunca Hârtibaciului și a afluenților principali având o fertilitate mai ridicată decât celelalte protisoluri, iar scala pretabilității sale este mai largă: pajiști naturale sau culturi furajere, culturi cerealiere mai variate (porumb, grâu, orz etc), plante tehnice și alimentare (cartofi, sfeclă de zahăr), legume, zarzavaturi. De remarcat faptul că, pe alocuri, sunt afectate de exces de umiditate temporară sau chiar prelungit.

e) Resursele naturale

- Păduri „neschimbate”; pajiști umede și pășuni exploatare extensive (24,75% din suprafața GAL MH)
- O bogată diversitate biologică în special avifaunistică (72% din suprafața GAL MH este ocupată de arii protejate Natura 2000);
- Râul Hârtibaciu, regularizat aproape pe toată lungimea lui, ce străbate zona pe o lungime de 89 de km cu o suprafața a bazinului hidrografic de 1.027,92 km² și se varsă în Cibin.
- Există rezerve de argilă, pietriș și nisip ce se poate folosi în construcții.
- Sunt descoperite rezerve de gaz-metan ținute în conservare. În localitatea Ilimbav, sat component al comunei Marpod, recunoscută de aproape un secol pentru zăcămintele sale de gaz metan: la Ilimbav, în premieră pentru județul Sibiu, a fost experimentat și operat, în anul 1961, primul depozit de înmagazinare subterană a gazelor naturale.
- S-au găsit ape minerale (Sărături Bai) și termale (Bârghiș) la mică adâncime. (sursa: Materplan pentru Domeniul Turismului în Județul Sibiu – Ian. 2010.

f) Vegetația

Constituie elementul cel mai reprezentativ al învelișului pedogeografic, condiționat nemijlocit de climă. Poate fi considerată ca o componentă foarte sensibilă a mediului geografic, reacționând la cele mai neînsemnate variații ale factorilor de care depinde direct și în primul rând ale climei.

Bazinul Hârtibaciului are o vegetație destul de eterogenă din punctul de vedere al structurii și compoziției. Mai extinse sunt pajiștile naturale, pădurile ocupând suprafețe restrânse datorită înlocuirii acestora fie cu pajiști fie cu terenuri cultivate. În cadrul acestora sunt incluse: subetajul gorunetelor și zona nemorală.

Subetajul gorunetelor cuprinde, aproape peste tot, două fâșii zonale: a alternanței de fag și gorun și a gorunetelor. Prima este formată în zona de interferență a făgetelor și a gorunetelor (caracterizată prin alternanța, relativ regulată, a celor două formații), iar cea de-a doua, întâlnită la

altitudinile cele mai joase ale etajului nemoral, este caracterizată prin dominarea exclusivă a gorunetelor.

Zona nemorală (stejăretele), ca și etajul nemoral, se caracterizează prin păduri de foioase caducifoliolate, fiind alcătuită predominant din specii de stejar la care se adaugă, în proporție redusă, gorunii (la limita superioară), carpenul, teii, frasinii, ulmii, paltinii, plopul tremurător, mărul și părul pădureț.

Vegetația pajiștilor este relativ bogată și variată. Datorită orografiei accidentată a dealurilor cu înălțimi și expoziții variate în legătură cu despăduririle de pe teritorii însemnate în zonă se realizează condiții microclimatice foarte deosebite. În consecință se deosebesc două tipuri de formații ierboase: formația de *Festuca pseudovina-Festuca sulcata-Andropogon ischaemum* cu diverse specii xerofile și mezoxerofile, cu pronunțat caracter silvostepic, corespunzător dealurilor joase și o altă formație complexă de *Agrostis tenuis-Festuca sulcata-Festuca pseudovina*, cu caracter mezoxerofil de pe dealurile mai înalte, cu climă mai umedă și mai rece.

Este important de subliniat că odată cu apariția pajiștilor de *Agrostis tenuis* începe o vegetație ierboasă, proprie fânețelor mezofile cu plante bune furajere și cu o perioadă de vegetație care asigură un pășunat pe tot sezonul de vară, fără întrerupere.

- zonă de cultură cerealieră și de creștere a animalelor

-pășuni: 53.093 ha, ceea ce reprezintă 38,22% din suprafața totală și 59,5% din terenul agricol.

- viță de vie și livezi: 1.066 ha - 0,77% din suprafața totală și 1,7% din terenul agricol

- aproximativ 20 % din populația Microregiunii Hârtibaciului practică agricultura, însă doar aproximativ 2% sunt și salariați.

- suprafața totală a pădurilor pe teritoriul GAL Microregiunea Hârtibaciu este 34.365,6 ha. Această înseamnă că 24,74% din suprafața GAL este acoperită de păduri.

g) Factori de mediu

Calitatea factorilor de mediu în teritoriul GAL Microregiunea Hârtibaciu este foarte bună, indicatorii situându-se peste media națională.

- sol - în zonă nu există întreprinderi a căror activitate de producție să genereze poluare. Toate localitățile beneficiază de servicii de salubritate; deponeurile (gropile de gunoi) neconforme ale comunelor au fost închise la sfârșitul anului 2008, groapă de gunoi a orașului Agnita urmează a fi închisă la sfârșitul anului 2010. În Agnita funcționează o stație de sortare a deșeurilor reciclabile finanțată prin PHARE CES 2003.
- aer- având în vedere suprafețele mari ocupate de păduri, pășuni și fânețe, precum și preponderența creșterii animalelor față de agricultura, solurile nu sunt exploatate intensiv și nici contaminate cu îngrășăminte. Nu există nici o întreprindere productivă care să polueze cu pulberi sau suspensii.
- apa – este factorul de mediu cel mai apropiat de media națională, din punct de vedere al poluării, datorită lipsei stațiilor de tratare și epurare a apelor uzate. Este în derulare un proiect în valoare de cca. 90 mil euro, finanțat prin POS Mediu, proiect ce include realizarea

unei stații de epurare în Agnita .Stații de epurare mai sunt realizate sau în curs de realizare în localitățile: Brădeni, Alțâna, Bârghiș, Marpod, Nocrich, Chirpăr, Merghindeal, Șelimbăr.

În concluzie, având în vedere faptul că, practic 72% din suprafața teritoriului GAL Microregiunea Hârtibaciu este declarată zonă Natura 2000, este de presupus că nivelul de poluare a factorilor de mediu va continua să rămână scăzut, indiferent de direcția de dezvoltare economică a regiunii.

Sursă: Raport starea mediului 2009 - Agenția Regională pentru Protecția Mediului Sibiu

h) Resurse turistice naturale și antropice

În conformitate cu prevederile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 142/2008 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național Secțiunea a VIII-a - zone cu resurse turistice, aprobată cu modificări prin Legea nr. 190/2009, următoarele localități din GAL Microregiunea Hârtibaciu au resurse naturale antropice mari și foarte mari, având probleme la infrastructura turistică și/sau tehnică:

Nr crt	Localitate	Probleme ale infrastructurii turistice	Probleme ale infrastructurii turistice
1	Agnita	X	
2	Alțâna	X	X
3	Brădeni	X	X
4	Iacobeni	X	X
5	Merghindeal	X	X
6	Nocrich	X	X
7	Roșia	X	X
8	Șeica Mare	X	X
9	Vurpăr	X	X

Sursa: Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 142/2008, anexa nr. 7

I.1.2 Hărți - planul localizării teritoriului

I.1.3 Populație – demografie

Populație	1992	2002	Evoluție	Soldul migrării	Soldul natural	Sub 20 de ani 2002	Peste 60 de ani 2002	Populația activă	Șomaj
Total	45.086	43.846	-1.240	-1.269	25	13.694	7.763	11.930	1.715
%	100	97,2	-2,76	-2,81	0,05	31,23	17,71	27,21	3,91

Există o puternică tendință de îmbătrânire a populației, manifestată la nivelul întregii regiuni Centru, și în multe dintre comunele ce intră în componența GAL Microregiunea Hârtibaciu. Excepția de la această regulă este comună Iacobeni, unde rată înaltă a natalității (10 %) este datorată structurii etnice (cca. 50% din populație este de etnie romă). Sporul natural este negativ, șoldul migrării este, de asemenea, negativ.

În intervalul de timp 1992-2001 dinamica populației nu a avut aceeași tendință la nivel de unitate administrativ teritorială. În Județul Sibiu, scăderi majore ale numărului populației (cu peste 10%) s-au înregistrat îndeosebi în comunele din estul și sud-vestul județului: Bruuiu: -14.4%; Bîrghiș: -10.2%. Scăderi importante s-au înregistrat și în Alțina: -8.2%; Șeica Mare: -7.6%; Roșia: -6.3%; Marpod: -3.3%.

Localitățile în care populația s-a menținut la un nivel relativ constant sunt: Șelimbăr: -1.7%; Agnita: -0.6%; Nocrich: -0.5%; Brădeni: 0.1%.

În celelalte localități ale județului populația a avut o tendință de creștere. Cele mai importante creșteri (cu peste 10%) s-au înregistrat în Iacobeni: 11.6%; Râu Sadului: 13.0% și Moșna: 13.3%.

Comunele în care densitatea populației este extrem de scăzută (sub 25 loc/km²) acoperă în general centrul și vestul județului (Bruuiu: 7.8 loc/km²; Mihăileni: 13.8 loc/km²; Chirpăr: 14.6 loc/km²; Marpod: 17.0 loc/km²; Brădeni: 18.9 loc/km²; Alțina: 20.7 loc/km²; Merghindeal: 20.8 loc/km²; Bârghiș: 21.1 loc/km²; Nocrich: 21.7 loc/km²).

Sursa: PATJ Sibiu – Diagnostic și priorități / CJ Sibiu

Concluzii:

Din punct de vedere demografic, există tendința de îmbătrânire a populației, dublată de un fenomen de migrare spre zonele mai dezvoltate economic.

În ceea ce privește structura populației pe dimensiunea populație activă / populație inactiva, din perspectivă potențialului de dezvoltare a ofertei de forță de muncă, se remarcă următoarele trăsături:

- un număr foarte mare de persoane înregistrate în categoria statistica "casnice" - care nu beneficiază nici de ajutor de șomaj și nici de pensie. Această categorie reprezintă cca. 11,61% din totalul populației în 2002. Cea mai mică valoare era înregistrată în Agnita (5,87%), urmată de

Șelimbăr (7,8%). Cea mai mare pondere a populației “casnice” era înregistrată în comunele Chirpăr (18,68%), Merghindeal (17,27%), Vurpăr (17,08%) și Iacobeni (16,77%). Practic, cca. 5.000 de persoane, la nivelul întregii Văi a Hârtibaciului, era recențată în 2002 în categoria “casnic”. O altă categorie ce conferă potențial de dezvoltare a forței de muncă din zonă este categoria “Elevi, studenți”, care număra în 2002 - 7.148 de persoane. Aceste două categorii pot furniza zonei forță de muncă de care are nevoie pentru dezvoltare.

- un număr foarte redus de șomeri (doar 3,91%) ceea ce reduce concurența de pe piața muncii și face zona neatractivă pentru potențialii investitori.

Concluzie

Din perspectivă dimensiunii populație activă / populație inactivă, ponderea populației active era de 31,12% comparativ cu 46,4% la nivelul României. Această trăsătură negativă reduce puternic atractivitatea zonei pentru investiții și determină în mod direct creșterea ratei migrației.

Din perspectivă numărul de gospodării, situația înregistrată la 2002 este prezentată în tabelul următor:

Nr Crt	Localitate	Nr subdiviziuni ad-tive	Nr Gospodării	Persoane din gospodării	Nr. persoane/ gospodărie
1	Agnita	3	3.487	10.802	3,10
2	Alțâna	3	570	1.616	2,84
3	Bîrghiș	6	780	2.146	2,75
4	Brădeni	3	486	1.471	3,03
5	Bruiu	3	287	795	2,77
6	Chirpăr	4	498	1.483	2,98
7	Iacobeni	5	753	2.665	3,54
8	Marpod	2	310	853	2,75
9	Merghindeal	2	393	1.280	3,26
10	Mihăileni	5	354	1.062	3,00
11	Nocrich	5	830	2.641	3,18
12	Roșia	6	1.457	4.827	3,31
13	Șeica Mare	6	1.510	4.832	3,20
14	Șelimbăr	4	1.499	4.912	3,28
15	Vurpăr	1	702	2.359	3,36
TOTAL		58	13.916,00	43.744,00	3,14

Sursa: Recensământul populației și locuințelor, 18 martie 2002, INSSE – DJS Sibiu

Această medie indică validitatea statistică a capacității fermelor de subsistență și semi-subsistență și poate indica potențialul forței de muncă din fiecare gospodărie (3,14).

Populația ocupată după statutul profesional

Nr Crt	Localitate	Populația ocupată	Salariați	Patroni, întreprinzători privați	Lucrători pe cont propriu	Membrii ai societăților agricole / cooperativelor	Lucrători familiali în gospodăria proprie	Altă situație
1	Agnita	4.068	3.852	40	82	0	86	8
2	Alțâna	300	145	4	12	0	136	3
3	Bîrghiș	393	231	1	51	1	94	15
4	Brădeni	353	120	1	10	0	216	6
5	Bruuiu	140	50	3	12	1	70	4
6	Chirpăr	262	107	4	43	0	105	3
7	Iacobeni	454	169	1	86	3	180	15
8	Marpod	229	118	3	52	2	41	13
9	Merghindeal	268	161	6	36	0	52	13
10	Mihăileni	181	82	1	31	0	66	0
11	Nocrich	682	299	6	58	2	246	71
12	Roșia	1.266	650	13	123	2	402	76
13	Șeica Mare	1.342	963	9	81	1	284	4
14	Șelimbăr	1.648	1.365	21	110	0	144	8
15	Vurpăr	344	242	1	22	0	78	1
TOTAL		11.930	8.554	114	809	12	2.200	240

Sursa: Recensământul populației și locuințelor 18 martie 2002, Jud Sibiu. INSSE DJS Sibiu

În valori relative, structură relativă a populației ocupate, raportată la numărul total al populației ocupate este următoarea:

Nr Crt	Localitate	Populația ocupată	Salariați	Patroni, întreprinzători privați	Lucrători pe cont propriu	Membrii ai societăților agricole / cooperativelor	Lucrători familiali în gospodăria proprie	Altă situație
1	Agnita	100%	94,69%	0,98%	2,02%	0,00%	2,11%	0,20%
2	Alțâna	100%	48,33%	1,33%	4,00%	0,00%	45,33%	1,00%
3	Bîrghiș	100%	58,78%	0,25%	12,98%	0,25%	23,92%	3,82%
4	Brădeni	100%	33,99%	0,28%	2,83%	0,00%	61,19%	1,70%
5	Bruuiu	100%	35,71%	2,14%	8,57%	0,71%	50,00%	2,86%
6	Chirpăr	100%	40,84%	1,53%	16,41%	0,00%	40,08%	1,15%
7	Iacobeni	100%	37,22%	0,22%	18,94%	0,66%	39,65%	3,30%
8	Marpod	100%	51,53%	1,31%	22,71%	0,87%	17,90%	5,68%
9	Merghindeal	100%	60,07%	2,24%	13,43%	0,00%	19,40%	4,85%
10	Mihăileni	100%	45,30%	0,55%	17,13%	0,00%	36,46%	0,00%
11	Nocrich	100%	43,84%	0,88%	8,50%	0,29%	36,07%	10,41%
12	Roșia	100%	51,34%	1,03%	9,72%	0,16%	31,75%	6,00%
13	Șeica Mare	100%	71,76%	0,67%	6,04%	0,07%	21,16%	0,30%
14	Șelimbăr	100%	82,83%	1,27%	6,67%	0,00%	8,74%	0,49%
15	Vurpăr	100%	70,35%	0,29%	6,40%	0,00%	22,67%	0,29%
TOTAL		100%	71,70%	0,96%	6,78%	0,10%	18,44%	2,01%

Sursa: Recensământul populației și locuințelor 18 martie 2002, Jud Sibiu. INSSE DJS Sibiu

Concluzii

- Aproape trei sferturi din populația ocupată este salariată. Având în vedere numărul redus de locuri de muncă și de întreprinderi din zonă Văii Hârtibaciului, rezultă că aceste persoane sunt angajate în întreprinderi situate în afară zonei (majoritatea în Municipiile Sibiu și Mediaș).

- Mai puțin de 1% din populația ocupată deține o firmă

- Tradiția breslelor din zonă este în continuare prezenta: 6,78% din populația ocupată lucrează pe cont propriu.

- Persoanele care lucrează în gospodăria proprie reprezintă o pondere foarte mare: 18,44%. Această înseamnă că există o pondere foarte mare de ferme de subzistență și semi-subzistență.

- Asocierea agricultorilor în vederea creșterii capacității de producție este : doar 0,10% (adică 1 %) fac parte dintr-o asociație de producție.

Educație

Structură populației peste 10 ani după nivelul școlii absolvite este următoarea:

Nr Crt	Localitate	Populație peste 10 ani	Invățământ superior	Liceal, postliceal și de maiștri	Profesional și de ucenici	Primar și secundar (gimnazial)	Fara școală absolvită
1	Agnita	9.735	443	2.077	1.909	5.031	275
2	Alțâna	1.381	17	92	154	1.009	109
3	Bîrghiș	1.857	20	176	237	1.256	168
4	Brădeni	1.238	12	99	98	920	109
5	Bruiu	678	12	113	60	448	45
6	Chirpăr	1.214	20	123	182	772	117
7	Iacobeni	2.074	32	184	175	1.450	233
8	Marpod	726	26	108	100	448	44
9	Merghindeal	1.071	19	85	140	680	147
10	Mihăileni	885	12	47	113	611	102
11	Nocrich	2.207	24	166	190	1.647	180
12	Roșia	4.021	30	262	547	2.888	294
13	Șeica Mare	4.244	72	653	919	2.310	290
14	Șelimbăr	4.345	128	1.009	932	2.093	183
15	Vurpăr	1.913	20	86	218	1.331	258
TOTAL		37.589	887	5.280	5.974	22.894	2.554

Sursa: Recensământul populației și locuințelor 18 martie 2002, Jud Sibiu. INSSE DJS Sibiu

Valorile relative, raportate la totalul populației peste 10 ani:

Nr Crt	Localitate	Populație peste 10 ani	Invățământ superior	Liceal, postliceal și de maiștri	Profesional și de ucenici	Primar și secundar (gimnazial)	Fara școală absolvită
1	Agnita	100%	4,55%	21,34%	19,61%	51,68%	2,82%
2	Alțâna	100%	1,23%	6,66%	11,15%	73,06%	7,89%
3	Bîrghiș	100%	1,08%	9,48%	12,76%	67,64%	9,05%
4	Brădeni	100%	0,97%	8,00%	7,92%	74,31%	8,80%
5	Bruiu	100%	1,77%	16,67%	8,85%	66,08%	6,64%
6	Chirpăr	100%	1,65%	10,13%	14,99%	63,59%	9,64%
7	Iacobeni	100%	1,54%	8,87%	8,44%	69,91%	11,23%
8	Marpod	100%	3,58%	14,88%	13,77%	61,71%	6,06%
9	Merghindeal	100%	1,77%	7,94%	13,07%	63,49%	13,73%
10	Mihăileni	100%	1,36%	5,31%	12,77%	69,04%	11,53%
11	Nocrich	100%	1,09%	7,52%	8,61%	74,63%	8,16%
12	Roșia	100%	0,75%	6,52%	13,60%	71,82%	7,31%
13	Șeica Mare	100%	1,70%	15,39%	21,65%	54,43%	6,83%
14	Șelimbăr	100%	2,95%	23,22%	21,45%	48,17%	4,21%
15	Vurpăr	100%	1,05%	4,50%	11,40%	69,58%	13,49%
TOTAL		100%	2,36%	14,05%	15,89%	60,91%	6,79%

Sursa: Recensământul populației și locuințelor 18 martie 2002, Jud Sibiu. INSSE DJS Sibiu

Se observă că Orașul Agnita are ponderea cea mai mare a populației cu studii superioare și medii: 25,89%; tot Agnita are și cea mai mică pondere a populației fără studii: 2,82%. Din păcate, populația cu studii primare și gimnaziale are ponderea cea mai mare în Valea Hârtibaciului: 60,91%. Împreună cu persoanele fără studii, populația cu studii primare și gimnaziale, atinge 67,70% din totalul populației de peste 10 ani. Această înseamnă că două treimi din populația zonei va întâmpina dificultăți în ceea ce privește accesul și poziționarea pe piață muncii sau, în cel mai bun caz, va avea dificultăți în a ocupa un post bine retribuit. Programele de studii și cele orientate spre pregătirea continuă vor trebui să aibă în vedere acest nivel redus al educației populației zonei. Doar 16,41% (învățământ superior de lungă și scurtă durată, învățământ postliceal și de maiștri, învățământ liceal) au cunoștințe suficiente pentru a ocupa funcții medii sau superioare și, în consecință, pentru a își vinde forță de muncă la o valoare superioară sau a deveni antreprenori. Având în vedere și densitatea foarte redusă a populației, aceste elemente nu pot decât să reducă interesul potențialilor investitori pentru zonă.

Sănătate

Referitor la numărul de cazuri de infecții și boli parazitare, cele existente la nivelul Județului Sibiu sunt aproape duble față de cele de la nivel național. Cazurile de TBC sunt însă mult mai puțin numeroase. Trebuie menționat că regiunea Centru are cea mai mică rată a cazurilor noi de TBC. **Se poate afirma că la nivelul Județului Sibiu populația are un nivel mai ridicat al calității vieții decât media pe regiune, știut fiind faptul că aceste cazuri de îmbolnăviri au o frecvență ridicată în mediile sărace.**

Sursa: PATJ Sibiu – Diagnostic și priorități / CJ Sibiu

În zonă funcționează serviciul SMURD, înființat de Agnita (finanțare Remssy4 din partea Guvernului Elvețian) și finanțat printr-un parteneriat cu 6 comune.

I.1.4 Patrimoniul de mediu

Numele zonei	Suprafața în ha	Caracteristici principale (clasificarea directivelor privind Habitatele, Păsări, Habitate și păsări)
“Podișul Hârtibaciului” (ROSPA 0099)	246.357,1	SPA - Conservarea speciilor de păsări
Sighișoara - Târnava Mare (ROSCI 0227)	85.374 ²	SCI - Conservarea habitatelor naturale și a florei și faunei sălbatice
Oltul Mijlociu - Cibin – Hârtibaciu (ROSCI 0132)	2.054 ³	SCI - Conservarea habitatelor naturale și a florei și faunei sălbatice

Sursa: <http://apmsb.anpm.ro>, Agenția pentru Protecția Mediului SIBIU

Numele zonei	Suprafața zonei Natura 2000 pe teritoriul GAL MH [ha]	Caracteristici principale (clasificarea directivelor privind Habitatele, Păsări, Habitate și păsări)
“Podișul Hârtibaciului” (ROSPA 0099)	98.629	Conservarea speciilor de păsări
Sighișoara - Târnava Mare (ROSCI 0227)	1428	Conservarea habitatelor naturale și a florei și faunei sălbatice
Oltul Mijlociu - Cibin – Hârtibaciu (ROSCI 0132)	575	Conservarea habitatelor naturale și a florei și faunei sălbatice
Padurea de staja pufos de la Petis (ROSCI0148)	92	Conservarea habitatelor naturale și a florei și faunei sălbatice

- Zona protejată Natura 2000 „Podișul Hârtibaciului”

Cadrul legal necesar a fost stabilit prin Hotărâre Guvernamentală nr. 1284/ 2007. Toate comunele Microregiunii Hârtibaciu vor fi incluse în această areal, numit „Podișul Hârtibaciului”: opt cu 100% a suprafeței lor, două aproape în totalitate, trei cu 20% sau chiar mai mult. Suprafața arealului este de aproximativ 2.600 km², câte o jumătate fiind situată în județul Sibiu respectiv județul Brașov. Rezervația acoperă ca. un sfert din suprafața județului Sibiu. La nord, arealul se învecinează direct cu

² Suprafețe din sursă: <http://www.dssibiu.ro/progresul-silvic/progresul-silvic>

³ Sursă: <http://www.apmsibiu.ro/natura2000/ROSCI0132.html>

situl N2000 „Sighișoara - Târnava Mare“, un sit de interes comun⁴, declarat conform ordin 1964/2007. Tot conform acest ordin a fost declarat și situl „Oltul Mijlociu - Cibin – Hârtibaciu”.

Ambele arealuri, fără delimitare concretă între ele, totalizează o suprafață ocrotită după criteriile SPA de aproape 2.800 km², rezultând cea mai mare rezervație compactă continentală a României.

Într-o publicație a Fondului Mondial pentru Natura, WWF România, se scria despre zonele noastre Natura 2000 următoarele: „Ariile naturale sau seminaturale modificate puțin de către om, găzduiesc importante populații de păsări importante pe plan național și global: acvilă țipătoare mică (Aquila pomarina), viespar (Pernis apivorus), huhurez mare (Strix uralensis), caprimulg (Caprimulgus europaeus), ciocănitoare de stejar (Dendrocopos medius), ghionoaie sură (Picus canus), ciocârlie de pădure (Lullula arborea), s.a. Eleșteele de la Brădeni găzduiesc regulat peste 20.000 de păsări de apă migratoare astfel că locul este important și pentru cuibărit și pentru migrație, aici întâlninduse concentrări mari de păsări. Utilizarea și cultivarea terenurilor agricole în mod tradițional a asigurat diversitatea biologică, a florei și faunei.” (buletin „Natura 2000 - Oamenii și Natura”, nr. 1/2009, publicat de WWF România)

Datorită specificului său cultural și natural, Podișul Hârtibaciului este de asemenea o potențială regiune țintă pentru strategia UE privind High Nature Value Farmlands.

Padurea de staja pufos de la Petiș (ROSCI0148) se afla pe teritoriul administrativ al comunei Șeica Mare.

Sursa: Adresa 4421 / 10.11.2010 , Agenția Regională pentru Protecția Mediului

Suprafața totală a ariilor protejate pe teritoriul GAL Microregiunea Hârtibaciu este de 1.007.24 km², în timp ce suprafața totală a teritoriului este de 1.389 km². Aceasta înseamnă că 72,52% din suprafața GAL Microregiunea Hârtibaciu reprezintă arii protejate Natura 2000. În condițiile în care aproape în aproape trei sferturi din regiune nu se poate practica o agricultura extensivă și intensivă, această situație urmează a fi receptată de populația zonei ca o problemă majoră în calea dezvoltării economice (datorită restricțiilor și normelor stricte de exploatare). Pe de altă parte, valoarea ridicată a mediului natural le va oferi locuitorilor zonei posibilitatea obținerii unor importante plăți de agro-mediu.

În aceste condiții este imperios necesară punerea în aplicare a unei strategii care să transforme dezavantajele zonei în avantaje competitive, în special prin punerea în valoare a potențialului turistic al zonei. Această strategie trebuie să aibă în vedere în primul rând schimbarea mentalității populației și creșterea gradului de percepere a necesității prezervării mediului.

I.1.5 Patrimoniul arhitectural și cultural

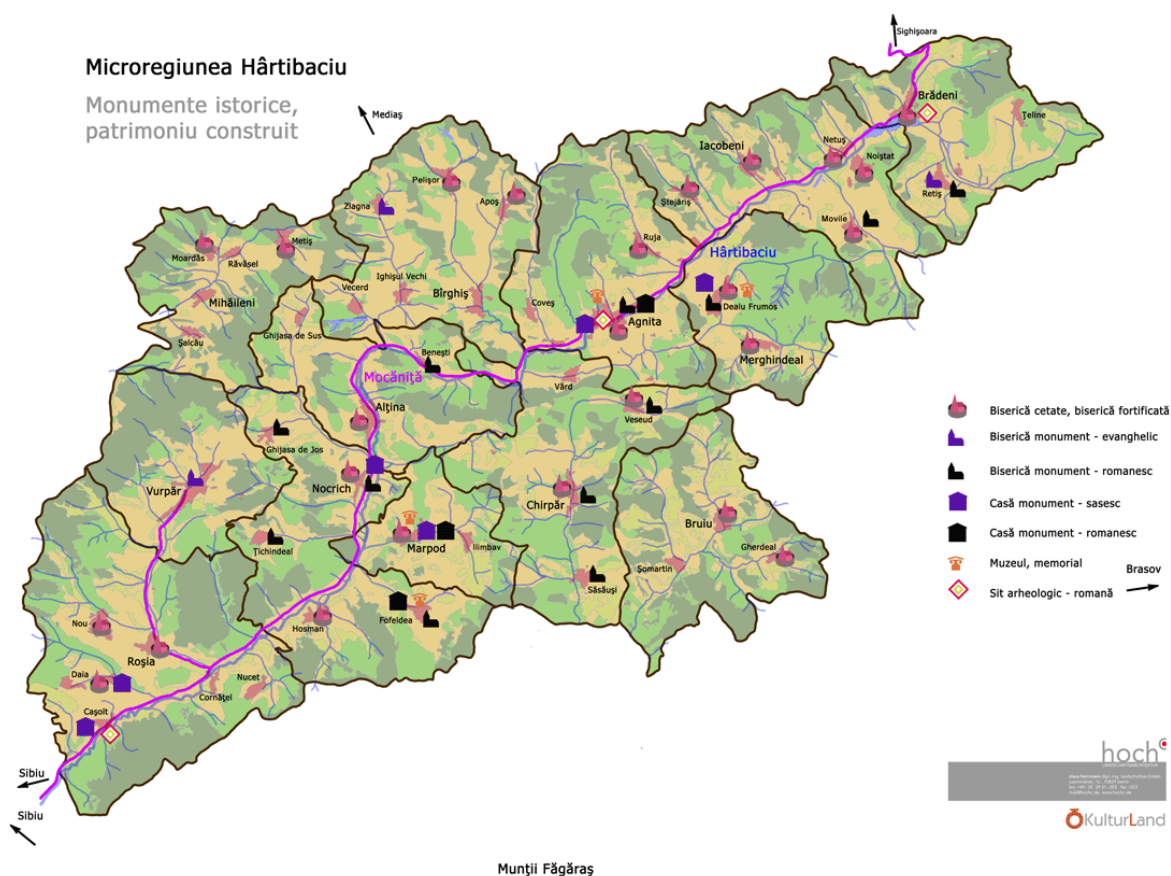
Istoria culturală și identitatea regională – MULTICULTURALITATE

Regiunea prezintă un caracter unitar, având o istorie și tradiții comune. Primele dovezi ale prezenței umane datează din epoca pietrei. În două situri arheologice, situate în Agnita respectiv în proximitatea orașului, se găsesc vestigiile din paleolitic și neolitic. Obiecte din aceste perioade (articole din piatră și din ceramică, arme) sunt expuse în Muzeul Văii Hârtibaciului. Perioada dacică respectiv romană sunt de asemenea atestate prin descoperiri arheologice. La sud de Agnita s-au descoperit resturile unei cetăți dacice. Tot în această zonă s-au găsit resturile unei așezări romane: ceramică

⁴ SCI – Site of Community Interest

romană, o formă din lut pentru fabricarea unor figurine reprezentând o zeiță înaripată călărind pe o panteră. La est de Agnita, în sol s-a descoperit o piatră funerară, precum și resturile unui turn de strajă roman. Mai amintim fântâna romană aflată în incinta curții din strada Piața Republicii nr.3. Alte descoperiri s-au făcut printre altele în apropierea satului Ghijasa de Sus (comuna Alțâna).

Pe teritoriul microregiunii Hârtibaciu se află în jurul de 150 de monumente istorice conform „Listei monumentelor istorice 2004, Județul Sibiu”, elaborata de Institutul Național al Monumentelor Istorice.⁵

Un moment crucial în istoria Transilvaniei l-a reprezentat colonizarea de către regatul ungar la sfârșitul sec. 9. Conform tezei istoriografice predominante, la mijlocul sec. 12, regele Ungariei Géza II. a adus **coloniști germani** în Transilvania, ca și agenți ai dezvoltării a acestor regiuni împădurite slab populate, și pentru apărarea lor împotriva invaziilor mongole. În sec. 15, după constituirea orașelor și a satelor, începe construirea bisericilor-cetate caracteristice. Acestea reprezintă un tip arhitectonic aparte de biserici, folosite, pe lângă menirea lor drept lăcașuri de cult, și drept spații de retragere și apărare de către locuitorii așezării respective. Biserica este înconjurată de fortificații, adică ziduri de apărare prevăzute cu galerii și turnuri de strajă. Cetățile au fost construite și întreținute în vederea apărării împotriva repetatelor invazii otomane. În Valea

⁵ Anexat la acest capitol: "EXTRAS DE "LISTA MONUMENTELOR ISTORICE 2004, Județul Sibiu"

Hârtibaciului, astfel de biserici fortificate se găsesc în localitățile Agnita, Hosman, Marpod, Nocrich, Alțâna, Chirpăr, Merghindea, Bradeni și Iacobeni.

În anul 1376, Agnita a dobândit dreptul de a ține târg. Ocupațiile principale ale locuitorilor erau agricultura și meșteșugurile, acestea din urmă practicate în cadrul diferitelor bresle. Privilegiul dreptului de a ține târg ducea adeseori la conflicte cu comuna învecinată Cincu. Dacă la început breslele din Agnita erau subordonate celor din Cincu, în sec. 17 situația se inversează: se hotărăște ca breslele din Cincu să plătească dări celor din Agnita. Poziția privilegiată a Agnitei oglindea importanța economică a localității. În a doua jumătate a sec. 19, localitatea a cunoscut o perioadă de progres continuu din punct de vedere social și economic. 1872 este anul desființării breslelor; în 1893 se înființează fabrica de prelucrare a pielii, o societate pe acțiuni, iar în jurul anului 1900 în oraș există două fabrici de spirt, o fabrică de cherestea cu mașini cu abur, o fabrică de oțet și o bancă.

În urma dezvoltării continue s-a conturat necesitatea conectării mai bune la rețeaua rutieră, astfel încât în anul 1858 se construiesc șoselele spre Făgăraș respectiv Sighișoara. După o dezvoltare economică accelerată între 1928 și 1929, și în Agnita se face simțit efectul mării crize economice mondiale. Însă orașul își revine, și parcurge o perioadă de prosperitate, până în anul 1938. Se construiește calea ferată cu ecartament îngust, „mocănița”, având ca punct de plecare Sibiu. Această legătură feroviară era de importanță majoră pentru dezvoltarea industrială a Agnitei la începutul sec. 20. Pe vremuri, această linie ferată traversa Valea Hârtibaciului pe toată lungimea ei, transportând persoane și mărfuri între Sighișoara și Sibiu.

Curtați de Germania nazistă, sașii au trăit avaturile celui de-al doilea război mondial. În 1945, toți sașii apti de muncă au fost deportați în URSS, la muncă forțată. După 1950 a început așa numitul exod al sașilor din Transilvania.

Ultimii ani ai dictaturii comuniste au fost marcați de o criză economică accentuată. RFG plătea o anumită sumă pe fiecare cap de locuitor din România aparținând etniei sașilor doritor să emigreze în Germania. După căderea regimului ceaușist, a început un ultim val de emigrare a sașilor către Germania, astfel încât astăzi mai întâlnim doar puțini sași în această regiune, odinioară definită de prezența lor.

După preluarea puterii de către comuniști, toate întreprinderile private au fost desființate sau au devenit, după naționalizare, proprietatea statului. Consecințele prăbușirii economiei socialiste planificate se pot observa până astăzi: șomaj în masă, agricultura în derivă și ruine industriale.

În decursul timpului și până astăzi, regiunea a fost și este marcată de o bogăție ieșită din comun a obiceiurilor⁶, tradițiilor și a patrimoniului cultural, urmare a conviețuirii timp de secole a celor de etnie germană, ca și minoritate națională în cadrul Transilvaniei respectiv României, cu celelalte etnii. În comunitățile sătești existau structuri de întrajutorare („vecinătăți”) care asigurau sprijinul familiilor nevoiașe.

„Parada lolelor” (germ. *Urzelinlauf*) reprezenta un obicei păgân, al cărui scop era alungarea spiritelor rele respectiv ale iernii prin zgomot și măști fioroase. La Agnita, acest obicei a fost preluat de către bresle. Măștile înspăimântătoare însoțeau predarea lăzii breslei de către starostele vechi celui nou, în fiecare an în prima luni după bobotează. În 1689, în târgul Agnita este atestată pentru prima dată „mascarada breslelor”, obiceiul precursor al lolelor. Legat de originea denumirii măștilor

⁶ D. ex. obiceiul „carnilegiilor”, în dialectul săsesc „Fosnicht” (din germană „Fastnacht”).

în germană, *Urzel* (pl. *Urzeln*), legenda spune următoarele: Pe timpul asedierii Agnitei de către otomani, o femeie curajoasă din localitate pe nume Ursula, îmbrăcată în veșminte zdrențuite, s-a năpustit pe poarta cetății, agitând o talangă și pocnind dintr-un bici, sperându-i și alungându-i astfel pe turci. Pe de altă parte, la originea denumirii de „Urzel” poate sta veșmântul din in purtat de lole pe care sunt cusute o sumedenie de fâșii din material negru: în dialectul săsesc, cuvântul pentru resturi, inclusiv cele din material textil, este „Urzen”. În 1911, toate breslele din Agnita au hotărât organizarea unei parade comune. Conducătorul paradei trebuia să provină din breasla cea mai importantă. Pe acea vreme, aceasta era breasla cizmarilor, cu peste 200 de meșteri. În 1941, a mai avut loc o ultima paradă înainte de întreruperii tradiției. După război, obiceiul a fost interzis până în 1969. După eforturile insistente ale unor persoane în poziții mai sus-puse și a unor cadre didactice, care printre altele trebuiau să garanteze personal ca nici o lolă, mascată fiind, să agrezeze vreoaică altă persoană, obiceiul a fost reintrodus. Însă în primii ani, până inclusiv în 1974, discursul în limba germană era interzis. Începând cu 1975 și până în 1989, când a avut loc ultima paradă a lolelor la Agnita, pe lângă discursul în limba română a fost permis și cel în limba germană. După o altă întrerupere din cauza emigrării sașilor, obiceiul s-a reluat, în 2006, la inițiativa cadrelor didactice și a elevilor secției germane a școlii din Agnita. În 2007, pe lângă 130 locuitori ai Agnitei și ai localităților învecinate din microregiune, au participat 40 de oaspeți din Germania, unde tradiția este de asemenea continuată. Privind tradiția lolelor din Agnita, se preconizează convertirea unui obicei săsesc într-unul cu participare etnică multiplă.

Peisajul cultural

Peisajul cultural cu specificul său regional reprezintă un potențial important pentru dezvoltarea spațiului rural. Pe de o parte, un peisaj cultural caracteristic, evoluat în timp, peste secole, marchează oamenii care îi aparțin, inclusiv relația lor emoțională cu peisajul înconjurător, pe care îl percep de obicei ca și locul unde se simt „acasă”.

Însă totodată, peisajul cultural este spațiul unei experiențe vizuale și culturale pentru cei care îl vizitează. Prima impresie, fixată în memorie, despre un peisaj cultural specific și locuitorii săi, decide în multe cazuri, conștient sau inconștient, dacă un turist va reveni într-o regiune anume. Impresiile pe care călătorul le culege și le va lua cu sine sunt legate de obicei de „trăirile” asociate unui peisaj cultural.

În Transilvania de Sud și în special în Valea Hârtibaciului, peisajul cultural încântător, cu structura mozaicată a terenurilor cultivate, formează un contrast vizual captivant față de lanțul spectaculos al Carpaților Orientali.

O comparație cu materialul cartografic al ridicării topografice francisco-iozefine din 1773/74 arată că profilul peisajului cultural, cu diversitatea sa structurală, a rămas practic intact în unele zone. Pe de o parte, nu s-a modificat amplasamentul sau dimensiunea localităților și structura compactă a vetrelor, pe de altă parte, până astăzi utilizarea terenurilor agricole, parcelarea și cursurile meandrice, neregularizate ale apelor au rămas în cea mai mare parte aceleași ca și cele cartografiate atunci. Drumurile de legătură care străbat acest peisaj urmează și astăzi traseul celor de la sfârșitul sec. 18.

În alte zone ale Văii Hârtibaciului, terenuri agricole de dimensiuni considerabile rămân necultivate, livezile cad în paragină și sunt lăsate pradă succesiunii naturale ale florei. În zonele de luncă ale Văii Hârtibaciului, în proximitatea orașului prosper Sibiu, în peisajul deluros apar așezări

haotice, fără concept urban, care se suprapun peisajului cultural original, fără a se adapta în nici un fel peisajului care le înconjoară.

Însemnătatea peisajului cultural istoric pentru o primă integrare și valorizare chibzuită a Văii Hârtibaciului se poate demonstra foarte bine cu ajutorul Traseului Cultural Brukenthal⁷, un traseu pentru drumeții realizat de curând, al cărui slogan este „călătorind printre culturi”. Pe lângă localitățile memoriale „Samuel von Brukenthal”, importante din punct de vedere istoric și cultural, traseul evidențiază puncte de belvedere precum și clădiri importante și alte elemente de interes ale peisajului cultural. Traseele pentru drumeție urmează rute istorice, devenind astfel posibilă conservarea lor și pe viitor.

Elementele tradiționale

Elementele tradiționale ale peisajului cultural al microregiunii sunt pășunile și fânețele caracteristice, izlazarile presărate cu stejari și livezile parțial neglijate de la marginea și în afara satelor. În unele locuri încă se mai pot distinge terasele, dintre care unele au fost amenajate pe vremuri pentru cultivarea viței de vie. Apoi, microregiunea este marcată, pe lângă numeroasele biserici-cetate, de legături rutiere (drumuri și poteci) istorice, care urmează fie cursul apelor, fie traversează coamele dealurilor. Aceste drumuri arareori ating localități, însă sunt vechile căi de legătură din microregiune, uscate și de obicei în stare bună, datorată poziției lor la cote mai înalte. În special în satele tradiționale românești încă se mai găsesc așa numitele „garduri vii”, împletite din nuiele de salcie sau alun, acoperite cu brazde de iarbă sau cu fân.

Localitățile, indiferent dacă istoria lor a fost marcată preponderent de populația română sau de cea săsească, sunt în cea mai mare parte sate cu case aliniate de-alungul unei străzi principale. Cu străzile mediane drepte și lungi, localitățile „săsești” au un aspect mai organizat; localitățile „românești” sunt mai înghesuite și par să se fi dezvoltat, în timp, de-alungul unor cărări întortocheate. În toate localitățile, configurația tradițională a gospodăriilor are la bază o formă medievală a gospodăriilor cu trei laturi, caracteristice pentru Franconia. De dimensiuni foarte variate, aceste gospodării constau dintr-o casă de locuit cu așa numita „cameră bună” orientată spre stradă, lângă care se află poarta mare și o porțiță pentru accesul persoanelor, acestea fiind câteodată incorporate într-o parte a casei construită deasupra lor, aspectul fiind mai impunător. În multe gospodării mai există – dacă nu a dispărut din cauza lipsei de spațiu în urma partajului succesoral – o altă clădire mai mică, cu bucătărie de vară, orientată tot spre stradă. Casa de locuit se continuă de obicei cu un grajd, în prezent modificat de obicei pentru a servi drept spațiu de locuit sau bucătărie de vară. În latura din spate, curtea se încheie cu o șură transversală, în spatele căreia se află, în cazul gospodăriilor mai vechi și mai mari, o livadă utilizată și drept fâneță.

De interes din punct de vedere istoric și cultural este și multitudinea de cimitire, separate după confesiuni respectiv etnii. Astfel, unele comune au până la patru cimitire. În Alțâna de exemplu există un cimitir ortodox (românesc), unul evanghelic (săsească), unul țigănesc, și, până în anii 1960 aici se mai găsea și un cimitir evreiesc, pe terenul căruia s-au ridicat însă alte construcții.

⁷ Asociația „Hosman Durabil”: Călătorind între culturi – Traseul Cultural Samuel von Brukenthal. Un proiect al Capitalei Culturale Europene Sibiu 2007. Hartă policromă 1:50.000 cu explicații privind localitățile și peisajul. Sibiu 2007

Comentarii privind patrimoniul arhitectural și cultural local:

Activitatea agricolă practică în gospodării mici, axată pe aprovizionarea descentralizată, a permis păstrarea până astăzi a unui peisaj cultural și natural variat, cu suprafețe cultivate de mici dimensiuni, și a unor practici agricole de factură preponderent arhaică. În consecință, peisajul cultural al Văii Hârtibaciului este și astăzi un spațiu care servește în primul rând satisfacerii traiului cotidian al locuitorilor săi, și care nu trebuie, cel puțin deocamdată, sprijinit în vederea conservării sale. Acest spațiu oferă deci șansa unei experiențe autentice, practicarea unei agriculturi descentralizate și peisajul cultural variat condiționându-se reciproc.

Pe lângă însemnătatea sa cultural-istorică și calitatea peisajului natural, acest spațiu structurat este important și pentru diversitatea florei și a faunei, oferind habitate variate speciilor amenințate de dispariție. Acest specific al peisajului cultural este unul din motivele pentru care Valea Hârtibaciului a fost propusă, pe aproape toată întinderea ei, ca și sit „Natura 2000”. Importanța acestui peisaj cultural specific pentru protecția naturii va trebui să ocupe pe viitor un loc esențial în calificarea regiunii drept o „regiune model pentru o dezvoltare durabilă”.

Peisajul cultural al Văii Hârtibaciului trebuie conservat nu doar din considerente estetice sau vizuale, sau cu pretenții muzeale, cum se întâmplă în unele locuri din Europa de Vest, ci acest spațiu trebuie să beneficieze de șansa progresului. În mod inevitabil, aici vor pătrunde tehnologii agricole noi și mai eficiente, care vor ușura munca oamenilor, dimensiunile terenurilor cultivate vor spori (inclusiv în urma politicii agrare impuse de UE), optarea pentru anumite soiuri tradiționale nu se va orienta doar după cerințele locale, ci inclusiv după directivele UE.

Pentru a garanta totuși o dezvoltare coordonată a peisajului cultural, se impune o inventariere cât mai detaliată a potențialelor și componentelor peisajului cultural, evaluarea și apoi promovarea lor corespunzătoare funcție de importanța lor pentru peisajul natural, protecția naturii și istoria culturală.

În baza datelor complete și tematice oferite de hărțile funciare ale comunelor din Valea Hârtibaciului, în cadrul Strategiei de Dezvoltare Regională se încearcă pentru prima dată inventarierea și prezentarea cartografică a configurației actuale a peisajului cultural. Pe lângă exploatarea agricolă și silvică actuală a terenurilor, împreună cu localitățile și căile de circulație, se vor integra componente ale peisajului cultural, precum pajiștile cu stejari, livezile, drumurile de legătură istorice, mori și clădiri ecleziastice importante.

EXTRAS DE “LISTA MONUMENTELOR ISTORICE 2004, Județul Sibiu”

(MINISTERUL CULTURII ȘI CULTELOR, INSTITUTUL NAȚIONAL AL MONUMENTELOR ISTORICE)

Nr.	Cod LMI 2004	Denumire	Localitate	Adresă	Datare
1.	SB-I-s-A-11927	Situl arheologic de la Agnita	oraș AGNITA; comuna AGNITA		sec. II - III Epoca romană
2.	SB-I-m-A-11927.01	Așezare oraș	AGNITA; comuna AGNITA		sec. II - III Epoca Romană
3.	SB-I-m-A-11927.02	Necropolă	oraș AGNITA; comuna AGNITA		sec. II - III Epoca romană
4.	SB-I-s-A-	Așezare	sat ALȚÂNA;		sec. XII - XIII

	11928		comuna ALȚÂNA		Epoca medieval timpurie
5.	SB-I-s-B-11951	Necropolă tumulară de incinerare	sat BRĂDENI; comuna	"Dealul Bradului"	sec. II - III Epoca romană
6.	SB-I-s-B-11953	Situl arheologic de la Cașolț	sat CAȘOLȚ; comuna ROȘIA	"Pepinieră" și "Tăietură"	
7.	SB-I-m-B-11953.01	Așezare	sat CAȘOLȚ; comuna ROȘIA	"Pepinieră" și "Tăietură"	sec. II - III Epoca romană
8.	SB-I-m-B-11953.02	Necropolă	sat CAȘOLȚ; comuna ROȘIA	"Pepinieră" și "Tăietură"	sec. II - III Epoca romană
9.	SB-I-s-B-11954	Necropolă spirituală	sat CAȘOLȚ; comuna ROȘIA	Trei Mormiți" sau "La stejar"	Hallstatt
10.	SB-I-s-B-11955	Așezare	sat CAȘOLȚ; comuna ROȘIA	"Poiana în pisc	Neolitic
11.	SB-I-s-B-11962	Așezare rurală	sat HOSMAN; comuna NOCRICH	Intravilan	sec. II - III Epoca romană
12.	SB-I-s-B-11987	Așezare rurală	sat ROȘIA; comuna DAIA		sec. II - III Epoca romană
13.	SB-II-a-A-12189	Centrul istoric	oraș AGNITA	Str. Mihai Viteazu, până la nr. 55, respectiv FIPA II, Piața Republicii, Piața Bisericii Evanghelice, str. Nouă, str. Vlaicu Aurel și str. 1 Decembrie până la Complexul Comercial și Hotelul nou, respectiv intrarea FIPA.	sec.XIV-XX
14.	SB-II-m-B-12190	Casă	oraș AGNITA	Str. 1Decembrie 1918 4	înc. sec. XIX
15.	SB-II-m-B-12191	Casă	oraș AGNITA	Str. 1Decembrie 1918 6	înc. sec. XIX
16.	SB-II-m-B-12192	Casă	oraș AGNITA	Str. 1Decembrie 1918 12	mijl. sec. XIX
17.	SB-II-m-B-12193	Casă	oraș AGNITA	Str. 1 Decembrie 1918 14	sf. sec. XVIII
18.	SB-II-m-B-12194	Casă	oraș AGNITA	Str. 1 Decembrie 1918 16	înc. sec. XIX
19.	SB-II-m-B-12195	Locuință, azi Muzeul de istorie și etnografie	oraș AGNITA	Str. 1Decembrie 1918 29	1800
20.	SB-II-a-A-12196	Ansamblul bisericii evanghelice fortificate	oraș AGNITA	Str. Agnita Nouă 1	A doua jum. a sec. XIII-sec.XIX
21.	SB-II-m-A-12196.01	Biserica evanghelică	oraș AGNITA	Str. Agnita Nouă 1	1250-1300, cca. 1407, 1890-1892

22.	SB-II-m-A-12196.02	Turn de poartă (al olarilor)	oraș AGNITA	Str. Agnita Nouă 1	A doua jum. a sec. XV-XVI
23.	SB-II-m-A-12196.03	Turn estic (al fierarilor)	oraș AGNITA	Str. Agnita Nouă 1	a doua jum. a sec. XV-sec. XVI
24.	SB-II-m-A-12196.04	Turn sud-estic (al croitorilor)	oraș AGNITA	Str. Agnita Nouă 1	a doua jum. a sec. XV-sec. XVI
25.	SB-II-m-A-12196.05	Turn sud-vestic (al fierarilor) și fragment din zidul de incintă	oraș AGNITA	Str. Agnita Nouă 1	a doua jum. a sec. XV-sec. XVI
26.	SB-II-m-B-12197	Casă	oraș AGNITA	Str. Mihai Viteazul 3	înc. sec. XIX
27.	SB-II-m-B-12198	Casă	oraș AGNITA	Str. Mihai Viteazul 7	înc. sec. XIX
28.	SB-II-m-B-12199	Casă	oraș AGNITA	Str. Mihai Viteazul 21	1900
29.	SB-II-m-B-12300	Casa parohială a bisericii reformate	oraș AGNITA	Str. Mihai Viteazul 31	sf. sec. XVIII
30.	SB-II-m-B-12301	Casă	oraș AGNITA	Str. Mihai Viteazul 33	1819
31.	SB-II-m-B-12302	Casă	oraș AGNITA	Str. Mihai Viteazul 37A	înc. sec. XIX
32.	SB-II-m-B-12303	Biserica "Sf. Nicolae"	oraș AGNITA	Str. Plevna	1795
33.	SB-II-m-B-12304	Casă	oraș AGNITA	Piața Republicii 14	sf. sec. XIX
34.	SB-II-m-B-12305	Casă	oraș AGNITA	Piața Republicii 15	1850-1900
35.	SB-II-m-B-12306	Casă	oraș AGNITA	Piața Republicii 17	sec. XIX
36.	SB-II-m-B-12307	Casă	oraș AGNITA	Piața Republicii 18	1900
37.	SB-II-a-A-12310	Ansamblul bisericii evanghelice fortificate	sat ALȚINA; comuna ALȚINA	nr. 443	sec. XIII-XIX
38.	SB-II-m-A-12310.01	Biserica evanghelică	sat ALȚINA; comuna ALȚINA	443	sec. XIII, sec.XV, 1500-1520, turn 1853-1859
39.	SB-II-m-A-12310.02	Incintă fortificată, cu turnuri, zwinger	sat ALȚINA; comuna ALȚINA	443	sec. XV-XVI
40.	SB-II-m-A-12310.03	Turn-clopotniță	sat ALȚINA; comuna ALȚINA	443	1856-1858
41.	SB-II-a-B-12313	Ansamblul bisericii evanghelice	sat APOȘ; comuna BÂRGHIȘ	80	sf. sec. XV-sec. XVIII
42.	SB-II-m-B-12313.01	Biserica evanghelică	sat APOȘ; comuna BÂRGHIȘ	80	sf. sec. XV-sec. XVIII, 1763-1770
43.	SB-II-m-B-12313.02	Turn-clopotniță	sat APOȘ; comuna BÂRGHIȘ	80	1799

44.	SB-II-m-B-12325	Biserica ortodoxă	sat BENEȘTI; comuna ALȚINA	Str. Bisericii	1810; transf. 1907
45.	SB-II-a-A-12340	Ansamblul bisericii evanghelice fortificate	sat BRĂDENI; comuna	117	sec. XIV-XVIII
46.	SB-II-m-A-12340.01	Biserica evanghelică fortificată	sat BRĂDENI; comuna	117	1476-1507, 1769
47.	SB-II-m-A-12340.02	Incintă fortificată, cu turnuri (inclusiv cel transformat în casa paznicului cetății)	sat BRĂDENI; comuna	117	cca. 1520
48.	SB-II-a-A-12341	Ansamblul bisericii evanghelice fortificate	sat BRUIU; comuna BRUIU	241	sf. sec. XIII-sec. XIX
49.	SB-II-m-A-12341.01	Biserica evanghelică	sat BRUIU; comuna BRUIU	241	sf. sec. XIII; ext. sec. XIX
50.	SB-II-m-A-12341.02	Incintă fortificată, cu patru bastioane și turn	sat BRUIU; comuna BRUIU	241	241 sf. sec. XV-XVI
51.	SB-II-m-A-12346	Casă (Ana Drotler)	sat CAȘOLȚ; comuna ROȘIA	120	sec. XIX
52.	SB-II-m-B-12347	Casă	sat CAȘOLȚ; comuna ROȘIA	224	1750
53.	SB-II-a-A-12352	Ansamblul bisericii evanghelice fortificate	sat CHIRPĂR; comuna	43	sec. XIII-XIX
54.	SB-II-m-A-12352.01	Biserica evanghelică fortificată	sat CHIRPĂR; comuna	43	sec. XIII; cca.1500; 1800-1850
55.	SB-II-m-A-12352.02	Incintă fortificată și zwinger (fragmente)	sat CHIRPĂR; comuna	43	sec. XVI
56.	SB-II-m-B-12353	Biserica "Înălțarea Domnului"	sat CHIRPĂR; comuna	Str. Bisericii 189	1844; transf. 1899
57.	SB-II-m-B-12372	Casa parohială evanghelică	sat DAIA; comuna ROȘIA		sec. XVI, 1900
58.	SB-II-m-B-12373	Casă	sat DAIA; comuna ROȘIA	11	sf. sec. XVI
59.	SB-II-m-B-12374	Casă	sat DAIA; comuna ROȘIA	12	sec. XVIII
60.	SB-II-a-A-12375	Ansamblul bisericii evanghelice fortificate	sat DAIA; comuna ROȘIA	196	sec. XIII-XVIII
61.	SB-II-m-A-12375.01	Biserica evanghelică	sat DAIA; comuna ROȘIA	196	sec. XIII, cca.1500, 1592, 1778
62.	SB-II-m-A-12375.02	Zid de incintă cu turn-clopotniță	sat DAIA; comuna ROȘIA	196	sec. XIII-XVII
63.	SB-II-m-A-12377	Casa parohială evanghelică	sat DEALU FRUMOS; comuna MERGHINDEAL	12	sec. XVI; ext. sec. XIX -XX
64.	SB-II-a-A-	Ansamblul bisericii	sat DEALU	13	sec. XIII-XVIII

	12378	evangelice fortificate	FRUMOS; comuna MERGHINDEAL		
65.	SB-II-m-A-12378.01	Biserica evanghelică fortificată	sat DEALU FRUMOS; comuna MERGHINDEAL	13	sec. XIII, cca.1500, sec.XVIII
66.	SB-II-m-A-12378.02	Incintă fortificată, cu turnuri, acces fortificat încăperi pentru provizii, anexe	sat DEALU FRUMOS; comuna MERGHINDEAL	13	1522, 1647
67.	SB-II-m-B-12379	Casă (Wohner)	sat DEALU FRUMOS; comuna MERGHINDEAL	118	1783
68.	SB-II-m-B-12380	Biserica "Sf. Nicolae"	sat DEALU FRUMOS; comuna MERGHINDEAL	Str. Bisericii 251	1824
69.	SB-II-m-A-12389	Biserica "Sf. Vasile"	sat FOFELDEA; comuna NOCRICH	Str. Dealului 125	1804-1810
70.	SB-II-m-B-12391.01	Biserica evanghelică	sat GHERDEAL; comuna BRUIU	51	cca. 1850
71.	SB-II-m-B-12391.02	Incintă fortificată, cu turnuri de colț și încăperi pentru provizii	sat GHERDEAL; comuna BRUIU	51	primul sfert al sec XVI, 1846 (acces și încăperi pentru provizii)
72.	SB-II-m-B-12392	Biserica "Cuvioasa Paraschiva", cu turnul-clopotniță	sat GHIJASA DE JOS; comuna NOCRICH	f.n.	1864 (biserica), 1881(turnul)
73.	SB-II-a-A-12400	Ansamblul bisericii evanghelice fortificate	sat HOSMAN; comuna	129	sec. XIII-înc. sec. XIX
74.	SB-II-m-A-12400.01	Biserica evanghelică fortificată	sat HOSMAN; comuna	129	sec. XIII; modif. sec. XVI și XVIII, 1803-1804
75.	SB-II-m-A-12400.02	Incintă fortificată interioară, cu două turnuri, bastion și turn de poartă	sat HOSMAN; comuna	129	sec. XV
76.	SB-II-m-A-12400.03	Incintă fortificată exterioară, cu două turnuri	sat HOSMAN; comuna	129	sec. XV-sec. XVIII
77.	SB-II-a-B-12401	Ansamblul rural "Centrul istoric"	sat IACOBENI; comuna		sec. XVIII-XIX
78.	SB-II-a-A-12402	Ansamblul bisericii evanghelice fortificate	sat IACOBENI; comuna	231	sec. XIV-XVI
79.	SB-II-m-A-12402.01	Biserica evanghelică fortificată	sat IACOBENI; comuna	231	sec. XIV-primul sfert al sec. XVI
80.	SB-II-m-A-	Incintă fortificată, cu	sat IACOBENI;	231	mijl. sec. XVI

	12402.02	turnuri, încăpere pentru provizii, turn de poartă și zwinger cu turn-casă a paznicului	comuna		
81.	SB-II-m-B-20317	Casă	sat MARPOD; comuna MARPOD	f.n.	1706
82.	SB-II-a-B-12414	Ansamblul bisericii evanghelice fortificate	sat MARPOD; comuna MARPOD	357	sec. XIII-XVIII
83.	SB-II-m-B-12414.01	Biserica evanghelică	sat MARPOD; comuna MARPOD	357	sec. XIII-XVI, 1785-1798
84.	SB-II-m-B-12414.02	Incintă fortificată, anexe	sat MARPOD; comuna MARPOD	357	sec. XV-XVI
85.	SB-II-m-B-12457	Fosta primărie, azi Casa Thomas Quibb	sat MERGHINDEAL; comuna MERGHINDEAL		sec. XIX
86.	SB-II-a-A-12458	Ansamblul bisericii evanghelice fortificate	sat MERGHINDEAL; comuna MERGHINDEAL	230	sec. XIII-XIX
87.	SB-II-m-A-12458.01	Biserica evanghelică fortificată	sat MERGHINDEAL; comuna MERGHINDEAL	230	sec. XIII, cca.1500 (fortificare), 1803 (modificări)
88.	SB-II-m-A-12458.02	Incintă fortificată, cu turnuri	sat MERGHINDEAL; comuna MERGHINDEAL	230	sec. XVI
89.	SB-II-a-B-12459	Ansamblul bisericii evanghelice fortificate	sat METIȘ; comuna MIHĂILENI	2	sec. XV-XIX
90.	SB-II-m-B-12459.01	Biserica evanghelică	sat METIȘ; comuna MIHĂILENI	2	sec. XV (turn) 1863 (biserică)
91.	SB-II-m-B-12459.02	Incintă fortificată, cu turn (fragment)	sat METIȘ; comuna MIHĂILENI	2	sec. XV-XVI
92.	SB-II-a-B-12468	Ansamblul bisericii evanghelice fortificate	sat MOARDĂȘ; comuna MIHĂILENI	96	sf. sec. XIV -sec. XVI
93.	SB-II-m-B-12468.01	Biserica evanghelică	sat MOARDĂȘ; comuna MIHĂILENI	96	sf. sec. XIV - înc. sec. XV
94.	SB-II-m-B-12468.02	Incintă fortificată, cu turn semicircular și acces fortificat (fragmente)	sat MOARDĂȘ; comuna MIHĂILENI	96	sec. XV-XVI
95.	SB-II-a-B-	Ansamblul bisericii	sat MOVILE;	164	sec. XIII-XVI

	12474	evangelice fortificate	comuna IACOBENI		
96.	SB-II-m-B-12474.01	Biserica evanghelică fortificată	sat MOVILE; comuna IACOBENI	164	sec. XIII-XV
97.	SB-II-m-B-12474.02	Incintă fortificată interioară, cu turnuri și turn de poartă	sat MOVILE; comuna IACOBENI	164	sec. XV
98.	SB-II-m-B-12474.03	Incintă fortificată exterioară	sat MOVILE; comuna IACOBENI	164	sec. XVI
99.	SB-II-m-B-12475	Biserica "Sf. Nicolae"	sat MOVILE; comuna IACOBENI	Str. Bisericii 68	1796
100.	SB-II-a-A-12477	Ansamblul bisericii evanghelice fortificate	sat NETUȘ; comuna IACOBENI	42	sec. XV-XIX
101.	SB-II-m-A-12477.01	Biserica evanghelică fortificată	sat NETUȘ; comuna IACOBENI	42	sec. XV-XVI (1504 - boltă, 1505-1506 - turn), 1860 (cor vest)
102.	SB-II-m-A-12477.02	Incintă fortificată (fragment), cu turnul de poartă	sat NETUȘ; comuna IACOBENI	42	sec. XVI
103.	SB-II-m-B-12478	Biserica de lemn "Sfinții Apostoli Petru și Pavel"	sat NETUȘ; comuna IACOBENI	Str. Bisericii 111	sec. XIX
104.	SB-II-m-B-12479	Casa familiei Brukenthal (Casa Samuel Brukenthal)	sat NOCRICH; comuna IACOBENI	94	sec. XVIII
105.	SB-II-a-B-12480	Ansamblul bisericii evanghelice fortificate	sat NOCRICH; comuna IACOBENI	158	sec. XV-înc. sec. XIX
106.	SB-II-m-B-12480.01	Biserica evanghelică	sat NOCRICH; comuna IACOBENI	158	1803-1806
107.	SB-II-m-B-12480.02	Incintă fortificată (fragment)	sat NOCRICH; comuna IACOBENI	158	sec. XV-XVII
108.	SB-II-m-B-12481	Casa parohială evanghelică	sat NOCRICH; comuna IACOBENI	208	1796-1798
109.	SB-II-m-B-12482	Biserica "Sf. Vasile"	sat NOCRICH; comuna IACOBENI	253	1832
110.	SB-II-m-B-12483	Casă	sat NOCRICH; comuna IACOBENI	321	1870
111.	SB-II-a-B-12484	Ansamblul bisericii evanghelice fortificate	sat NOIȘTAT; comuna IACOBENI	19	sec. XIV-XIX
112.	SB-II-m-B-12484.01	Biserica evanghelică	sat NOIȘTAT; comuna IACOBENI	19	sec. XIV (turn), cca. 1510, 1856-1858 (nava)
113.	SB-II-m-B-12484.02	Incintă fortificată (fragment)	sat NOIȘTAT; comuna IACOBENI	19	sec. XV
114.	SB-II-a-A-	Ansamblul bisericii	sat NOUL;	4	mijl. sec. XIII-sec.

	12487	evangelice fortificate	comuna ROȘIA		XVI
115.	SB-II-m-A-12487.01	Biserica evanghelică	sat NOUL; comuna ROȘIA	4	mijl. sec. XIII, 1520-1525
116.	SB-II-m-A-12487.02	Incintă fortificată (fragment), cu turn	sat NOUL; comuna ROȘIA	4	sec. XVI
117.	SB-II-a-B-12501	Ansamblul bisericii evanghelice fortificate	sat PELIȘOR; comuna BÂRGHIȘ	263	sec. XV-XVIII
118.	SB-II-m-B-12501.01	Biserica evanghelică	sat PELIȘOR; comuna BÂRGHIȘ	263	sec. XV-XVIII
119.	SB-II-m-B-12501.02	Incintă fortificată, cu turnuri, turn de poartă zwinger	sat PELIȘOR; comuna BÂRGHIȘ	263	sec. XV-XVII
120.	SB-II-m-B-12519	Biserica evanghelică	sat RETIȘ; comuna BRĂDENI	45	1599, 1694, 1835 (turn)
121.	SB-II-m-B-12520	Biserica "Sf. Nicolae"	sat RETIȘ; comuna BRĂDENI	Str. Dealului 134	1811-1823
122.	SB-II-a-A-12526	Ansamblul bisericii evanghelice	sat ROȘIA; comuna ROȘIA	245	sec. XIII-XV
123.	SB-II-m-A-12526.01	Biserica evanghelică	sat ROȘIA; comuna ROȘIA	245	înc. sec. XIII; transf. sec. XIV-XVIII
124.	SB-II-m-A-12526.02	Zid de incintă (fragmente)	sat ROȘIA; comuna ROȘIA	245	sec. XV
125.	SB-II-m-A-12526.03	Turn-clopotniță	sat ROȘIA; comuna ROȘIA	245	sec. XV
126.	SB-II-a-A-12527	Ansamblul bisericii evanghelice fortificate	sat RUJA; oraș AGNITA	259	sec. XIII-XVI
127.	SB-II-m-A-12527.01	Biserica evanghelică fortificată	sat RUJA; oraș AGNITA	259	sec. XIII-înc. sec. XV
128.	SB-II-m-A-12527.02	Incintă fortificată (fragmente)	sat RUJA; oraș AGNITA	259	sec. XVI
129.	SB-II-m-B-12541	Biserica "Adormirea Maicii Domnului"	sat SĂȘĂUȘ; comuna CHIRPĂR	Str. Bisericii 195	cca. 1782
130.	SB-II-a-A-12555	Ansamblul bisericii evanghelice fortificate	sat STEJĂRIȘU; comuna IACOBENI	196	sf. sec. XV-sec. XIX
131.	SB-II-m-A-12555.01	Biserica evanghelică fortificată	sat STEJĂRIȘU; comuna IACOBENI	196	sec. XIV-XVI; 1861(extindere cor)
132.	SB-II-m-A-12555.02	Turn al fostei incinte interioare	sat STEJĂRIȘU; comuna IACOBENI	196	sf. sec. XV-înc. sec. XVI
133.	SB-II-m-A-12555.03	Incintă fortificată (fragmente), cu turnuri	sat STEJĂRIȘU; comuna IACOBENI	196	sf. sec. XV-înc. sec. XVI

134.	SB-II-m-A-12564	Biserica evanghelică	sat ȘOMARTIN; comuna BRUIU	Str. Cetății 8	sec. XIII-XVI, 1795
135.	SB-II-m-A-12576	Biserica "Sf. Arhangheli"	sat ȚICHINDEAL; comuna NOCRICH	Str. Bisericii 80	1791
136.	SB-II-a-B-12587	Ansamblul bisericii evanghelice fortificate	sat VESEUD; comuna CHIRPĂR	10	sec. XIII-XVIII
137.	SB-II-m-B-12587.01	Biserica evanghelică fortificată	sat VESEUD; comuna CHIRPĂR	10	sec. XIII; sec. XVI, 1784-1785
138.	SB-II-m-B-12587.02	Incintă fortificată (fragment), cu turn	sat VESEUD; comuna CHIRPĂR	10	sec. XVI-XVIII
139.	SB-II-m-B-12588	Biserica "Sf. Gheorghe"	sat VESEUD; comuna CHIRPĂR	Str. Principală 25	1790
140.	SB-II-m-A-12589	Biserica evanghelică	sat VURPĂR; comuna VURPĂR	1	înc. sec. XIII, transf. sec. XVI, 1804 (turn)
141.	SB-II-a-B-12590	Ansamblul bisericii evanghelice	sat ZLAGNA; comuna BÂRGHIȘ	130	sec. XV-XIX
142.	SB-II-m-B-12590.01	Biserica evanghelică	sat ZLAGNA; comuna BÂRGHIȘ	130	sec. XV-XVIII
143.	SB-II-m-B-12590.02	Turn-clopotniță	sat ZLAGNA; comuna BÂRGHIȘ	130	1828-1832
144.	SB-III-m-B-12600	Monumentul lui August Treboniu Laurian	sat FOFELDEA; comuna NOCRICH		sec. XIX
145.	SB-IV-m-B-12619	Casa Victor Păcală	sat DEALU FRUMOS; comuna MERGHINDEAL	251	sec. XIX
146.	SB-IV-m-B-12621	Bancă țărănească	sat FOFELDEA; comuna NOCRICH		sf. sec. XIX-înc. sec. XX
147.	SB-IV-m-B-12622	Monumentul funerar al lui Daniel R. Codrescu	sat FOFELDEA; comuna NOCRICH		sec. XIX
148.	SB-IV-m-B-12624	Casa Iacob Bologna	sat MARPOD; comuna MARPOD	171	sec. XIX
149.		Biserica sf. Nicolae	Sat Ilimbav, Comuna Marpod		sec. XIX
150.		Biserica de lemn "Buna vestire"	Sat Ilimbav, Comuna Marpod		sec. XIX

Case memoriale ale personalităților culturale marcante care s-au născut, au trăit ori au activat în regiune: Henning Georg (Agnita), Kolossi Gheorghe (Agnita), Schmidt Konradt (Agnita), Lutsch Georg (Agnita), Maurer Friedrich (Agnita), Barner Mihail (Agnita), Jasch Mihail (Agnita), Gottschling Adolf (Alțâna), Iacobus Paleologus (Alțâna), Câmpineanu-Sava Ioan (Ghijasa de Sus), Constantinescu Livius (Ighișu Vechi), Răduleț Remus (Brădeni), Cocișiu Ilarion (Brădeni), Păcală Victor (Dealul Frumos), von Brukental Samuel (Nocrich), Treboniu Laurean August (Fofeldea), Aaron Teodor (Țichindeal), Hoprich Georg (Daia).

CULTURAL

Muzeul din Agnita cumulează și sintetizează toată cultură și etnografia Văii Hârtibaciului. Muzeul deține un număr de 5.469 de bunuri culturale din domenii diferite: etnografie, arheologie, istorie, artă decorativă, numismatică, fotografii vechi, cărora li se adaugă colecția de carte.

Colecția de carte, manuscrise și documente.

Colecția este depozitată în corpul din dreaptă, la parter, în două încăperi, fiind formată din 12.211 volume achiziționate, pentru biblioteca muzeului, de către Erhard Andrée în perioada 1959 - 1970. Colecția se compune din 10.000 de volume din domeniul istoriei, culturii, literaturii, 50 de tipărituri rare, din secolele XVI-XVII, Transilvanica, o colecție completă a scrierilor lui Erasmus von Rotterdam. Colecția de carte, în marea ei majoritate este în limba germană și conține 649 cărți susceptibile de a face parte din patrimoniul cultural național. Acestea i se adaugă un fișier bibliografic documentar în manuscris, cu date cronologice referitoare la istoria orașului Agnita și a localităților din Valea Hârtibaciului. Colecția necesită intervenția unui specialist în domeniu care să separe colecția de carte veche (sec. XVII - XIX) de cea contemporană.

Colecția de fotografie și grafica

Colecția de fotografie cuprinde un număr de peste 2.304 de imagini alb - negru și cărți poștale grupate pe domenii de activitate: istorie, arhitectură, agricultură, ocupații, industrie, obiceiuri locale și zonale, evenimente culturale desfășurate în cadrul muzeului și în localitatea Agnita etc. Acestea li se adaugă un număr de 20 de gravuri semnate de pictorul sibiian Hans Hermann și 30 de acuarele realizate de pictorul din Agnita Michael Barner.

Colecția de etnografie

Colecția se constituie din 1.705 de obiecte etnografice săsești și românești, achiziționate în anii 1970 - 1980 din satele: Chirpăr, Săsăuș, Marpod, Ilimbav, Brădeni, Bruiu, Cincu, Dealul Frumos, Merghindeal, Alțâna etc., din care 308 obiecte reprezintă colecția de lemn mărunt și mobilier pictat (reprezentative sunt piesele de mobilier pictat din Agnita), 272 piese de metal, 10 obiecte din piatră, 32 din piele, 16 din sticlă, 593 din ceramică și faianță (bine reprezentată este ceramică de Chirpar și cea confecționată de ultimul olar sas din Agnita, Michael Jasch), 349 obiecte de port popular, 58 de podoabe și 167 de textile.

Colecția de obiecte reprezentative breslelor

Colecția cuprinde un număr de 20 de lăzi de breaslă (fierari, lăcătuși, curelari, croitori, rotări, blănari, funari, pielari, dogări, tâmplari), 2 lăzi de fraternitate, 2 steaguri de breaslă, 8 sigilii de breaslă, aparținând breslelor care au activat în secolele XVII a XIX în localitatea Agnita și Cincu. O parte din colecție este reprezentată de însemnele și sigiliile de breaslă care sunt expuse în sala II.

Colecția de arheologie și istorie

În momentul de față colecția este nesistematizată, cuprinzând un număr de 680 obiecte.

LIMBA GERMANĂ ȘI TRADIȚIILE MOȘTENITE

Tradițiile culturale și cunoașterea limbii germane reprezintă avantaje deosebite pentru practicarea turismului, în special pentru turismul etnic. Practic, 4 din 10 locuitori ai Microregiunii Hârtibaciu vorbesc fluent limbă germană, fiecare al doilea locuitor din teritoriul GAL Microregiunea Hârtibaciu lucrând în țări de limbă germană cel puțin 6 luni, în ultimii 10 ani.

Etnologia de urgență

În lipsă unei preocupări susținute, valorile de patrimoniu material și imaterial existente, nu numai că nu vor putea pune orașul în valoare, dar riscă să se piardă. Clădirile de patrimoniu se deteriorează, valorile imateriale se pierd, identitatea localității se șterge. În localitățile învecinate cu populație tradițională săsească importantă, plecarea sașilor a condus la pierderea prin uitare (și prin lipsa practicii) a unor importante valori imateriale. Fenomenul de depopulare a satului săsesc transilvănean, mai ales după 1989, ca urmare a emigrării masive în Germania, fenomen care are consecințe dramatice asupra păstrării identității etnoculturale a zonei a determinat pierderea rapidă a sursei orale (în acest moment în majoritatea satelor de pe Valea Hartibaciului se mai află cel mult 10 persoane de etnie germană, excepție făcând comuna Altâna, unde numărul acestora depășește 70), face dificilă pentru specialiști reconstituirea culturii tradiționale a satului săsesc transilvănean. Acest fenomen face necesară realizarea unor studii etnologice de urgență pentru repertorierea vieții rurale din comunitatea săsească actuală, precum și a sistemului de reprezentare specific satului săsesc transilvănean (așezare, biserici fortificate, gospodărie, tip de locuința, ocupații, meșteșuguri, costum, obiceiuri, norme comunitare).

I.1.6 Economia locala

a) Repartizarea populației active

	Populația activă	Sector agricol	Sector industrial și de artizanat	Sector de comerț	Sector privind serviciile
Total	6.918	136	2.956	1.544	1.560
%	100%	2,0%	42,7%	22,3%	22,5%

Sursa: INSSE 2008 – fișa localităților, adresa 908/28.09.2010

Notă: In categoria **Populația activă** este introdusă **populația ocupată**, conform ghidului solicitantului. Pag 23 ("Va fi evidențiată, conform tabelului de mai jos, repartizarea populației active (personalul salariat)")

b) Agricultură

	Zona de cultură de cereale și creștere a animalelor	Terenuri agricole	Din care neproductive	Păduri	Pășuni, fânețe	Vița de vie și livezi
Hectare	64.045,0	94.308,0	12.349,0	34.365,6	53.093,0	1.066,0
%	46,12	67,91	8,89	24,74	38,23	0,77

NOTA: Procentele sunt obținute prin raportarea valorilor la suprafața totală a GAL MH.

Sursa: Situații anuale primăriei – AGR / 2009

Zona are o suprafață foarte redusă cultivată cu vită-de-vie și livezi. Din structură suprafețelor, se observă că zona este propice pentru creșterea animalelor și prelucrarea lemnului. Doar 13,1% din terenurile agricole nu sunt productive. Este necesară reintroducerea în circuitul economic a terenurilor neproductive, fie prin împădurire, în vederea atingerii optimului de 35% (*studiu al Institutului de Cercetări și Amenajări Silvice*) din suprafața totală, fie prin cultivarea acestora.

Productivitatea agricolă este sub potențial (alimentar și non-alimentar). O pondere importantă a suprafețelor agricole este utilizată de exploatații de subzistență și semi-subzistență neperformante. Slabă diversificare a culturilor (ex. cartofi). Nivel foarte scăzut de conformitate cu normele UE. Dotare tehnică scăzută și de slabă calitate în exploatațiile mai mici. Nivel scăzut de utilizare a energiei din surse regenerabile. Infrastructură agricolă inadecvată. Potențial agricol semnificativ: **67,91 %** din întregă suprafață a GAL Microregiunea Hârtibaciu. Nu există baze de mecanizare a agriculturii.

Mare parte din livezile și plantațiile de pomi fructiferi s-au degradat sau au dispărut după 1989, în special în comune, datorită lipsei de fonduri ale noilor proprietari. Producția de fructe și legume s-a diminuat, iar lipsă piețelor de desfacere locale, a autorizațiilor și distanțele până la cele mai apropiate piețe, a contribuit la reducerea efectului economic pentru acele exploatații.

Fragmentarea proprietății și lipsa asocierii menține exploatații agricole mici și foarte mici, cu un nivel extrem de redus al productivității și eficienței economice. În zonă se practică cu succes apicultura și creșterea bivoliilor; aceasta generează surse importante de materie primă pentru produse cu mare căutare pe piață (produse naturale, dietetice, mozzarella, industria farmaceutică etc).

c) Industrie – IMM – Microintreprinderi

	Total întreprinderi	Microîntreprinderi cu 1-10 salariați	Întreprinderi cu 10-50 salariați	Întreprinderi cu 50-250 salariați	Întreprinderi cu peste 250 salariați
Numar	341	266	60	11	4
%	100	78,0%	17,6%	3,2%	1,2%

Sursa: Oficiul Registrului Comerțului Sibiu - 2010

O înțelegere mai completă asupra viabilității economice a întreprinderilor din zonă poate fi obținută prin adăugarea întreprinderilor FĂRĂ SALARIAȚI: :

	Total întreprinderi	Microîntreprin deri cu 1-10 salariați	Întreprinderi cu 10-50 salariați	Întreprinder i cu 50-250 salariați	Întreprinderi cu peste 250 salariați	Întreprinderi fără salariați
Numar	549	266	60	11	4	208
%	100	48,5	10,9	2,0	0,7	37,9

Sursa: Oficiul Registrului Comertului Sibiu - 2010

Se observă că peste 86% dintre întreprinderile din zonă au mai puțin de 10 salariați. Această caracteristică indică puternica lipsă a viabilității economice a sectorului economic. În condițiile crizei economice manifeste, aceste întreprinderi se închid. Chiar și în contextul unei creșteri economice pronunțate (perioada 2007-2008), aceste întreprinderi nu preiau și nu transferă fluxul crescut de venituri sau plus-valoare.

Nu există în zonă combinate și fabrici de prelucrare a produselor agricole sau întreprinderi prestatoare de servicii în domeniul agriculturii. Întreprinderile din zonă activează în domeniul

industrii ușoare (tapițerie, încălțăminte). Întreprinderile din zonă nu utilizează produsele rezultate din agricultură și nu au legătură cu acest sector. Desfacerea producției este realizată în afara zonei, în special prin exporturi. Excepție face comuna Șelimbăr, situată în apropierea Municipiului Sibiu, comună în care industria are un rol mai important (prelucrări metalice, prelucrări prin așchiere, confecții metalice, producție de ambalaje din materiale plastice, prelucrarea lemnului). Șelimbăr are un parc industrial cu o suprafața de 95 ha, situat în imediată apropiere a centurii Sibiului. În Agnita există două unități de prelucrare a lemnului în parchet și trei întreprinderi de producție de mobilier și tâmplărie. Aceste întreprinderi au o contribuție importantă în creșterea valorii adugate a produselor din lemn (parchet de lux, mobilier din lemn masiv). În sectorul construcțiilor, există un număr ridicat de întreprinderi, de dimensiuni variabile (de la 2-3 angajați până la 100). Aceste întreprinderi asigură absorbția unei importante părți a forței de muncă din zonă în perioadele propice executării lucrărilor de construcții; din păcate, în perioadele de toamnă-iarnă, forța de muncă este disponibilizată în șomaj tehnic. Cele mai importante întreprinderi sunt deținute de proprietari străini (germani și italieni).

Zona are o puternică tradiție meșteșugărească, care se menține în mare parte și astăzi: există un număr mare de lucrători pe cont propriu (cca. 7%) care practică meșteșugurile tradiționale (harnașamente, port tradițional, instrumente muzicale, elemente de instalații - jgheaburi, burlane și scocuri, vase pentru prelucrarea fructelor, strugurilor și fabricarea băuturilor alcoolice, construcția de puțuri, coșari).

În zonă există câteva brutării care produc pâine și produse de panificație tradiționale și întreprinderi de produse lactate; produsele se bucură de un real succes, piața este extrem de receptivă. Din păcate, produsele nu sunt suficient promovate iar societățile comerciale nu au forță financiară necesară pentru penetrarea unor piețe mai puternice, iar piețele locale nu pot absorbi cantități mari de produse.

d) Comerț și sector de servicii

Tipuri de comerț	Numar total	% din numarul total	Intreprinderi din sectorul terțiar	Numarul total	% din numarul total
Comerț cu ridicată și cu amănuntul;	166	46,0	Activități profesionale, științifice și	48	13,3
Transport și depozitare	30	8,3	Activități de servicii administrative și	15	4,2
Hoteluri și restaurante	57	15,8	Administrație publică și apărare;	2	0,6
Informații și comunicații	7	1,9	Învățământ	5	1,4
Intermedieri financiare și asigurări	7	1,9	Sănătate și asistență	4	1,1
Tranzacții imobiliare	11	3,0	Activități de spectacole, culturale și	9	2,5
			Alte activități de servicii	0	0
			Activități ale gospodăriilor private	0	0
			Activități ale organizațiilor și organismelor extra-teritoriale	0	0

Ponderea cea mai mare o au întreprinderile ce practică comerțul, mare majoritate fiind de dimensiuni foarte mici, magazine sătești. Nu există prestatori de servicii în domeniul agriculturii sau industriei (cu excepția orașului Agnita și a comunei Șelimbăr). Serviciile turistice sunt extrem de slab reprezentate în zonă, excepție făcând Șelimbăr (situată la DN 68, la 4-5 km de Municipiul Sibiu). Instituțiile financiare au birouri sau agenții doar în Agnita și Selimbar, activitatea de creditare fiind extrem de scăzută, în special în ceea ce privește creditul agricol. Există un număr foarte redus de servicii pentru populație.

1.1.7 Servicii pentru populație și infrastructuri medico-sociale

a) Echipamente prezente sau accesibilitatea populației la aceste servicii

	Medical			Învățământ			Dotări sportive	
	Spital	Medic	Dentist	Primar	Secundar	Universitate	Teren de fotbal	Sală de sport
Existența DA/NU	DA	DA	DA	DA	DA	NU	DA	DA
Dacă NU, indicați distanță în km de la centrul teritoriului până la cel mai apropiat obiectiv menționat						60 KM		

1.1.8 Activități sociale și instituții locale

a. Instituțiile locale de pe teritoriul GAL Microregiunea Hârtibaciu sunt următoarele:

Nr crt	Instituție	Activități sociale
1	Primăria orașului Agnita	Serviciu Public de Asistență Socială Agnita, realizează anchete sociale acordă asistență socială vârstnicilor (proiectul Casa Seniorilor), minorităților (proiectul Locuințe pentru Romi), sprijină tinerii (organizarea taberelor de vară gratuite). Instituțiile de învățământ din Agnita reprezintă centre de excelență tradiționale pentru pregătirea elevilor, mulți dintre aceștia având parcursuri profesionale foarte bune. Este menținută tradiția învățământului de bază în limbă germană (că limbă maternă). Orașul Agnita asigură majoritatea serviciilor pentru populația GAL (educație 2 școli, 1 liceu teoretic, școală profesională, sănătate - Spitalul Orășenesc, evidența populației, judecătoria, parchet, policlinici, institutii financiar-bancare, trezorerie s.a.m.d
2	Primăria comunei Alțâna	Compartiment de asistență Socială , realizează anchete sociale
3	Primăria comunei Bîrghiș	Compartiment de asistență Socială , realizează anchete sociale
4	Primăria comunei Brădeni	Compartiment de asistență Socială , realizează anchete sociale
5	Primăria comunei Bruiu	Compartiment de asistență Socială , realizează anchete sociale
6	Primăria comunei Chirpăr	Compartiment de asistență Socială , realizează anchete sociale
7	Primăria comunei Iacobeni	Compartiment de asistență Socială , realizează anchete sociale

8	Primaria comunei Marpod	Compartiment de asistență Socială , realizează anchete sociale
9	Primaria comunei Merghindeal	Compartiment de asistență Socială , realizează anchete sociale
10	Primaria comunei Mihăileni	Compartiment de asistență Socială , realizează anchete sociale
11	Primaria comunei Nocrich	Compartiment de asistență Socială , realizează anchete sociale
12	Primaria comunei Roșia	Compartiment de asistență Socială , realizează anchete sociale
13	Primaria comunei Șeica Mare	Compartiment de asistență Socială , realizează anchete sociale
14	Primaria comunei Șelimbăr	Compartiment de asistență Socială , realizează anchete sociale
15	Primaria comunei Vurpăr	Compartiment de asistență Socială , realizează anchete sociale
16	ADI Nocrich – Marpod	Beneficiar proiect FEADR M322
17	ADI ApaTarnavei Mari	Operator unic de apă-canal
18	ADI Consorțiu de Dezvoltare Regională "Sibiu-Agnita"	Concesionarul liniei ferate cu ecartament îngust "Mocănița" – monument de patrimoniu național.
19	Asociația Eco-Valea Hârtibaciului	Operator salubritate
20	SMURD Agnita	Serviciu Mobil de Urgență, Reanimare si Descarcerare

Din păcate, datorită numărului ridicat de problemele locale, nu se manifestă o colaborarea continuă a administrațiilor publice locale , nu există un organism care să asigure o legătură permanentă între administrațiile publice locale. Că urmare, nu există o strategie comună de dezvoltare. Această deficiență se manifestă și în relația dintre administrațiile publice locale și populațiile localităților, datorită lipsei unor canale media de transmitere a informațiilor la nivel local.

Cu excepția primăriei Agnita, care a beneficiat de un număr mare de finanțări europene, celelalte comune nu sunt dotate corespunzător în ceea ce privește tehnică de calcul și celelalte echipamente necesare unei funcționari eficiente. Localitățile partenere în GAL Microregiunea Hârtibaciu organizează anual evenimente culturale care au drept rezultat atragerea turiștilor, în special a turiștilor sași:

Localități	Nr evenimente culturale
Agnita	13
Marpod	1
Nocrich	1
Roșia	1
TOTAL	16

Cele mai reprezentative asociații de pe teritoriul GAL Microregiunea Hârtibaciu sunt următoarele:

Nr crt	Instituție	Domeniu de activitate	Realizări notabile
1	Asociația Waldorf	Social / învățământ	Școală tip Waldorf în comună Vurpăr
2	Asociația APADOR	Social - asistență	Asistență socială la domiciliu pentru vârstnici

		socială pentru vârstnici	dependenți și semidependenți. Activează în întreaga Vale a Hârtibaciului
3	Asociația Prietenii Mocanitei	Social-cultural	Sprrijină protejarea și promovarea monumentului de patrimoniu național "Mocănița"
4	Fundația B&B Adept	Social - asistență socială pentru vârstnici	A înființat cămine de zi de noapte pentru vârstnici Comunele Marpod , Birghiș
5	Grupul de Inițiativă al Romilor din Agnita	Social - inițiative pentru integrarea romilor din comunitate	A sprijinit integrarea romilor din orașul Agnita prin construirea de locuințe
6	Grupul de Inițiativă al Romilor din Brădeni	Social - inițiative pentru integrarea romilor din comunitate	A sprijinit integrarea romilor din comuna Brădeni prin construirea de locuințe
7	Grupul de Inițiativă al Romilor din Chirpăr	Social - inițiative pentru integrarea romilor din comunitate	A sprijinit intocmirea cererilor de finanțare pentru proiectele "realizarea unui dispensar pentru romi" și "contruirea de locuințe pentru romi"
8	Grupul de Inițiativă al Romilor din Vurpar	Social - inițiative pentru integrarea romilor din comunitate	A sprijinit intocmirea cererilor de finanțare pentru proiectul "contruirea de locuințe pentru romi"

În zonă facilitățile pentru educație continuă și medierea accesului pe piață forței de muncă sunt foarte reduse (ceea ce conduce la șomaj de descurajare și agricultura de subzistență). Nu există nici un centru de formare / recalificare; ONG-urile existente în zonă nu acoperă această arie socio-economică.

În Microregiunea Hârtibaciu nu a fost, până în prezent, pusă în aplicare nici o strategie de atragere și menținere a tinerilor în zonă, ca de altfel în întreaga Regiune Centru.

Alături de numărul redus de salariați, nivelul redus al salariilor contribuie la menținerea unui standard de viață foarte scăzut. De exemplu, în Agnita (localitatea cu cel mai mare număr de salariați), 28,31% dintre salariați au salarii sub 500 de lei, 52,62% au salarii între 501 lei și 1.000 de lei; doar 19% dintre salariați câștiga lunar peste 1.001 lei. Sursă: Sondaj - Standard Outhere, octombrie 2010.

1.1.9 Bilanțul politicilor întreprinse în teritoriu

În perioadă 2003-2010, localitățile din Microregiunea Hârtibaciu s-au dovedit extrem de activă în atragerea de fonduri pentru implementarea propriilor strategii de dezvoltare. Practic, cu două

excepții, toate localitățile au solicitat și primit fonduri nerambursabile, așa cum este prezentat în tabelul următor::

Nr Crt	Localitate	Domeniu strategic	Investitie	Sursa de finantare	Valoare [eur] cu TVA
1	Alțâna	Mediu	Rețea de canalizare a apei uzate	SAPARD	2.380.000,00
2	Birghiș	Mediu si infrastructura edilitara	Rețea de alimentare cu apă și canalizare apă uzată	OG7	1.190.000,00
3	Brădeni	Mediu	Rețea canalizare apă uzată	OG7	1.190.000,00
	Brădeni	Social	Construirea de locuințe pentru romi	PHARE 2007	238.000,00
4	Bruiu				0,00
5	Chirpăr	Mediu, infrastructura transport, edilitara, servicii publice, cultura	Rețea canalizare apă uzată, retea alimentare cu apă, cămine culturale, afterschool	FEADR M322	3.100.000,00
6	Iacobeni	Infrastructura transport	Reabilitare poduri si podețe	OG7	595.000,00
		Mediu	Spații verzi		
7	Marpod	Mediu, infrastructura edilitara si de transport, cultura	Rețele de alimentare cu apă si canalizare apă uzată, casa de cultură, drumuri comunale	FEADR M322	7.440.000,00
8	Merghindeal	Mediu	Sistem gestionare deșeuri	PHARE 2003	29.750,00
	Merghindeal	Infrastructura drumuri	Rețea alimentare cu apa	HG 577	496.000,00
9	Mihăileni	Mediu, infrastructura transport, edilitara, servicii publice, cultură	Retea canalizare apă uzată, retea alimentare cu apă, camine culturale, afterschool	FEADR M322	3.100.000,00
10	Nocrich	Mediu, infrastructură edilitară si de transport, cultură	Retele de alimentare cu apă si canalizare apă uzată, casa de cultură, drumuri comunale (ADI Marpod-Nocrich)	FEADR M322	0,00
11	Roșia	Infrastructura edilitară	Rețele de alimentare cu apă	OG7	1.190.000,00
12	Șeica Mare				0,00
13	Șelimbăr	Mediu, infrastructura transport, edilitară, servicii publice, cultură	Rețea canalizare apă uzată, retea alimentare cu apă, cămine culturale, afterschool	FEADR M322	3.100.000,00
14	Vurpăr	Infrastructura edilitară	Rețea alimentare cu apă	OG7	1.190.000,00
					24.543.750,00

O situație aparte are orașul Agnita, care a gestionat un mare număr de proiecte în perioadă 2004-2010:

Nr Crt	Localitate	Domeniu strategic	Investitie	Sursa de finantare	Valoare [eur] cu TVA
15	Agnita	Mediu	Sistem de gestionare a deșeurilor	PHARE 2003	743.750,00
		Sănătate	Inființare SMURD	REMSSy4	35.700,00
		Social	Centru de zi pentru vârstnici	PHARE 2006 DRU	238.000,00
		Social	Realizarea de locuințe pentru romi	PHARE 2006 ROMI	238.000,00
		Infrastructura de transport, edilitară și de mediu	Reabilitarea arterei principale și rețelelor aflate sub corpul drumului	POR DMI 2.1	7.440.000,00
		Social	Reabilitare teren de sport	OG7	142.800,00

Agnita este beneficiarul unui proiect finanțat prin Mediu (Apa Tarnavei Mari) prin care se vor reabilita rețelele de alimentare cu apă și rețelele de canalizare a apei uzate; valoarea lucrărilor destinate Agnitei este de 18.000.000 euro.

Politicile de dezvoltare la nivel județean se reflectă în Microregiunea Hârtibaciu prin implementarea următoarelor proiecte: Sistem județean de gestionare a deșeurilor (finanțat prin Mediu), valoare de 3.000.000 euro, reabilitarea DJ 106 A Sibiu-Agnita (finanțat prin POR DMI 2.1), în valoare de 15.000.000 euro. Un alt proiect ce va avea impact asupra dezvoltării infrastructurii turistice din Microregiunea Hârtibaciu, este proiectul Consistoriului Evanghelic Superior, prin care vor fi reabilitate mai multe biserici evanghelice din regiune (în comunele Merghindeal, Brădeni, Iacobeni).

Prin eforturile realizate de administrațiile publice locale și județene, au fost realizate în zonă investiții care reprezintă peste 91.000.000 euro, ceea ce reprezintă cca. 2.000 de euro/locuitor în 7 ani (cca. 280 euro/locuitor-an).

1.1.10 Elemente complementare privind prezentarea teritoriului

Perspective pentru folosirea durabilă a energiilor regenerabile în Podișul Hârtibaciului

a) Punctul de plecare pentru folosirea energiilor regenerabile în Podișul Hârtibaciului

În prezent în Transilvania respectiv Podișul Hârtibaciului caracteristic este administrarea terenurilor agricole de către întreprinderi mici sau foarte mici care folosesc des tehnologii învechite. Ca urmare a aderării României la UE în anul 2007 structurile agricole prezente sunt supuse unor schimbări structurale majore, schimbări care implică totodată și structurile economice și sociale ale întreg spațiului rural. Multe terenuri agricole care nu sunt administrate corespunzător sunt lăsate în

paragina; deși în Transilvania există încă terenuri împădurite întinse, administrarea acestora nu se realizează peste tot în mod corespunzător. Pana în prezent nici din partea guvernului României și nici al UE nu a fost conceput un proiect durabil pentru rezolvarea acestor probleme legate de terenurile afectate. Există pericolul ca zone de importanță deosebită pentru imaginea caracteristică a peisajului transilvan să fie distruse iar reabilitarea acestora va implica sume imense din partea UE.

În căutarea de moduri alternative pentru folosirea și administrarea terenurilor în sudul Transilvaniei s-a evidențiat ca fundament al conceptului pentru dezvoltare regională folosirea energiei rezultată în urma prelucrării biomasei și al altor surse regenerabile de energie și materii prime. Aceste energii regenerabile pot fi utilizate cu ușurință pe terenurile afectate. Folosirea diferitelor surse de energii regenerabile trebuie să fie legată în același timp și cu sistemul de încălzire a gospodăriilor. În prezent în sate încălzirea se realizează în principal cu lemne iar pentru gătit se folosește gazul metan. Multe sate nu sunt legate de sistemul de încălzire cu gaz metan, aici pentru încălzire se folosesc butelii de gaz metan.

Prețul gazului metan a crescut foarte mult în ultimii ani. În consecință, populația rurală este dispusă să folosească și alte surse de energii "alternative". La începutul anilor '90 în multe țări europene modernizarea sistemelor de încălzire s-a realizat pe baza folosirii combustibililor fosili. Aceste greșeli pot fi evitate în viitor prin folosirea energiilor regenerabile a căror dezvoltare tehnologică a făcut în

ultimii 15 ani un salt imens. În concluzie exista deja fundamentul tehnologic pentru fabricarea și utilizarea acestor sisteme.

În prezent în sudul Transilvaniei pe valea Oltului exista numeroase hidrocentrale iar în unele sate s-au făcut primele încercări cu sistem de încălzire solara.

a) Prevederi administrative

În anul 2006 a fost elaborat de către grupul de pregătire Leader un plan de acțiune pentru dezvoltarea durabilă a spațiului rural. Primul pas în promovarea folosirii energiilor regenerabile a fost făcut de primarul din Agnita prin aprobarea amenajării unor clădiri cu sistem de încălzire din biomasa pe baza de lemne.

b) Scopurile UE în domeniul energiei și agriculturii

În anul 2007 Consiliul european a decis ca până în anul 2020 ponderea energiilor regenerabile în consumul de energie primară trebuie să crească în toată Europa până la 20 %. De asemenea în noile state membre ale UE curentul electric provenit din "curent electric verde" trebuie să crească până la 21,5 %. Aceste decizii stau în legătură cu prognoze legate de schimbarea climatică, pentru anihilarea cărora este nevoie, printre altele, de reducerea consumului de energie fosilă. De asemenea Europa trebuie să își asigure cantitatea de energie necesară din plan continental și să nu mai depindă de țările exportatoare de țigări și gaz metan din afara continentului.

Ideea dezvoltării durabile în UE a fost unul din telurile tratatului CE din 1998. Instrumentele-GAP formate în Agenda 2000 și în cadrul următoarelor reforme subliniază necesitatea durabilității în politica agrară a UE. Prioritățile planului de acțiune sunt promovarea și sprijinirea procedurilor de producție și a sistemelor agricole durabile, care nu afectează, fie direct sau indirect, biodiversitatea regiunii. Alte priorități ale planului de acțiune sunt sprijinirea gospodăririi durabile, conservarea și îmbunătățirea infrastructurilor ecologice și sprijinirea păstrării speciilor de animale domestice și plante primejdite. Asociațiile de mediu cer de la UE convingerea populației asupra avantajelor economice și sociale legate de schimbările de structuri în agricultura europeană și totodată lărgirea pieței pentru produsele ecologice.

Asociațiile de mediu văd în protecția mediului, în turism și în energii regenerabile (ca de exemplu energiile rezultate din preluarea biomasei), în contextul actual al creșterii cererii față de materii prime, un potențial imens de dezvoltare pentru spațiile rurale. Dezvoltarea spațiului rural cuprinde de asemenea și modernizarea întreprinderilor agricole și crearea de noi locuri de muncă, ca de exemplu diferite meserii legate de producția de energie rezultată din biomasa.

În România extinderea biomasei de importanță pentru producerea de energie ocupă un loc primordial. Astfel România planifică creșterea producției de biodiesel și bioetanol și creșterea ponderii carburanților regenerabili până în 2010 cu 6 % (Strategia Română pentru Energii Regenerabile 2003).

Energii regenerabile și dezvoltarea mediului înconjurător

Cererea de materii prime va crește în viitor tot mai mult în Europa, iar consecințele acesteia vor afecta în următoarele decenii imaginea și ecologia mediului înconjurător din România. Însă pentru structurile agricole nu vor exista la momentul respectiv încă strategiile de planificare teritoriale corespunzătoare pentru conservarea și păstrarea imaginii mediului înconjurător. Discuțiile au în

centrul atenției întrebări legate de funcționarea tehnică și din domeniul economic și rareori legat de domeniul ecologiei. Totuși în legile de protecția mediului a țarilor membre UE protejarea și dezvoltarea durabilă a mediului înconjurător ocupă un loc foarte important:

Cum vor arăta aceste „noi peisaje de energie”? Care vor fi efectele extinderii biomasei asupra mediului înconjurător și asupra oamenilor care trăiesc în acest mediu? Vor juca modelele descentralizate un rol important sau va domina agricultura central organizată în noi monostructuri de producție de biomasa? Care vor fi efectele asupra solului, pânzei de apă freatică, apelor de suprafață și microclimei? Ce efecte vor avea creșterea materiilor prime în regiunile cu soluri degradate și contaminate industrial? Cum arată modelele pentru extinderea durabilă și social-economică a energiilor regenerabile în spațiul rural?

Contextul energiei regenerabile și mediul înconjurător în cadrul conceptului de dezvoltare regională

În Podișul Hârtibaciului trebuie concepute scenarii pentru etalarea folosirii biomasei utile pentru producerea de energie și a altor energii regenerabile și materii prime. De asemenea trebuie analizat potențialul și conflictele legate de aceste dezvoltări.

Aceste scenarii pot cuprinde:

1. Înregistrarea și evaluarea parametrilor geologici, pedologici, ecologici, sociali și economici ai regiunii;
2. Evaluarea potențialului folosirii energiilor regenerabile și efectul folosirii acestora asupra mediului înconjurător având ca fundament sinergiile legate de aspectele de protecția mediului (Natura 2000, HNV Grasslands) pentru caracterul mediului înconjurător, pentru structurile agrare și de interes public regional și pentru locurile de muncă;
3. Instalarea și funcționarea unui circuit local de energie produs din biomasa, care să servească ca și model.

Perspective

Trebuie garantată folosirea energiilor regenerabile atât rentabil economic cât și în cadrul țărilor ecologice, potrivit cerințelor Natura 2000 și cu perspectivă ca o mare parte a Podișului Hârtibaciului să fie numită Rezervație a Biosferei.

Peisajul din Podișul Hartibaciului trebuie să servească generațiilor viitoare nu doar ca și sursă de resurse economice ci și un spațiu de identificare cu regiunea. Și pentru vizitatori și turiști folosirea energiilor regenerabile poate să ofere o contribuție la mărirea atractivității Podișului Hârtibaciului, un ținut al călătorilor, regenerării și trăirilor.

Pe lângă importanța social-economică și ecologică, există nevoie de analiza efectelor diferitelor scenarii de dezvoltare asupra imaginii mediului rural și în evaluarea efectelor asupra peisajului natural. De asemenea trebuie examinat în ce măsură exploatarea materiilor prime va afecta funcționarea naturală a peisajelor, și dacă aceste peisaje pot fi păstrate și vor evolua durabil.

Perspective pentru utilizarea ITC în Valea Hârtibaciului

De la dezvoltarea serviciilor de furnizare a internetului, în special a tehnologiei wireless și transmisie internet prin radio, progresul în ceea ce privește conectarea localităților din Valea Hârtibaciului la acest serviciu a fost extrem de rapid. Numărul de utilizatori a crescut, de asemenea, extrem de repede.

Câteva exemple:

Primăria Agnita a fost cooptată în proiectul „Creșterea accesului la serviciile de internet” derulat de Ministerul Comunicațiilor și Societății Informaționale, proiect ce are drept scop acoperirea cu rețea de internet wireless (fără fir) a cât mai multor spații publice din țară pentru un acces mai bun al populației la informație.

Pentru aceasta primăria a încheiat un contract de comodat cu Ministerul Comunicațiilor și Societății Informaționale pe o perioadă de 2 ani, privind transmiterea dreptului de folosință, asupra unor bunuri mobile, care sunt parte componentă a proiectului „Creșterea accesului la serviciile de internet”, toate acestea pentru ca locuitorii orașului să aibă un acces gratuit la informație pe toată perioada anului.

“Hotspotul” este amplasat în zona Parcului Eroilor. Astfel și orașul Agnita intră în categoria orașelor care dispun de o rețea de internet wireless, pusă gratuit la dispoziția cetățenilor și agenților economici.

Sursa: Primaria Agnita, MCSI

O inițiativă similară a avut un furnizor de internet din Agnita care a montat un router wireless în “Turnul Sașilor”, permițând legătura prin tehnologie wireless pe o rază de cca. 300 m.

Toate școlile cu clasele I-VIII (și liceul AT Laurian din Agnita) din teritoriul GAL Microregiunea Hârtibaciu dispun de computere și legătură la internet. Practic, începând cu 2009, toate localitățile au acces la un furnizor de internet (fie Romtelecom- prin serviciul Click Net, fie prin alți furnizori de CATV, telefonie sau furnizori de nivel local (cum este, de exemplu, INNET în Orașul Agnita). În programă școlară sunt introduse (facultativ sau opțional), începând cu anul 2000, cursuri de pregătire în domeniul informaticii, la diferite nivele de complexitate și performanță.

Necesitatea accesului la internet a apărut și pentru autoritățile publice locale și celelalte entități care au calitatea de autoritate contractantă începând cu 1 ianuarie 2007, de când au fost obligate să organizeze licitațiile publice prin intermediul internetului (www.e-licitatie.ro).

ANALIZA SWOT

Plan de Dezvoltare Locală

TERITORIU

PUNCTE TARI

- Zonă naturală de mare frumusețe (peisaje deosebite) - (pag 4 Analiză diagnostic)
- Peste 72% din suprafața GAL ocupată de arii protejate Natură 2000 (pag 11 Analiză diagnostic)
- Păduri foarte bogate (24,75% din suprafața GAL) - (pag 9 Analiză diagnostic)
- Zonă propice pentru creșterea animalelor (pășuni, fânețe - 38,23%) - (pag 10 Analiză diagnostic)
- Patrimoniu antropoc deosebit (pag 11 Analiză diagnostic)
- Clima moderată, propice locuirii și turismului (pag 7 Analiză diagnostic)
- Resurse naturale valorificate și valorificabile: gaz metan, lemn, energie geotermala - (pag 9 Analiză diagnostic)
- Factorilor de mediu nepoluati - (pag 10 Analiză diagnostic)
- Rețea internet vastă, de mare viteză (broadband) în toate localitățile din GAL. - (pag 41 Analiză diagnostic)
- Sol fertile pentru păduri și plantații pomicole (53%) - (pag 8 Analiză diagnostic)
- Multiculturalitate - patrimoniul material și imaterial moștenit de la populația saxona care a locuit în Valea Hartibaciului până în anii 2000 - (pag 11 Analiză diagnostic)
- Potențial agricol ridicat: terenurile agricole reprezintă peste 60% din suprafața GAL - (pag 35 Analiză diagnostic)

PUNCTE SLABE

- Infrastructura tehnico-edilitara foarte slabă (pag 5 Analiză diagnostic)
- Infrastructura turistică aproape inexistentă (pag 11 Analiză diagnostic)
- Zonă relativ izolată, din următoarele perspective: - (pag 5 Analiză diagnostic)
  - distanță față de principalele căi de comunicație (DN, ape navigabile, aeroporturi)
  - relieful și înzestrarea tehnică nu permit utilizarea de căi de comunicație multiple sau alternative care să conducă la transportul multimodal
  - drumuri aflate în stare avansată de degradare
- Transport public slab dezvoltat; comună Bruuiu, fără legătură cu transport public - (pag 5 Analiză diagnostic)
- Teren agricol necultivat (solurile de podiș ale GAL MH se pretează producției agricole de cartofi, și plantații pomicole, dar 13,1% din terenurile agricole nu sunt utilizate - (pag 8 Analiză diagnostic)
- Sol cu fertilitate redusă pentru culturile de bază (grâu, porumb, floarea soarelui) (pag 8 Analiză diagnostic)

OPORTUNITATI

- ✚ Finanțarea infrastructurii prin măsuri ale PNDR: 322, 221 și Leader/ alte fonduri europene
- ✚ Patrimoniu Antropic poate fi dezvoltat și pus în valoare
- ✚ Formele moderne de turism permit fructificarea avantajelor comparative (turism cultural, ecumenic, științific, bird-watching, turism istoric)
- ✚ Interesul încă menținut al comunității saxone din Germania pentru zona natală, a Văii Hârtibaciului se poate determina o creștere a fluxului de turiști în interes de afaceri și personal

RISCURI

- ✚ Degradarea continuă a infrastructurii de comunicații (datorită lipsei fondurilor pentru investiții și mentenanța) poate conduce la creșterea izolării zonei
- ✚ Degradarea elementelor de patrimoniu antropic datorită lipsei fondurilor sau practicării unor forme de turism necorespunzătoare
- ✚ Creșterea activității economice ar putea conduce la creșterea presiunii asupra mediului (de exemplu: impactul construcției autostrăzii Transilvania asupra zonelor Natură 2000).

POPULAȚIA**PUNCTE TARI**

- ✚ Multiculturalitate - (pag 19 Analiză diagnostic)
- ✚ Gradul ridicat de sănătate al populației (datorită mediului) - (pag 17 Analiză diagnostic)
- ✚ 40% din populație vorbește limba germană - (pag 34 Analiză diagnostic)
- ✚ 50% din populație a lucrat în străinătate (Germania, Austria, Spania, Italia) - (pag 34 Analiză diagnostic)
- ✚ Structură încă echilibrată a populației în ceea ce privește raporturile tineri/vârstnici și femei/bărbați - (pag 12 Analiză diagnostic)
- ✚ Integrarea minorității rome - grupuri de inițiativă în 4 dintre localitățile din teritoriul GAL- (pag 39 Analiză diagnostic)
- ✚ Grad înalt de cunoaștere și utilizare a ITC de către tinerii sub 16 ani. - (pag 44 Analiză diagnostic)
- ✚ Agnita este un centru de excelență cu tradiție în ceea ce privește pregătirea elevilor - până la nivelul secundar (gimnazial). - (pag 38 Analiză diagnostic)
- ✚ Forță de muncă disponibilă - (pag 12 Analiză diagnostic)

PUNCTE SLABE

- ✚ Densitatea redusă a populației - (Anexa Lista localităților)
- ✚ Grad redus sau inadecvat de pregătire profesională și nivel redus de competențe - (pag 17 Analiza diagnostic)
- ✚ Nivel redus de apetență pentru risc (numar foarte redus de întreprinzători) - (pag 35 Analiza diagnostic)
- ✚ Facilități insuficiente pentru educație continuă și facilitarea accesului pe piața forței de muncă (ceea ce conduce la șomaj de descurajare și agricultură de subzistentă) - (pag 40 Analiza diagnostic)
- ✚ Nivel redus al salariilor, nivel redus de trai - (pag 40 Analiza diagnostic)
- ✚ Lipsa politicilor de atragere și menținere a tinerilor în zonă - (pag 40 Analiza diagnostic)
- ✚ Număr mare de persoane casnice - (pag 13 Analiza diagnostic)
- ✚ Pondere mică a populației active - (pag 13 Analiza diagnostic)

OPORTUNITĂȚI

- ✚ Structura populației permite implementarea unor strategii de stimulare a creșterii demografice
- ✚ Orașul Agnita poate asigura serviciile de pregătire profesională continuă pentru întreaga regiune
- ✚ Accesul facil la informație și educație permite pregătirea tinerilor, chiar în absența infrastructurii educaționale clasice.
- ✚ Dezvoltarea economică predilectă în sectoarele de servicii și turism permit adecvarea programelor de calificare/recalificare
- ✚ Aderarea la Spațiul Schengen și la Uniunea Europeană, permit circulația liberă a persoanelor ceea ce conduce la creșterea gradului de calificare și o educare în spirit comunitar (în special în zonă de limbă germană a Europei)
- ✚ Atragerea tinerilor prin facilitarea "afacerilor de familie".
- ✚ Apropierea față de orașele mari (Sibiu, Mediaș, Sighișoara, Făgăraș) permite navetă
- ✚ FEADR - M111, M143, alte fonduri europene POS-DRU (FSE) ce permit pregătirea tinerilor și formarea adulților,

RISCURI

- ✚ Îmbătrânirea demografică - (pag 12 Analiza diagnostic)
- ✚ Migrația tinerilor - (pag 13 Analiza diagnostic)
- ✚ Pierderea tradițiilor și a valorilor culturale
- ✚ Abandonul școlar în condițiile reducerii numărului de unități de învățământ
- ✚ Depopularea satelor

ACTIVITĂȚI ECONOMICE

PUNCTE TARI

- ✚ Existența unor agenți economici puternici, în special cu proprietari germani (Agnita) - (pag 36 Analiza diagnostic)
- ✚ Potențial agricol semnificativ - (pag 35 Analiza diagnostic)
- ✚ Zona de mare tradiție meșteșugărească - (pag 36 Analiza diagnostic)

PUNCTE SLABE

- ✚ Viabilitate redusă a structurilor economice: număr foarte mare de microintreprinderi și întreprinderi mici cu maximum 10 salariați. - (pag 35 Analiza diagnostic)
- ✚ Infrastructura de transport deficitară crește costul producției și reduce competitivitatea întreprinderilor - (pag 5 Analiza diagnostic)

<ul style="list-style-type: none"> ✚ Existența în zonă a unui număr ridicat de agenți economici din domeniul producției alimentare (paine, lactate) - (pag 37 Analiza diagnostic) ✚ Număr semnificativ de agenți economici în domeniul mobilei, parchetului și tâmplăriei - (pag 36 Analiza diagnostic) ✚ Număr semnificativ de întreprinderi de construcții cu înzestrare corespunzătoare - (pag 36 Analiza diagnostic) ✚ Tradiție în domeniul producerii de încălțăminte și tapițerie din piele. - (pag 36 Analiza diagnostic) ✚ Se practică cu succes apicultura și creșterea bivoliilor (produse din miere și lapte de bivoliță) - (pag 35 Analiza diagnostic) ✚ Existența Parcului Industrial Șelimbăr (95 ha) - (pag 36 Analiza diagnostic) 	<ul style="list-style-type: none"> ✚ Lipsa infrastructurii tehnico-edilitare și inadecvarea calificării forței de muncă reduc interesul întreprinzătorilor - (pag 5 Analiza diagnostic) ✚ Fragmentarea suprafețelor agricole datorată proprietății și rezistenței la asociere, determină un nivel de eficiență economică foarte scăzut. - (pag 35 Analiza diagnostic) ✚ Număr redus de agenți economici în sectoarele de servicii pentru populație și industrie - (pag 38 Analiza diagnostic) ✚ Înzestrare tehnică foarte slabă a fermelor și absența bazelor de mecanizare a agriculturii - (pag 35 Analiza diagnostic) ✚ Agricultură nefiscalizată în proporție foarte mare (pag 35 Analiza diagnostic) ✚ Număr foarte redus de asociații de producători sau cooperative de producție - (pag 35 Analiza diagnostic) ✚ Nu există combinate și fabrici de prelucrare a produselor agricole - (pag 35 Analiza diagnostic) ✚ Dotare tehnică deficitară în exploatațiile mici- (pag 35 Analiza diagnostic) ✚ Exploatații ce subzistă și semi-subzistă neperformante- (pag 35 Analiza diagnostic) ✚ Valoare adăugată redusă pentru produsele agricole, în special fructe-legume - (pag 35 Analiza diagnostic) ✚ Nu sunt utilizate sursele de energie verde- (pag 35 Analiza diagnostic) ✚ Neconformarea activităților agricole cu normele UE - (pag 35 Analiza diagnostic)
<p style="text-align: center;">OPORTUNITĂȚI</p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ Existența resurselor naturale ce pot fi prelucrate superior – în vederea creșterii valorii adăugate ✚ Diversificarea formelor de turism și patrimoniul natural și antropoc al zonei ✚ Existența zonei Natura 2000 impune dezvoltarea predilectă a sectorului de turism și servicii ✚ Multiculturalitatea și predominanța moștenirii saxone permit menținerea și extinderea legăturilor economice cu Germania și Austria ✚ “Mocanița” – cale de comunicație / 	<p style="text-align: center;">RISURI</p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ Creșterea costurilor de funcționare (lipsa infrastructurii) și de transport (aprovizionare și livrare) pot conduce la reducerea activităților economice în general ✚ Reducerea numărului populației apte de muncă și inadecvarea calificării pot genera deficit de forță de muncă - creșterea costurilor de personal pentru întreprinderile din zonă ✚ Competiția cu întreprinderile din orașele mari poate determina pierderi economice pentru întreprinderile din zonă ✚ Extinderea zonei metropolitane a Municipiului Sibiu (Șelimbăr)

infrastructura de transport ce traversează întreaga regiune.

- Condiții favorabile pentru practicarea agriculturii ecologice – există piața și un curent favorabil pentru desfacerea produselor ecologice
- FEADR – GAL; finanțarea proiectelor de diversificare a activităților economice, instalarea tinerilor fermieri, dezvoltarea turismului, modernizarea exploatațiilor agricole

ORGANIZAREA SOCIALĂ ȘI INSTITUTIONALĂ

PUNCTE TARI

- Capacitate crescută de concepere și implementare a strategiilor de dezvoltare la nivelul APL. - (pag 40 Analiza diagnostic)
- Infrastructura instituțională diversificată și bogată - multe școli, spitale, judecătorie, parchet, evidența populației, casă de cultură, biblioteci, cămine culturale, muzeu orașenesc - (pag 37 Analiza diagnostic)
- Orașul Agnita (membru GAL) asigură majoritatea serviciilor pentru populația GAL - (pag 38 Analiza diagnostic)
- Existența unor organizații funcționale (*Apa Tarnavei Mari*- operator unic de apă-canal pentru nordul Județului Sibiu, *ECO-Valea Hârțibaciului* - operator de salubritate pentru 6 parteneri, *SMURD Agnita* cu 8 parteneri, *GAL Microregiunea Hârțibaciu*, *ADI Nocrich-Marpod*, *Consortiul Pentru Dezvoltare Interregionala Sibiu-Agnita MOCĂNIȚĂ*, *Asociația Valea Hârțibaciului*, *ADI Brădeni - Iacobenii*) - (pag 39 Analiza diagnostic)
- Există un număr semnificativ de ONG-uri care au confirmat în domeniile sociale (B&B Adept, Asociația pentru asistentă socială la domiciliu), cultural (Asociația Lolelor, Asociația Valea Hârțibaciului) și civic (Serviciul de voluntariat Agnita, Grupul de inițiativă al Romilor din Agnita, Grupul de inițiativă al Romilor din Brădeni, Grupul de inițiativă al Romilor din Chirpăr, Grupul de inițiativă al Romilor din Vurpăr) - (pag 39 Analiza diagnostic)
- Multiculturalitatea și predominanța moștenirii saxone permit menținerea și extinderea legăturilor instituționale, sociale și culturale cu

PUNCTE SLABE

- Colaborare insuficientă între Administrațiile publice locale - (pag 39 Analiza diagnostic)
- APL nu au bugete care să permită dezvoltarea instituțională și atragerea de investitori. - (pag 39 Analiza diagnostic)
- Nu există canale media de transmitere a informațiilor la nivel local - (pag 39 Analiza diagnostic)
- Instituțiile din subordinea APL sunt dotate precar - (pag 39 Analiza diagnostic)

<p>Germania și Austria - (pag 39 Analiza diagnostic)</p> <ul style="list-style-type: none"> Nivelul pregătirii în școlile din regiune, în special din Orașul Agnita, asigura un nivel înalt de competitivitate al elevilor 	
<p style="text-align: center;">OPORTUNITĂȚI</p> <ul style="list-style-type: none"> Abordarea de jos în sus a GAL-ului va permite consolidarea instituțională a entităților existente Existența unei atitudini manifeste pro-voluntariat în rândul tinerilor și vârstnicilor Existența unei tradiții bogate în ceea ce privește ONG Tendința spre descentralizare și plasarea problemelor locale în competența autorităților locale Oportunități de finanțare: FEADR M322, alte finanțări europene - POS DCA, POR DMI 34, POR DMI 31 	<p style="text-align: center;">RISURI</p> <ul style="list-style-type: none"> Criza economică determină reducerea capacității APL în ceea ce privește menținerea instituțiilor la nivel local Reducerea numărului de servicii la nivelul orașului Agnita determină îngrădirea accesului populației întregii regiuni la servicii publice (principiul “socialul urmează economicul”)

PARTEA A III-A: PRIORITĂȚI

Plan de Dezvoltare Locală

Spațiul rural din microregiunea LEADER Hârtibaciu se află în conflictul între intenția păstrării și conservării unui peisaj natural și cultural unic pe de o parte și necesitatea exploatării a acestuia pe de altă parte.

Posibilitățile de dezvoltare ale regiunii rezultă atât din deosebita atractivitate a naturii și a mediului, cât și din cultura cu specific preponderent agricol. Doar dacă aceste caracteristici se vor păstra, se vor putea exploata din punct de vedere economic. Pe de altă parte, populația va fi mai receptivă pentru protejarea naturii și conservarea culturii, dacă va avea un beneficiu economic sau personal în urma acestora.

Declarația de la Agnita – principiul director al GAL MH

În baza raționamentelor menționate mai sus, participanții primei întâlniri de lucru „Microregiunea Hârtibaciu – o regiune LEADER”⁸ au formulat și adoptat o viziune comună ca și principiu director al cooperării lor viitoare în cadrul GAL Microregiunea Hârtibaciu. Ideea generală a declarației, semnată și de cei care au aderat mai târziu la GAL, este „Microregiunea Hârtibaciu, cu peisajul ei cultural bogat în valori istorice și naturale, va deveni o regiune model pentru o dezvoltare rurală durabilă în România”. Declarația cuprinde următoarele linii directoare:

1. Îmbunătățirea bazelor existenței populației din MICROREGIUNEA HÂRTIBACIU din punct de vedere ecologic, social și economic, obiectivul fiind crearea unui mediu atractiv și stimulativ pentru toate segmentele de populație care trăiesc aici, mediu care va oferi tineretului șanse și motive pentru a rămâne în regiune.
2. Conservarea peisajului cultural tradițional, un element cheie al patrimoniului european natural și arhitectural, care contribuie la bunăstarea oamenilor și la consolidarea identității regionale.⁹
3. Promovarea agriculturii ecologice în MICROREGIUNEA HÂRTIBACIU, conservarea biodiversității raselor de animale și a soiurilor de plante tipice pentru regiune și promovarea notorietății produselor locale.
4. Sporirea atractivității economice a MICROREGIUNII HÂRTIBACIU, și în special susținerea și promovarea meșteșugurilor, serviciilor și a prelucrării produselor din regiune.
5. Dezvoltarea MICROREGIUNII HÂRTIBACIU ca și regiune țintă pentru un agroturism durabil, creând astfel o ramură economică nouă și importantă în regiune.
6. Interconectarea MICROREGIUNII HÂRTIBACIU cu alte regiuni din țară și străinătate fortificarea spațiului rural.¹⁰

⁸ Întâlnirea de lucru a avut loc pe 17 și 18 octombrie 2006 la Agnita.

⁹ Convenția europeană a peisajului, www.coe.int

¹⁰ Secvențe din declarația menționată, vezi anexă.

PRIORITATEA I Dezvoltarea aptitudinilor antreprenoriale, adecvarea cunoștințelor profesionale și schimbarea mentalității populației, în special a categoriilor defavorizate (tineri, femei, minorități).

Omul

Pentru localitățile afectate cel mai puternic de migrație și depopulare se vor elabora concepte pentru a stăvili procesele menționate legate de aceste fenomene și a permite o dezvoltare în sensul Strategiei de Dezvoltare Regionala (SDR). Actorii din sectorul social și ecleziastic prezenti în GAL contribuie la sensibilizarea comunitatii pentru problemele sociale uriașe din microregiune și adoptă inițiative proprii pentru atenuarea lor. Activitățile formulate în SDR crează oferte integratoare și de locuri de muncă în microregiune, sporind astfel atractivitatea acesteia.

Dezvoltarea regională este strâns legată de capacitatea locnicilor de a utiliza eficient anumiți factori comuni importanți ai inițiativei antreprenoriale. (sursă: *Manual de evaluare a competitivității regionale* august 2007, proiect GOF, Grupul de Economie Aplicată - Ambasada Marii Britanii la București). Aceasta înseamnă că elementul central al dezvoltării regionale și microregionale este individul - singurul care poate transforma avantajele comprative în avantaje competitive și care poate utiliza capacitatea de inovare pentru dezvoltarea zonei. Având în vedere situația zonei Văii Hârtibaciului este imperios necesară stabilirea că prioritate de acțiune strategică dezvoltarea aptitudinilor antreprenoriale și, în special, adecvarea conștințelor profesionale ale cetățenilor zonei, cu un accent puternic pe categoriile sociale excluse sau aproape excluse de la viață socială și economică (tineri, femei, minorități).

PRIORITATEA II Conservarea peisajului natural și cultural (conservarea identității Microregiunii Hârtibaciu)

Mediul natural și antropic – factorul esențial de coagulare a identității GAL

Însemnătatea practică a statutului preconizat de sit „Natura2000” și șansele care rezultă din acest statut trebuie promovate intens în microregiune. Un obiectiv important în atingerea acestui scop este implicarea GAL în administrarea și promovarea viitorului sit Natura2000. GAL trebuie să contribuie activ la definirea unei rezervații de biosferă sau a unui parc natural în cadrul zonelor Microregiunii Hârtibaciu situate în interiorul sitului Natura2000 „Podișul Hârtibaciului”, dar și în cadrul celorlalte situri Natura 2000, având în vedere că peste 70% din teritoriul GAL este declarat zona Natura 2000. Se va avea în vedere cu prioritate măsurile de prezervare și exploatare durabilă a terenurilor, creșterea valorii economice a culturilor și pădurilor, readucerea în circuitul economic a terenurilor neutilizate în prezent, vor contribui la utilizarea potențialului agricol de care dispune teritoriul GAL.

Se impune asigurarea unor posibilități de comercializare directă a produselor din microregiune la fața locului și în centrele urbane aferente, susținută de crearea „Mărcii Hârtibaciu” ca și garanție a calității produselor din microregiune, precum și sprijinirea întreprinderilor agricole respectiv de prelucrare a lemnului cu valoare de model. Pe lângă activități de promovare a produselor, este de asemenea deosebit de importantă susținerea prelucrării superioare a produselor

agricole din microregiune, în special a legumelor, fructelor, mierii și laptelui, prin intermediul unui mix de măsuri.

Vor avea prioritate obiectivele turistice reabilitate / înfiintate și traseele turistice legate de vechiul traseu al trenului cu ecartament îngust - „Mocaniță”. Unul dintre membrii GAL MH este concesionarul infrastructurii feroviare cu ecartament îngust Sibiu –Agnita. În perspectiva, repunerea în funcțiune a Mocaniței va lega simbolic zona și va contribui excepțional la formarea unei identități regionale moderne și, în același timp tradiționale.

Este importanta contribuția GAL la interconectarea și dezvoltarea ofertelor turistice și de petrecere a timpului liber în microregiune (diferite manifestări, trasee pentru drumeție/ hipism/ ciclism, sporirea capacității de cazare etc.). În afară de aceasta, consultanța și asigurarea calității serviciilor în aceste domenii sunt obligatorii. Promovarea și dezvoltarea ofertelor culturale, artistice și de petrecere a timpului liber vor deveni sarcini importante ale GAL. Vor fi de asemenea reabilitate, modernizate sau adecvate turismului, obiectivele turistice importante (multe dintre ele unice!).

PRIORITATEA III Dezvoltarea economică durabilă și încurajarea asocierii producătorilor locali

Dezvoltarea economică durabilă a întregului teritoriu este o condiție esențială a sustenabilității întregii strategii. Conform Analizei Diagnostic și a SWOT-ului aferent, obiectivele prioritare în acest domeniu sunt:

- creșterea valorii adăugate a produselor agricole și forestiere;
- crearea și sprijinirea formării de oferte turistice integrate (și de petrecere a timpului liber), la care să participe mai mulți actori din întreaga regiune
- crearea și dezvoltarea de noi întreprinderi în domenii alternative agriculturii, pentru a reduce numărul populației ocupate în agricultura
- îmbunătățirea dotării exploatațiilor agricole din teritoriul GAL
- sprijinirea fermelor agricole de semi-subsistență pentru sporirea ouț-put-urilor și dezvoltarea capacității economice a acestora
- încurajarea și sprijinirea prin orice mijloace a asocierii producătorilor agricoli, în vederea creșterii eficienței exploatațiilor agricole, reducerii dependenței acestora și a „fragilitatii” financiare. Reducerea efectului fragmentării proprietăților va determina reintroducerea în circuitul economic a multor terenuri neutilizate în prezent și va genera creșterea randamentului de scară.

CONCLUZIE

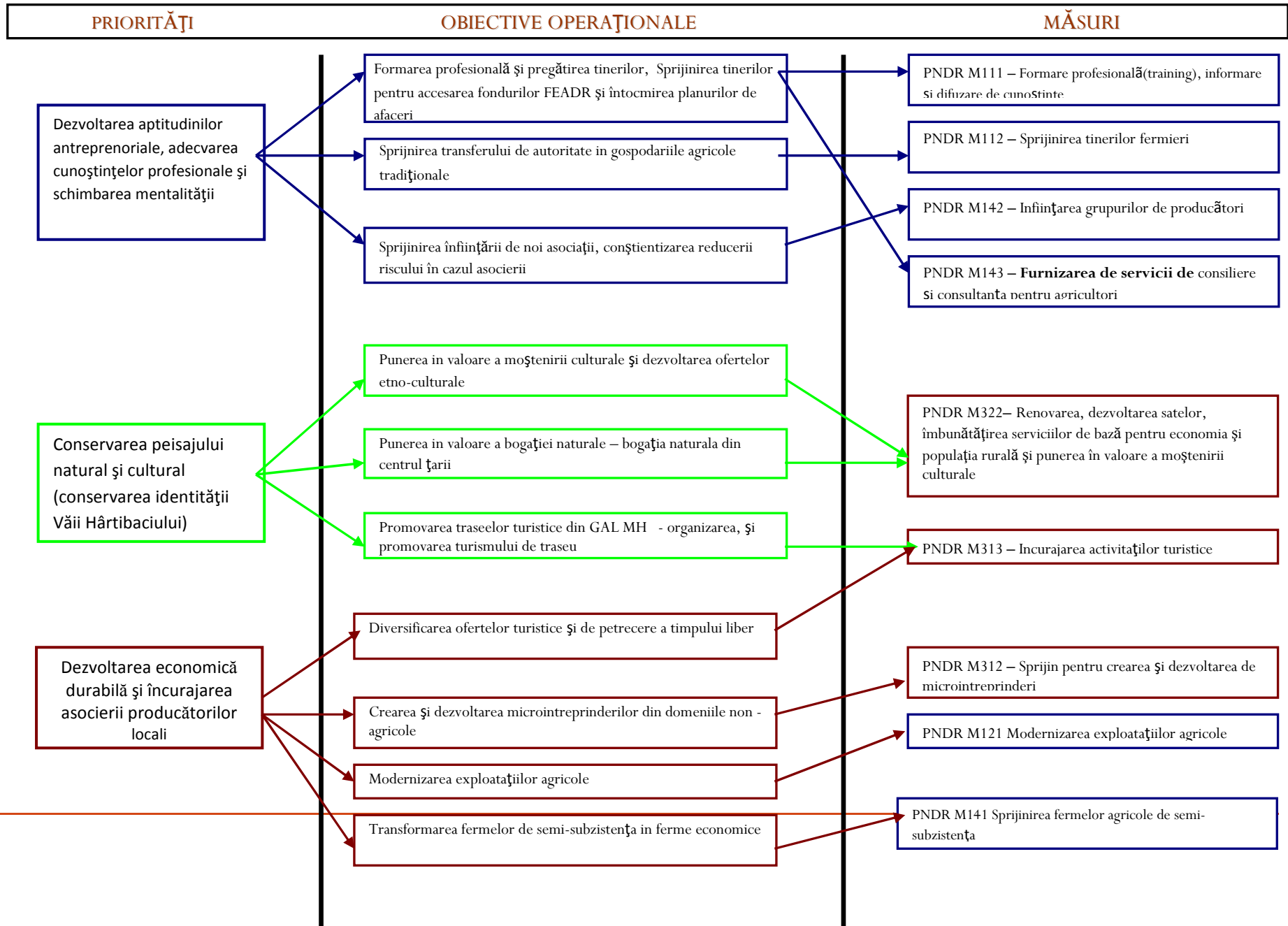
Cu ajutorul priorităților de acțiune, potențialul uman, natural, social-cultural și economic existent în microregiune va fi inventariat în mod eficient, reprezentând subiectul unor activități comune. Îmbunătățirea capacităților, aptitudinilor și competențelor populației, diversificarea modalităților de exploatare economică precum și dezvoltarea turismului ecologic vor contribui la conservarea și promovarea patrimoniului natural și cultural în Microregiunea Hârtibaciu și a identității comune a GAL Microregiunea Hârtibaciu. Pentru realizarea eficientă a PDL, contactul

direct și continuu cu populația respectiv administrațiile locale și cu actorii regionali reprezintă condiții esențiale.

PARTEA A IV-A: PREZENTAREA MASURILOR

Măsura 111 - Formarea profesională (training), informare și difuzare de cunoștințe

Obiectivul și raportul cu strategia de dezvoltare –miza intervenției:

OBIECTIV OPERAȚIONAL

Formarea profesională și pregătirea profesională a tinerilor reprezintă o condiție esențială pentru creșterea capacității acestora în vederea preluării fermelor și exploatațiilor agricole și dezvoltarea acestora. Adecvarea cunoștințelor profesionale la necesitățile reale și la activitatea ce urmează a fi desfășurată este fundamentală pentru creșterea competitivității și transformarea fermelor de semi-subzistență în ferme economice.

PRIORITATEA INTERVENȚIEI

Dezvoltarea aptitudinilor antreprenoriale, adecvarea cunoștințelor profesionale și schimbarea mentalității.

Descrierea intervenției – domeniul de acoperire al măsurii :

1. Programe de formare profesională de scurtă durată (inițiere, perfecționare și specializare), cu perioade diferențiate de pregătire, în funcție de tematica cursului, grupul țintă și nivelul existent de pregătire al solicitanților de formare profesională în vederea îmbunătățirii și perfecționării cunoștințelor privind competențele manageriale și tehnice în domeniul agricol, forestier și agro-alimentar, introducerea de noi tehnologii și inovații, protecția mediului și agricultură ecologică, cunoașterea și respectarea condițiilor de eco-condiționalitate etc.
2. Acțiuni de informare și difuzare de cunoștințe privind schemele de sprijin ale PAC, a modului de aplicare a măsurilor pentru dezvoltare rurală.

Beneficiari :

Tipuri de beneficiari :

Beneficiari direcți

Furnizori ai acțiunilor de formare profesională, informare și difuzare a cunoștințelor, (entități publice sau private care activează în domeniul formării profesionale a adulților și/sau informării și difuzării de cunoștințe) care îndeplinesc criteriile de eligibilitate și de selecție.

Furnizorii de formare profesională, informare și difuzare de cunoștințe pot fi entități publice sau private care activează în domeniu, sunt înființate conform legislației în vigoare în România și care îndeplinesc criteriile de eligibilitate și de selecție.

Exemple: Cursuri pt cultivarea ecologică a legumelor, fructelor, prezervarea mediului, dezvoltarea conștiinței silvice, siguranța alimentelor, bunăstarea animalelor.

Criterii de eligibilitate pentru furnizorii de formare profesională, informare și difuzare de cunoștințe:

- sunt persoane juridice constituite în conformitate cu legislația în vigoare în România
- au prevăzut în obiectul lor de activitate formarea profesională sau informare și difuzare de cunoștințe;
- dispun de personal calificat (pentru fiecare domeniu de acțiune furnizorul de formare profesională, informare și difuzare de cunoștințe va prezenta: lista experților specializați pe acel domeniu, acordul scris al fiecărui expert pentru participarea la serviciul de formare, informare și difuzare de cunoștințe, cv-ul fiecărui expert);
- au acces la facilități administrative corespunzătoare activității specifice de formare sau de informare și difuzare de cunoștințe;
- dispun de capacitate tehnică și financiară necesare derulării activităților specifice de formare sau de informare și difuzare de cunoștințe;
- nu sunt în stare de faliment ori lichidare;
- și-au îndeplinit obligațiile de plată a impozitelor, taxelor și contribuțiilor de asigurări sociale către bugetul de stat.

Criterii de selecție pentru ofertele furnizorilor eligibili: atribuirea contractului de servicii se va face pe baza celui mai avantajos punctaj obținut în urmă aplicării unor criterii de selecție pentru ofertele furnizorilor eligibili, care se referă la:

- caracteristici privind nivelul calitativ și tehnic (înțelegerea nevoilor, numărul de experți, și experiență acestora, logistică folosită pentru implementarea proiectului etc.);
- planificarea activităților;
- oferta financiară.

Beneficiari finali:

Persoane adulte care activează în domeniile agriculturii, silviculturii (inclusiv proprietari de pădure) și industriei agro-alimentare.

Publici (se vor preciza: consiliile locale, instituțiile publice, altele) :

Nu este cazul.

Privați (se vor preciza: agricultorii, microîntreprinderile, întreprinderile și industriile mici și mijlocii, comerțul...):

CRITERII DE PRIORITIZARE PENTRU BENEFICIARII FINALI

- să aibă vârsta de cel mult 40 de ani;
- să fie fermier de semi-subsistentă;
- să fie membru al unui grup de producători sau altor forme asociative recunoscute conform legislației naționale în vigoare;
- să aibă un proiect de investiții;

- să aibă ferma amplasată într-o zonă defavorizată;
- să fie beneficiari ai măsurilor din axele I și II;
- să aibă un nivel scăzut de educație.

CRITERII DE SELECTIE LOCALE

Să aibă maximum 40 de ani

Să locuiască pe teritoriul GAL MH

Ferma să fie amplasată pe teritoriul GAL MH

Societatea civilă (se vor preciza: asociațiile, fundațiile...):

Nu este cazul

Evaluarea numărului:

1 proiect / 37 beneficiari finali – 1 beneficiar direct

Precizări privind acțiunile eligibile :

* Acțiuni imateriale :

Tip de acțiuni eligibile :

Oferirea de programele de formare profesională care cuprind acțiuni din domeniile agricol, silvic și alimentară, ca de exemplu:

a) diversificarea activităților în exploatațile agricole, îmbunătățirea calității producției, igiena și siguranța alimentelor, crearea de condiții pentru a asigura bunăstarea animalelor și sănătatea plantelor, siguranța muncii, folosirea fertilizanților și amendamentelor în agricultura în concordanță cu standardele uniunii europene;

b) îmbunătățirea și încurajarea afacerilor;

c) îmbunătățirea cunoștințelor privind protecția mediului;

d) pregătire tehnică (noi tehnologii informaționale, introducerea de inovații, difuzarea rezultatelor cercetării și a gestionării durabile a resurselor naturale etc.);

e) managementul durabil al terenurilor agricole și forestiere;

f) dezvoltarea unor capacități inovative în lanțul agro-alimentar;

g) însușirea cerințelor privind eco-condiționalitatea și aplicarea unor metode de producție compatibile cu întreținerea și ameliorarea peisajului, respectiv cu protecția mediului.

2. sprijin financiar acordat pentru participarea fermierilor la diferite întruniri tematice, târguri, expoziții, proiecte de succes, evenimente care pot contribui la informarea acestora privind, de exemplu, noile tehnologii aplicate în diferite sectoare, sau pentru acțiuni de schimb de experiență etc.

CHELTUIELI ELIGIBILE

Oferirea de programe de formare profesională care cuprind acțiuni din domeniile agricol, silvic și alimentară, ca de exemplu:

- a) diversificarea activităților în exploatarea agricolă, îmbunătățirea calității producției, igiena și siguranța alimentelor, crearea de condiții pentru a asigura bunăstarea animalelor și sănătatea plantelor, siguranța muncii, folosirea fertilizantilor și amendamentelor în agricultura în concordanță cu standardele uniunii europene;
- b) îmbunătățirea și încurajarea afacerilor;
- c) îmbunătățirea cunoștințelor privind protecția mediului;
- d) pregătire tehnică (noi tehnologii informaționale, introducerea de inovații, difuzarea rezultatelor cercetării și a gestionării durabile a resurselor naturale etc.);
- e) managementul durabil al terenurilor agricole și forestiere;
- f) dezvoltarea unor capacități inovative în lanțul agro-alimentar;
- g) însușirea cerințelor privind eco-condiționalitatea și aplicarea unor metode de producție compatibile cu întreținerea și ameliorarea peisajului, respectiv cu protecția mediului.

2. sprijin financiar acordat pentru participarea fermierilor la diferite întruniri tematice, târguri, expoziții, proiecte de succes, evenimente care pot contribui la informarea acestora privind, de exemplu, noile tehnologii aplicate în diferite sectoare, sau pentru acțiuni de schimb de experiență etc.

Toate costurile propuse de beneficiarii direcți trebuie să fie rezonabile, justificate și să corespundă principiilor unei bune gestionări financiare, în special din punct de vedere al raportului preț-calitate și al rentabilității.

CHELTUIELI NEELIGIBILE

- i. cursurile sau activitățile de formare care intră sub incidență programelor sau sistemelor normale de învățământ agricol și silvic de nivel secundar sau superior inclusiv cele de calificare;
- ii. cheltuielile cu investițiile;
- iii. cheltuielile pentru activități de formare sprijinite prin fondul social european.

Finanțare:

1. Ajutorul public (FEADR + contribuție publică națională) : 100 %

-EURO-

Nr. de proiecte prevăzute	Cost total mediu *	Estimarea costului total pe măsură *	Contribuția FEADR – măsură*	Contribuția publică națională *	Contribuția privată *
1	21.900,0	21.900,0	17.520,0	4.380,0	0
1	TOTAL	21.900,0	17.520,0	4.380,0	0

* In € sau Lei – de precizat

Evaluare - Indicatori:

	GAL MH (TINTA 2011 – 2013)
numar participanti:	37
• număr de participanti la activități de formare profesională	12
număr de participanti la actiuni de informare si difuzare de cunostinte, din care:	25
• femei	11
• tineri sub 40 de ani	18
tipul participantilor:	0
• activi în agricultură	34
• activi în industria alimentară	1
• activi în silvicultură	2
număr total de zile realizate de toti participantii (o zi echivalează cu 8 ore)	119
• de pregătire profesională	95
• de informare si difuzare de cunostinte	25
număr de participanti:	29
• care au terminat cu succes formarea profesională	10
• care au beneficiat de actiuni de informare si difuzare de cunostinte, din care:	20
• femei	9
• tineri sub 40 de ani	15
tipul participantilor:	27
• activi în agricultură	24
• activi în industria alimentară	1
• activi în silvicultură	2
cresterea productivității muncii crestere anuală cu	8%

Indicatori aditionali

Tip de indicator indicator	GAL MH (TINTA 2011 – 2013)
număr de fermieri care au aplicat pentru schema de agromediu si au parcurs un modul de formare profesională sau au participat la actiuni de informare.	4
număr de beneficiari care au participat la un modul de formare în domeniul privind protectia mediului.	3
număr de beneficiari care au participat la un modul de formare, eligibili pentru măsura 112 "instalarea tinerilor fermieri"	1
număr de beneficiari care au participat la un modul de formare, eligibili pentru măsura 141 „sprijinirea fermelor de semi-subzistenta”	6
număr de beneficiari care au participat la un modul de formare în domeniul privind noi tehnologii informationale, introducerea de inovatii etc.	3
număr de beneficiari care au participat la un modul de formare în domeniul privind diversificarea activităților în exploatațiile agricole, îmbunătățirea calității producției, igiena si siguranta alimentelor, crearea de conditii pentru a asigura bunăstarea animalelor si sănătatea plantelor, siguranta muncii, folosirea fertilizantilor si amendamentelor în agricultură în concordantă cu standardele uniunii europene.	10

Măsura 112 – Sprijinirea tinerilor fermieri

Obiectivul și raportul cu strategia de dezvoltare – prioritatea intervenției :

OBIECTIV OPERAȚIONAL

Sprijinirea transferului de autoritate în gospodăriile agricole tradiționale și încurajarea tinerilor pentru preluarea și modernizarea gospodăriilor tradiționale

PRIORITATEA INTERVENȚIEI:

Dezvoltarea aptitudinilor antreprenoriale, adecvarea cunoștințelor profesionale și schimbarea mentalității populației zonei

Descrierea intervenției – domeniul de acoperire al măsurii :

Îmbunătățirea managementului exploatației agricole;

Îmbunătățirea performanțelor generale ale exploatației agricole;

Adaptarea producției la cerințele pieței;

Respectarea normelor comunitare, în special, cerințele de eco-condiționalitate, de protecție a muncii, protecția mediului și sanitar-veterinare.

Prevederile acestei măsuri se aplică la nivelul întregului teritoriu al GAL MH

Beneficiari :

Tipuri de beneficiari :

Publici (se vor preciza: consiliile locale, instituțiile publice, altele) :

Nu este cazul

Privati (se vor preciza: agricultorii, microîntreprinderile, întreprinderile și industriile mici și mijlocii, comerțul...):

Sprijinul financiar prevăzut pentru această măsură, se acordă fermierilor așa cum sunt definiți în subcapitolul PNDR și care îndeplinesc la momentul solicitării sprijinului următoarele condiții impuse în fișa măsurii.

O exploatație agricolă nu poate primi sprijin prin această măsură decât o singură dată. Exploatația agricolă trebuie să fie înregistrată în registrul fermelor înainte de solicitarea sprijinului.

Societatea civilă (se vor preciza: asociațiile, fundațiile...):

ONG, asezăminte culturale, instituții de cult

Nu este cazul

Exemple: Afacerea de familie (Ferma Familiei)/ Traditia in familie

CRITERII DE SELECȚIE

Beneficiarii trebuie sa întruneasca urmatoarele condiții:

- a) au vârsta sub 40 de ani si se instalează pentru prima dată în exploatațiile agricole, ca si conducători (sefi) ai exploatației;
- b) dețin sau se angajează să dobândească competente si calificări profesionale în raport cu activitatea pe care urmează să o desfășoare.
- c) prezintă un plan de afaceri pentru dezvoltarea activităților agricole din cadrul exploatației,
- d) sunt membri ai familiei de fermier, care au lucrat mai mult de 50% din timpul lor de lucru în cadrul fermei (nu neapărat în ferma familiei de fermier) cu cel puțin 12 luni înaintea instalării sale pe cont propriu.

nivelul minim de calificare solicitat este:

- absolvent de liceu sau de școală profesională/școală de arte și meserii în domeniul agricol, veterinar și economic cu profil agricol;
- absolvent de liceu care prezintă un certificat de calificare sau un certificat de absolvire a unui curs de formare de minim 150 de ore în domeniul agricol.

Tinerii fermieri care beneficiază de sprijin prin această măsură sunt obligați să urmeze, în primii trei ani de la primirea sprijinului, cursuri de formare profesională prin măsura 111 „*Formare profesională, informare si difuzare de cunoștințe*” **în cel puțin unul din domeniile: managementul exploatației agricole, contabilitatea fermei, protecția mediului, agricultură ecologică etc.**

Criterii de selecție a beneficiarilor măsurii:

- deține o fermă de semi-subzistență;
- deține o exploatație agricolă într-o zonă defavorizată;
- are în proprietate exploatația agricolă ;
- face parte dintr-o formă asociativă, recunoscută conform legislației în vigoare;
- accesează o măsură de agromediu.
- prezinta un plan de afaceri, cu urmatorul conținut cadru:
  - o scurtă descriere a situației curente;
  - obiectivele restructurării;

- detalierea investițiilor necesare pentru atingerea obiectivelor, inclusiv date tehnice, parte desenată, dovada că a făcut demersurile pentru a obține toate avizele și autorizațiile, în conformitate cu legislația în vigoare;

- schimbările de management solicitate;
- pregătirea profesională solicitată;
- tipul și cantitatea produselor obținute în timpul și după restructurare, inclusiv oportunitățile de piață;
- demonstrarea viitoarei viabilități economice: costuri, venituri și cheltuieli realizate;
- elemente referitoare la mediu;
- evaluarea principalelor riscuri;
- graficul de timp pentru restructurare, inclusiv obiective și etape.

Planul de afaceri trebuie să includă detalii privind investițiile care se realizează demonstrând că cel puțin 30% din sprijinul acordat va fi investit pentru realizarea conformității cu standardele comunitare, modernizarea și dezvoltarea exploatației, astfel: - construirea și/sau modernizarea clădirilor utilizate pentru producția agricolă la nivel de fermă, incluzându-le și pe cele pentru protecția mediului;

- achiziționarea sau achiziționarea în leasing de tractoare noi, combine de recoltat, mașini, utilaje, instalații, echipamente și accesorii, echipamente și software specializate;
- achiziționarea de animale și după caz a cotei de producție;
- plantarea și replantarea plantelor perene;
- achiziționarea de teren pentru activități agricole.

Planul de afaceri trebuie să includă toate detaliile privind investițiile care se realizează atât din sprijinul acordat prin măsură cât și/sau prin accesarea măsurii 121 „modernizarea exploatațiilor agricole”. elaborarea planului de afaceri va putea fi sprijinită prin măsura 143 „furnizarea de servicii de consiliere și consultantă pentru agricultori” și constituie document justificativ pentru accesarea măsurii 121 „modernizarea exploatațiilor agricole”. Beneficiarul va prezenta în planul de afaceri detalii despre sprijinul pe care dorește să-l obțină și prin accesarea altor măsuri din cadrul programului național de dezvoltare rurală.

CRITERII DE SELECȚIE LOCALE

Au domiciliul pe teritoriul GAL MH

Ferma este amplasată pe teritoriul GAL MH

Evaluarea numărului :

7 beneficiari / 7 proiecte

Precizări privind acțiunile eligibile :

* Acțiuni imateriale :

* Acțiuni materiale :

Srijinul pentru instalarea tinerilor fermieri va fi acordat sub formă de primă, în două tranșe. Beneficiarul trebuie să demonstreze la data ultimei verificări că dimensiunea fermei este de peste 10 UDE și a crescut cu minim 4 UDE de la data adoptării deciziei individuale de acordare a srijinului de instalare a tânărului fermier.

Srijinul pentru instalare este de 25.000 euro pentru o exploatație agricolă cu dimensiunea minima de 6 UDE, iar peste această dimensiune srijinul pentru instalare poate crește cu 4.000 euro/1 UDE dar nu va putea depăși 40.000 euro/exploatație.

Modalitatea de plată

Srijinul de instalare va fi acordat în două tranșe de plată:

- prima transă se va acordă la data aprobării de către APDRP a solicitării pentru acordarea srijinului și va fi de 60% din valoarea srijinului pentru instalare;
- a doua transă, de 40% din valoarea srijinului pentru instalare se va acordă la îndeplinirea acțiunilor prevăzute în planul de afaceri, obligatoriu conformitatea standardele comunitare. verificarea condițiilor pentru acordarea celei de a doua tranșe nu va depăși 36 luni de la data adoptării de către APDRP a deciziei pentru acordarea srijinului.

Recuperarea primei tranșe nu va fi solicitată în cazul în care tânărul fermier nu îndeplinește la data verificării, conformitatea cu acțiunile prevăzute în planul de afaceri, din cauza unei situații de forță majoră, iar a doua transă nu va mai fi plătită.

Tinerii fermieri trebuie să restituie întreaga sumă primită dacă își încetează activitatea agricolă mai devreme de trei ani de la data depunerii solicitării de plată pentru cea de a doua transă.

Finanțare:

2. Ajutorul public (FEADR + contribuție publică națională) :100 %

-EURO-

Nr. de proiecte prevăzute	Cost total mediu *	Estimarea costului total pe măsură *	Contribuția FEADR – măsură*	Contribuția publică națională *	Contribuția privată *
5	40.000,00	200.000,00	160.000,00	40.000,00	0,00
1	32.000,00	32.000,00	25.600,00	6.400,00	0,00
1	31.500,00	31.500,00	25.200,00	6.300,00	0,00
7	TOTAL	232.000,00	185.600,00	46.400,00	0,00

* In € sau Lei – de precizat

Evaluare - Indicatori:

Tipul de indicator	Indicator	GAL MH (TINTA 2011 – 2013)
realizare	Numărul total de tineri fermieri sprijinți	7
	- din care femei	3
	Volumul total al investițiilor (Euro)	232.000,0
Rezultat	Cresterea valorii adăugate brute în fermele care beneficiază de sprijin (mil. Euro)	0,714
Impact	Cresterea economică (mil. Euro)	0,714
Impact	Cresterea productivității muncii	8%

Măsura 142 – Inițierea grupurilor de producători

Obiectivul și raportul cu strategia de dezvoltare – prioritatea intervenției :

OBIECTIV OPERAȚIONAL:

Sprijinirea înființării de noi asociații, conștientizarea reducerii riscului economic în cazul asocierii, creșterea rolului economic al asociațiilor și a ponderii produselor realizate și comercializate de către asociații de producători

PRIORITATEA INTERVENȚIEI:

Dezvoltarea aptitudinilor antreprenoriale, adecvarea cunoștințelor profesionale și schimbarea mentalității.

Descrierea intervenției – domeniul de acoperire al măsurii :

- a) Adaptarea producției la cerințele și exigențele pieței;
- b) asigurarea comercializării în comun a produselor, inclusiv pregătirea pentru vânzare, centralizarea vânzărilor și distribuția produselor cu ridicata;
- c) creșterea valorii adăugate a producției obținute în comun și o mai bună gestionare economică a resurselor și rezultatelor obținute;
- d) stabilirea unor reguli comune în ceea ce privește informațiile asupra producției, în special cu privire la cantitate, calitate și tipul ofertei, acordându-se o atenție deosebită produselor obținute în cantități corespunzătoare pentru industria prelucrătoare și pentru rețeaua de comercializare.

Beneficiari :

Tipuri de beneficiari :

Publici (se vor preciza: consiliile locale, instituțiile publice, altele) :

ADI, UAT / APL exclusiv pentru componenta C

Nu este cazul

Privati (se vor preciza: agricultorii, microîntreprinderile, întreprinderile și industriile mici și mijlocii, comerțul...):

Grupuri de producători recunoscute cfm. legislației naționale.

Exemple: Inițierea grupului de producători de lactate din Valea Hartibaciului

CRITERII DE SELECȚIE

Grupurile de producători recunoscute conform legislației naționale în vigoare, care activează în următoarele domenii:

1.sectorul agricol:

- culturi de câmp (cereale, oleaginoase, culturi proteice, tehnice, culturi rădăcinoase câmp);
- horticultură (flori, plante ornamentale);
- viticultură (viță-de-vie pentru vin);
- creșterea animalelor pentru lapte;
- creșterea animalelor (excluzând laptele);
- granivore (porci și păsări);
- mixt (creșterea animalelor pentru lapte și carne/culturi vegetale și creșterea animalelor).

2.sectorul forestier:

- produse lemnoase;
- produse nelemnoase*.

CRITERII DE SELECȚIE LOCALE

Toți membrii grupului sunt înregistrați și au un punct de lucru pe teritoriul GAL MH

Societatea civilă (se vor preciza: asociațiile, fundațiile...):

Nu este cazul

Evaluarea numărului :

3 beneficiari / 3 proiecte

Precizări privind acțiunile eligibile :

* *Acțiuni imateriale :*

Tip de acțiuni eligibile :

-

* Acțiuni materiale :

Sprijinul va fi acordat sub forma unor rate anuale acordate în primii 5 ani de la data recunoașterii grupului de producători;

Sprijinul va fi calculat pe baza producției comercializate anual de către grupul de producători, astfel:

a) 5%, 5%, 4%, 3% și 2% din valoarea producției comercializate de până la 1.000.000

euro pentru primul, al doilea, al treilea, al patrulea și respectiv al cincilea an;

b) 2,5%, 2,5%, 2,0%, 1,5% și 1,5% pentru valoarea producției comercializate care depășește 1.000.000 euro pentru primul, al doilea, al treilea, al patrulea și respectiv al

cincilea an.

Finanțare:

3. Ajutorul public (FEADR + contribuție publică națională) : 100%

-EURO-

Nr. de proiecte prevăzute	Cost total mediu *	Estimarea costului total pe măsură *	Contribuția FEADR – măsură*	Contribuția publică națională *	Contribuția privată *
1	47.500,00	47.500,00	38.000,00	9.500,00	0,00
2	19.000,00	38.000,00	30.400,00	7.600,00	0,00
3	TOTAL	85.500,00	68.400,00	17.100,00	0,00

* In € sau Lei – de precizat

Evaluare - Indicatori:

Tip de indicator	Indicator	GAL MH (TINTA 2011 – 2013)
realizare	număr total de grupuri de producători sprijinite	3
	din care pentru produse ecologice	1
	împărțit în funcție de: tipul de sector agricol, în conformitate cu decizia (ce) nr. 369/2003*	1
	• sectorul vegetal	1
	- culturi de câmp	1
	- horticultură	0
	- viticultură	0
	• sectorul de creștere a animalelor	2
	- creșterea animalelor pentru lapte	1
	- creșterea animalelor (excluzând laptele)	1
	- granivore (porci și păsări)	0

	• <i>mixt</i>	0
	cifra de afaceri a grupurilor sprijinite (mil. euro)	0
rezultat	număr de ferme de semi-subzistentă membre în grupurile de producători, intrate pe piață	2
impact	creșterea economică (mil. euro)	2
	creșterea productivității muncii	8%

INDICATORI ADIȚIONALI

Tip de indicator	Indicator	GAL MH (ȚINTA 2011 – 2013)
Realizat	număr total de membri în grupurile de producători sprijinite,	50
	împărțit în funcție de: tipul de sector agricol, în conformitate cu regulamentul (ce) nr. 369/2003*)	0
	• sectorul vegetal	11
	- culturi de câmp	11
	- horticultură	0
	- viticultură	0
	• sectorul de creștere a animalelor	39
	- creșterea animalelor pentru lapte	35
	- creșterea animalelor (excluzând laptele)	4
	- granivore (porci și păsări)	0
	• mixt	0
	număr de grupuri de producători cu mai mult de 10 membri	0

Măsura 322 - Renovarea, dezvoltarea satelor, îmbunătățirea serviciilor de bază pentru economia și populația rurală și punerea în valoare a moștenirii rurale

Obiectivul și raportul cu strategia de dezvoltare – prioritatea intervenției :

OBIECTIVE OPERAȚIONALE

Conservarea, dezvoltarea și punerea în valoare a moștenirii cultural - patrimoniu material și imaterial .

Punerea în valoare a moștenirii naturale: bogăția naturală din centrul țării (monumente naturale și de patrimoniu antropic) .

PRIORITATEA DE INTERVENȚIE

Conservarea peisajului natural și cultural (conservarea identității Microregiunii Hartibaciu).

Descrierea intervenției – domeniul de acoperire al măsurii :

Srijinul pentru această măsură vizează investiții în spațiul rural pentru:

a) Crearea și modernizarea infrastructurii fizice de bază;

Înființarea de drumuri noi, extinderea și îmbunătățirea rețelei de drumuri de interes local ce aparțin proprietății publice a unității administrative (comună) pe teritoriul căreia se află.

Prima înființare, extinderea și îmbunătățirea rețelei publice de apă (captare, stații de tratare, alimentare) pentru localitățile rurale având sub 10.000 populație echivalentă (p.e);

Prima înființare, extinderea și îmbunătățirea rețelei publice de apă uzată (canalizare, stații de epurare) pentru localitățile rurale având sub 10.000 populație echivalentă (p.e);

Prima înființare și extinderea rețelei publice de joasă tensiune și a rețelei publice de iluminat cu eficiență energetică ridicată ;

Prima înființare și extinderea rețelei publice locale de alimentare cu gaz către alte localități rurale sau către zone rurale care nu sunt conectate la rețea;

Investiții în stații de transfer pentru deșeurii și dotarea cu echipamente de gestionare a deșeurilor.

b) Crearea și dezvoltarea serviciilor publice de bază pentru populația rurală:

Înființarea, amenajarea spațiilor publice de recreere pentru populația rurală (parcuri, spații de joacă pentru copii, terenuri de sport, piste de biciclete);

Renovarea clădirilor publice (ex.primării) și amenajări de parcuri, piețe, spații pentru organizarea de târguri etc);

Investiții în sisteme de producere și furnizare de energie din surse regenerabile ca parte componentă a unui proiect integrat (în situația în care este vorba de un proiect de renovare a unei clădiri publice);

Prima înființare și dotarea infrastructurii aferente serviciilor sociale precum centrele de îngrijire copii, bătrâni și persoane cu nevoi speciale;

Investiții în construcția de grădinițe noi pentru copii, inclusiv dotarea acestora;

Achiziționarea de microbuze care să asigure transportul public pentru comunitatea locală în zonele unde o astfel de investiție nu este atractivă pentru companiile private dar care este indispensabilă pentru comunitate și vine în sprijinul rezolvării unei importante nevoi sociale inclusiv construirea de stații de autobuz;

Achiziționarea de utilaje și echipamente pentru serviciile publice (de dezapezire, întreținere spații verzi etc.) dacă fac parte din investiția inițială pentru înființarea serviciului;

Investiții de renovare, modernizarea și dotarea aferentă așezămintelor culturale, inclusiv prima achiziție de cărți, materiale audio, achiziționarea de costume populare și instrumente muzicale tradiționale în vederea promovării patrimoniului cultural imaterial ca parte componentă a proiectului. De asemenea vor fi susținute cheltuielile cu achiziționarea de echipamente hardware, software, inclusiv costurile de instalare și montaj.

c) Protejarea patrimoniului cultural de interes local și natural din spațiul rural:

Restaurarea, consolidarea și conservarea obiectivelor de patrimoniu cultural, grupă B și natural din spațiul rural (peșteri, arbori seculari, cascade etc.);

Studii privind patrimoniul cultural (material și imaterial) din spațiul rural cu posibilitatea de valorificare a acestora și punerea acestora la dispoziția comunității;

Achiziționare de echipamente pentru expunerea și protecția patrimoniului cultural.

Beneficiari :

Tipuri de beneficiari :

Publici (se vor preciza: consiliile locale, instituțiile publice, altele) :

CRITERII DE SELECȚIE

Localitățile rurale care nu au mai primit anterior sprijin comunitar pentru o investiție similară;

Localitățile rurale din regiunile cu grad de sărăcie ridicat ;
 Proiectele care se încadrează într-o strategie de dezvoltare locală sau județeană ;
 Proiecte de investiții în infrastructura socială ;
 Proiectele care promovează investiții în scopul conservării specificului local și a moștenirii culturale.

CRITERII DE SELECȚIE LOCALE

Localitățile de pe teritoriul GAL MH
 Proiectele care se încadrează în strategia de dezvoltare GAL MH;
 Proiecte de investiții în infrastructura socială ;
 Proiectele care promovează investiții în scopul conservării specificului local și a moștenirii culturale.

Privati (se vor preciza: agricultorii, microîntreprinderile, întreprinderile și industriile mici și mijlocii, comerțul...):

Societatea civilă (se vor preciza: asociațiile, fundațiile...):

Evaluarea numărului : 8 proiecte / 8 beneficiari

Precizări privind acțiunile eligibile :

* Acțiuni imateriale :

Tip de acțiuni eligibile :

-

Exemple : Amenajarea unei secții de etnografie în cadrul Muzeului Valea Hârtibaciului – Agnita;
 Achiziționarea recuzitei de costume populare în vederea dotării Casei de Cultura I Cocisiu,
 Achiziționarea unei scene mobile, echipamente de sunet și lumina pentru punerea în valoare a moștenirii culturale.

* Acțiuni materiale :

Tipuri de acțiuni eligibile :

a) *Crearea și modernizarea infrastructurii fizice de bază;*

Înființarea de drumuri noi, extinderea și îmbunătățirea rețelei de drumuri de interes local ce aparțin proprietății publice a unității administrative (comună) pe teritoriul căreia se află.

Investiții în stații de transfer pentru deșeurii și dotarea cu echipamente de gestionare a deșeurilor.

b) Crearea și dezvoltarea serviciilor publice de bază pentru populația rurală:

Înființarea, amenajarea spațiilor publice de recreere pentru populația rurală (parcuri, spații de joacă pentru copii, terenuri de sport, piste de biciclete);

Renovarea clădirilor publice (ex.primării) și amenajări de parcuri, piețe, spații pentru organizarea de târguri etc);

Prima înființare și dotarea infrastructurii aferente serviciilor sociale precum centrele de îngrijire copii, bătrâni și persoane cu nevoi speciale;

Investiții de renovare, modernizarea și dotarea aferentă a așezămintelor culturale, inclusiv prima achiziție de cărți, materiale audio, achiziționarea de costume populare și instrumente muzicale tradiționale în vederea promovării patrimoniului cultural imaterial ca parte componentă a proiectului. De asemenea vor fi susținute cheltuielile cu achiziționarea de echipamente hardware, software, inclusiv costurile de instalare și montaj.

c) Protejarea patrimoniului cultural de interes local și natural din spațiul rural:

Restaurarea, consolidarea și conservarea obiectivelor de patrimoniu cultural, grupă B și natural din spațiul rural (peșteri, arbori seculari, cascade etc.);

Studii privind patrimoniul cultural (material și imaterial) din spațiul rural cu posibilitatea de valorificare a acestora și punerea acestora la dispoziția comunității;

Achiziționare de echipamente pentru expunerea și protecția patrimoniului cultural.

Exemple : Iluminat arhitectural pentru bisericile cetate din fiecare localitate; Canion Mihaileni, Castelul Buia

Finanțare:

4. Ajutorul public (FEADR + contribuție publică națională) :100 %

-EURO-

Nr. de proiecte prevăzute	Cost total mediu *	Estimarea costului total pe măsură *	Contribuția FEADR – măsură*	Contribuția publică națională *	Contribuția privată *
1	15.720,00	15.720,00	12.576,00	3.144,00	0,00
1	31.480,00	31.480,00	25.184,00	6.296,00	0,00
1	40.780,00	40.780,00	32.624,00	8.156,00	0,00
1	45.000,00	45.000,00	36.000,00	9.000,00	0,00
1	58.466,00	58.466,00	46.772,80	11.693,20	0,00
1	60.000,00	60.000,00	48.000,00	12.000,00	0,00
1	69.821,00	69.821,00	55.856,80	13.964,20	0,00

1	69.996,00	69.996,00	55.996,80	13.999,20	0,00
8	-	391.263,00	313.010,40	78.252,60	0,00

* In € sau Lei – de precizat

Evaluare - Indicatori:

Tip indicator	Indicator	Tinta GAL MH 2011-2013
Realizare	Numar de comune sprijinite	8
	Volumul total al investitiilor	390.543
	Populatia din mediul rural ce beneficiază de servicii îmbunătățite (mii persoane)	25.714
Impact	Cresterea economică (mil. Euro)	0,2061
	Crearea de locuri de muncă	5

Măsura 313 – Încurajarea activităților turistice

Obiectivul și raportul cu strategia de dezvoltare – prioritatea intervenției :

Obiectiv operațional

Promovarea traseelor turistice din Microregiunea Hârtibaciu – organizarea și promovarea turismului de traseu

PRIORITATEA INTERVENȚIEI

Conservarea peisajului natural și cultural (conservarea identității Microregiunii Hârtibaciu) .

Obiectiv operațional

Crearea ofertelor turistice și de petrecere a timpului liber (pensiuni agroturistice și restaurante cu specific local .

PRIORITATEA INTERVENȚIEI

Dezvoltarea economică durabilă .

Descrierea intervenției – domeniul de acoperire al măsurii :

a) Investiții în infrastructura de primire turistică;

b) Investiții în activități recreative;

c) Investiții în infrastructura la scară mică precum centrele de informare, amenajarea de marcaje turistice, etc.;

d) Dezvoltarea și/sau marketingul serviciilor turistice legate de turismul rural.

Beneficiari :

Tipuri de beneficiari :

Beneficiari privați:

Micro-întreprinderile;

Persoane fizice (**neînregistrate ca agenți economici**) - care se vor angaja ca până la data semnării contractului de finanțare să se autorizeze cu un statut minim de persoană fizică autorizată⁵⁷ și să funcționeze ca micro-întreprindere;

Beneficiari publici

Localitățile de pe teritoriul GAL MH prin reprezentanții lor legali conform legislației naționale în vigoare, precum și asociațiile de dezvoltare intercomunitară⁵⁸ realizate între acestea și înființate conform legislației naționale în vigoare;

Societate civila

ONG-uri cu activitate pe mediu

CONDITII DE ELIGIBILITATE

Aplicantul nu a mai beneficiat de sprijin din alte fonduri comunitare pentru investiții similare în ultimii 3 ani;

Proiecte din zone cu potențial turistic ridicat dar care nu sunt suficient dezvoltate din acest punct de vedere;

Proiectele care prin activitatea propusă creează mai mult de un loc de muncă/25.000 Euro investiții;

Proiecte derulate de femei/tineri cu vârsta până în 40 de ani la data depunerii proiectului;

Proiecte care au în componentă și investiții de producere a energiei din surse regenerabile utilizate în scopul desfășurării activității turistice;

Proiecte care prevăd prin activitatea propusă păstrarea și promovarea culturii tradiționale prin achiziționarea de obiecte certificate ca fiind produse tradiționale de marcă, în vederea amenajării structurilor de primire turistice;

Proiecte de investiții în agro-turism ai căror aplicanți nu au beneficiat de sprijin pentru investiții prin măsurile Axei 1.

Pentru componentele c) și d):

Proiecte incluse într-o strategie de promovare la nivel national/regional/județean sau local (de tip LEADER);
Proiectele care acoperă o zonă omogenă alcătuită din cel puțin 3 comune și în care există minim 15 acțiuni/investiții de turism;
Proiecte care contribuie la promovarea tradițiilor culturale.

CRITERII DE SELECTIE LOCALE

Beneficiarul trebuie sa aiba domiciliul in teritoriul GAL MH

Investiția trebuie realizată pe teritoriul GAL MH

Proiectele pentru beneficiari alții decât publici trebuie să prevadă investiții în producerea energiei regenerabile

Proiectele pentru beneficiari alții decât publici trebuie să fie derulate de tineri sub 40 de ani

Evaluarea numărului : 17 proiecte / 8 beneficiari

Precizări privind acțiunile eligibile :

* Acțiuni imateriale :

Tip de acțiuni eligibile :

-

Exemple : Trasee cicloturistice lângă traseul mocăniței (- Mocăniță (Benești, Alțâna, Țichindeal)) pe drumuri comunale/ județene (dezvoltarea cicloturismului între Olt și Târnava Mare) / Fofeldea-Sășăuși // Ilimbav-Sășăuși // Cornățel/ Nucet-Săcădate // Vurpăr-Nocrich etc.; Circuitul turistic al bisericilor; Panouri informative locale cu individualizarea localităților utilizând semnele de dangalizare.

* Acțiuni materiale :

Tip de acțiuni eligibile :

Prin această măsură pot fi acoperite următoarele operațiuni:

Pentru componenta a):

1. Construcția, modernizarea⁴⁹, extinderea și dotarea structurilor de primire turistice (structuri agro-turistice și alte tipuri de structuri de primire turistice realizate de o micro-întreprindere) având până la 15 camere:

- Pentru investiții în structuri de primire turistice altele decât cele de agro-turism, nivelul de confort și calitatea serviciilor propuse prin proiect, trebuie să atingă standardul de calitate⁵⁰ de minimum 3 margarete /stele;

- Pentru investițiile în agro-turism structură de primire turistică, nivelul de confort și calitate a serviciilor propuse prin proiect, trebuie să atingă standardul de calitate de minimum 1 margaretă.

În cazul zonelor deja dezvoltate din punct de vedere turistic, este permisă doar modernizarea și extinderea structurilor de primire turistice. De asemenea, vor fi susținute investițiile de racordare la utilitățile publice, achiziționarea de echipamente de producere a energiei din alte surse regenerabile decât bio-combustibilii, ca parte componenta a proiectelor.

Pentru componenta b)

Investiții private în infrastructura turistică de agrement independenta sau dependenta de structură de primire turistică precum spații de campare, amenajări de ștranduri și piscine, achiziționare de mijloace de transport tradiționale pentru plimbări, trasee pentru echitație inclusiv prima achiziție de cai în scop turistic (cu excepția celor pentru curse și competiții) și asigurarea adăposturilor acestora (ca parte componenta a proiectului), rafting etc.

Pentru componenta c)

Construirea, modernizarea și dotarea centrelor locale de informare în scopul promovării, prezentării și vizitării turistice;

Dezvoltarea de sisteme electronice locale de rezervare pentru structurile de primire turistice din spațiul rural, conectate la sistemele regionale și naționale;

Amenajarea de marcaje turistice, refugii turistice⁵¹ de utilitate publică etc.;

Investiții legate de refacerea în scop turistic a vechilor trasee de cale ferată cu ecartament îngust, a amenajărilor complementare acestora (ex: construcții, plan înclinat etc.), recondiționarea echipamentelor și utilajelor;

Investiții legate de înființarea și amenajarea de trasee tematice (ex: "drumul vinului", „al olăritului”, „cioplitorilor în lemn” etc.).

Pentru componenta d):

Elaborare de materiale promoționale precum prima editare a materialelor în scopul promovării acțiunilor turistice: broșuri de prezentare, panouri de informare etc.

Conform Art. nr. 55 din Regulamentul (CE) nr.1974/2006 pentru toate tipurile de acțiuni, vor fi susținute cheltuielile cu achiziționarea de utilaje, echipamente, hardware, soft-uri, inclusiv achiziționarea în leasing a acestora, costurile de instalare și montaj și costurile generale legate de întocmirea proiectului precum taxe pentru arhitecți, ingineri și consultanți, studii de fezabilitate/memorii justificative, taxe pentru eliberarea certificatelor, avizelor și autorizațiilor necesare implementării proiectelor, așa cum sunt ele menționate în legislația națională, achiziția de

patente și licențe, în limită unui procent de 10% din valoarea totală a proiectului, iar pentru proiectele care nu prevăd construcții în limită a 5%.

⁴⁹ În cazul modernizării unei structuri de primire turistică aceasta va presupune în mod obligatoriu creșterea nivelului de confort, cu cel puțin o margaretă/stea.

⁵⁰ În conformitate cu Ordinul 510/2002 pentru aprobarea normelor metodologice privind clasificarea structurilor de primire turistice, cu modificările și completările ulterioare.

⁵¹ Definite conform Ordinului 510/2002, cu modificările și completările ulterioare: refugiile turistice sunt structuri de primire turistice, situate în locuri izolate și greu accesibile, de regulă, la altitudini mari, având o capacitate redusă, un grad minim de confort și un număr redus de personal de deservire. Acestea nu se clasifică.

Exemple : Extindere și modernizare, clasificare Pensiuni agro-turistice, Restaurante cu specific local; Activități recreative diverse (cicloturism, turism ecvestru, bazine de înot etc)

Finanțare:

5. Ajutorul public (FEADR + contribuție publică națională) : 85,39 %

-EURO-

Nr. de proiecte prevăzute	Cost total mediu *	Estimarea costului total pe măsură *	Contribuția FEADR – măsură*	Contribuția publică națională *	Contribuția privată *
1	22.000,00	22.000,00	17.600,00	4.400,00	0,00
2	88.073,38	176.146,76	119.779,80	29.944,95	26.422,01
1	97.265,00	97.265,00	66.140,20	16.535,05	14.589,75
1	100.000,00	100.000,00	68.000,00	17.000,00	15.000,00
3	150.000,00	450.000,00	306.000,00	76.500,00	67.500,00
8	TOTAL	845.411,76	577.520,00	144.380,00	123.511,76

* In € sau Lei – de precizat

NOTA: proiectele de la poziția 1 este inclus un proiect cu beneficiari public (valoare totală 22.000 euro). Proiectele de la pozițiile 2, 3, 4, 5 și 6 sunt proiecte ce au în vedere proiecte de activități

recreationale cu beneficiari privați (finanțare nerambursabilă 85% - cofinanțare privată 15%. – valoare totală 453.338,38 euro. Media ajutorului public este 85,39%

Valoarea maximă a fondurilor nerambursabile (intensitatea sprijinului)

i. Pentru **investițiile de interes public negeneratoare de profit**, intensitatea sprijinului public nerambursabil va fi de **până la 100%** din totalul cheltuielilor eligibile și nu va depăși valoarea de **200.000 Euro/ proiect**.

ii. Pentru **investițiile generatoare de profit**, intensitatea ajutorului public nerambursabil va fi de până la:

- **85%** din totalul cheltuielilor eligibile și nu va depăși **100.000 Euro/ proiect** în cazul proiectelor de investiții în agroturism;
- **85%** din totalul cheltuielilor eligibile și nu va depăși **200.000 Euro/ proiect**, în cazul proiectelor de investiții în activități recreative;
- **50%** din totalul cheltuielilor eligibile și nu va depăși **200.000 Euro/ proiect** pentru alte tipuri de investiții în turismul rural.

ATENȚIE! Costurile eligibile, reprezentând investițiile de promovare aferente componentei d, trebuie să se încadreze în limita a 10.000 Euro. Costurile eligibile reprezentând investițiile de creare site-uri web trebuie să se încadreze în limita a 5.500 Euro.

Evaluare - Indicatori:

Tip indicator	Indicator	GAL MH TINTA 2011 - 2013
Realizare	numărul de noi activități turistice sprijinite împărțite după tipul de acțiune:	8
	infrastructura recreatională și de primire turistică	0
	infrastructura la scară mică precum centrele de informare turistică, amenajare marcaje/trasee turistice	7
	dezvoltarea/marketing-ul serviciilor de turism rural	1
Rezultat	dezvoltarea/marketing-ul serviciilor de turism rural	0
	numărul suplimentar de vizite turistice împărțite pe număr de înnoptări, număr de turiști pe zi	4.640
	creșterea valorii adăugate brute non-agricole în investițiile sprijinite (mil. euro)	0,35
	Numar locuri de munca nou create	30

INDICATORI SUPLIMENTARI

Tip indicator	Indicator	GAL MH TINTA 2011 - 2013
Realizare	număr de actiuni turistice în infrastructura recreatională si de primire turistică împărțite după tipul de actiune:	0 0
	actiuni de agro-turism	1
	actiuni de turism rural	7
	activități recreationale	0
Rezultat	număr de structuri de primire turistică care își diversifică gama de servicii turistice	3
Impact*	contributia măsurii 313 la cresterea ocupării în sectorul secundar si tertiar în mediul	2,52%

Măsura 312 – Sprijin pentru crearea si dezvoltarea de micro-intreprinderi

Obiectivul și raportul cu strategia de dezvoltare – prioritatea intervenției :

Obiectiv operational

Crearea si dezvoltarea microintreprinderilor din domenii nonagricole (meșteșugărie, ateliere mici)

PRIORITATEA INTERVENȚIEI

Dezvoltarea economica durabilă

Descrierea intervenției – domeniul de acoperire al măsurii :

Crearea de micro-întreprinderi și dezvoltarea celor existente în sectorul non-agricol, în spatiul rural;

Încurajarea inițiativelor de afaceri promovate, în special de către tineri si femei;

Încurajarea activităților meșteșugărești și a altor activități tradiționale;

Reducerea gradului de dependență față de agricultură.

Beneficiari :

Tipuri de beneficiari :

Beneficiari privați:

Micro-întreprinderile **asa cum sunt definite în Recomandarea Comisiei (CE) nr. 361/2003 si în legislația națională în vigoare³⁵ (având mai puțin de 10 angajați si o cifră de afaceri anuală netă sau active totale având o valoare de până la 2,0 milioane Euro).**

Persoane fizice (**neînregistrate ca agenți economici**) - care se vor angaja ca până la data semnării contractului de finantare să se autorizeze cu un statut minim de persoană fizică autorizată³⁶ si să funcționeze ca micro-întreprindere.

Beneficiarii măsurii, a căror cerere de finanțare a fost selectată, sunt eligibili pentru schema de garantare pentru IMM-uri cu finantare din PNDR.

Beneficiari publici

-

Societate civila

-

CONDIȚII DE ELIGIBILITATE

Micro-întreprinderile atât cele existente cât și start-up³⁷ trebuie să fie înregistrate și să-și desfășoare activitatea propusă prin proiect, în spațiul rural;

Beneficiarul trebuie să demonstreze viabilitatea investiției;

Micro-întreprinderea trebuie să nu fie în dificultate³⁸;

Beneficiarul sau responsabilul de proiect să facă dovadă deținerii de aptitudini manageriale/marketing sau în acord cu activitatea propusă prin proiect (experiență/cursuri de formare profesională absolvite - cel puțin nivel de inițiere, cursuri de calificare etc.) sau să le dobândească până la efectuarea ultimei plăți;

Beneficiarul trebuie să prezinte toate avizele și acordurile necesare investiției respective;

Beneficiarul trebuie să prezinte avizele/autorizațiile de mediu³⁹, necesare investiției;

Beneficiarul trebuie să dovedească dreptul de proprietate asupra terenului pe care urmează să realizeze investiția sau dreptul de folosință pe o perioadă de cel puțin 10 ani;

Beneficiarul să declare pe proprie răspundere că va asigura cofinanțarea proiectului;

Beneficiarul trebuie să declare pe proprie răspundere faptul că sumă totală a ajutorului public nerambursabil accesat de către acesta nu depășește 200.000 Euro (100.000 Euro pentru activitățile din sectorul transportului rutier) pe o perioadă de până la 3 ani fiscali.

Solicitantul nu a mai primit fonduri comunitare pentru activități similare în ultimii 3 ani;
Proiectele care prin activitatea propusă creează mai mult de un loc de muncă/25.000 Euro investiți;
Proiectele care promovează activități meșteșugărești, de artizanat;
Proiecte derulate de femei/tineri cu vârstă până în 40 de ani la data depunerii proiectelor;
Start-up-uri (micro-întreprinderi nou înființate).
Proiecte ce vizează dezvoltarea serviciilor sanitar-veterinare;
Proiecte ce vizează achiziționarea de echipamente pentru producere a energiei din alte surse regenerabile decât biocombustibilii.
Punctajele pentru proiectele care prevăd investiții pentru activitățile meșteșugărești, de artizanat și energie regenerabilă, se acordă proporțional cu ponderea acestor investiții, în valoarea totală eligibilă a proiectului.

CRITERII DE SELECTIE LOCALE

Beneficiarul trebuie să aibă punctul de lucru pe teritoriul GAL MH

Administratorul, reprezentantul legal al beneficiarului trebuie să aibă mai puțin de 40 de ani

Evaluarea numărului : 10 proiecte / 10 beneficiari

Precizări privind acțiunile eligibile :

* Acțiuni imateriale :

Tip de acțiuni eligibile :

-

Exemple : Centru de promovare a țesutului la Altana; Amenajare "Fierarie tradițională;

* Acțiuni materiale :

Tip de acțiuni eligibile :

Srijinul activităților non-agricole în spațiul rural³⁴ prin intermediul dezvoltării microîntreprinderilor atât nou create cât și existente

Acțiunile prevăd:

A. Investiții în activități non-agricole productive cum ar fi:

Industria usoară (articole de pielărie, încălțăminte, lână, blană, tricotaje, produse de uz gospodăresc, produse odorizante etc.);

În activități de procesare industrială a produselor lemnoase - începând de la stadiul de cherestea (ex. mobilă);

Mecanică fină, asamblare mașini, unelte și obiecte casnice, producerea de ambalaje etc.

B. Investiții pentru dezvoltarea activităților meșteșugărești, de artizanat și a altor activități tradiționale non-agricole cu specific local (prelucrarea fierului, lânii, olăritul, brodatul, confecționare instrumente muzicale tradiționale etc.), precum și marketingul acestora (mici magazine de desfacere a propriilor produse obținute din aceste activități).

C. Servicii pentru populația rurală cum ar fi:

Servicii de croitorie, frizerie, cizmărie;

Servicii de conectare și difuzare internet;

Servicii de mecanizare, transport (altele decât achiziția mijloacelor de transport) protecție fitosanitară, însămânțare artificială a animalelor, servicii sanitar-veterinare;

Servicii reparații mașini, unelte și obiecte casnice.

D. Investiții în producerea de energie regenerabilă:

Achiziționarea de echipamente de producere a energiei din alte surse regenerabile decât biocombustibilii

Exemple : Achiziționarea și dotarea clădirilor cu panouri solare pentru apă caldă

Se vor sprijini operațiuni legate de:

Investiții corporale (construcția, modernizarea, extinderea clădirilor în scop productiv; dotarea aferentă cu echipamente, utilaje etc., inclusiv achiziționarea în leasing a acestora);

Investiții necorporale (software, patente, licențe etc.), inclusiv achiziționarea în leasing a acestora.

ACȚIUNI ȘI CHELTUIELI NEELIGIBILE

Activități sprijinite prin măsurile Axei 1 și Axei 2 ale PNDR;

Fabricarea băuturilor alcoolice și a berii;

Fabricarea produselor din tutun;

Fabricarea armamentului și muniției;

Baterea monedelor;

Activități de turism și recreative legate de activitatea turistică;

Acțiuni exclusiv de comerț și intermediari comerciale, cu excepția vânzării de produse obținute din propriul proces productiv;

Intermedieri financiare;

Tranzacții imobiliare;

Cercetare-dezvoltare;

Administrație publică și apărare;

Asigurări sociale din sistemul public;

Jocurile de noroc și pariurile precum și activitățile recreative legate de acestea;

Activități ale organizațiilor și organismelor extrateritoriale;

Activități de pescuit și/sau acvacultură;

Investiții legate de prelucrarea primară a lemnului până la stadiul de cherestea;

Activități în industria extractivă de produse energetice;

Producerea de energie din surse regenerabile ca activitate principală, în scopul vânzării;

Activități de fabricare a produselor de cocserie, a produselor obținute din acestea și a combustibililor nucleari;

Restaurarea, consolidarea și conservarea obiectivelor de patrimoniu cultural din grupa B și natural din spațiul rural.

Cheltuieli neeligibile

Impozite și taxe fiscale;

Costuri operaționale, inclusiv costuri de întreținere și chirie;

Comisioane bancare, costurile garanțiilor și cheltuieli similare;

Cheltuieli pentru cumpărarea de echipament second – hand;

Achiziționarea de teren/clădiri;

Achiziția de vehicule pentru transportul rutier de mărfuri pentru a presta servicii de transport în numele terților și de mijloace de transport pentru persoane, ca și activitate principală;

Achiziția de mijloace de transport pentru uz personal;

TVA, cu excepția TVA-ului nedeductibil, în cazul în care este în mod real și definitiv suportat de către beneficiari, alții decât persoanele neimpozabile, conform art.71 (3), lit. a) din Regulamentul (CE) nr.1698/2005;

Costuri de schimb valutar, taxe și pierderi ocazionate de schimburile valutare asociate contului euro APDRP;

Contribuția în natură;

Costurile aferente unui contract de leasing: taxa de management, dobânzi, prima de asigurare etc.

Costuri realizate înainte de aprobarea proiectului, cu excepția studiilor tehnice, a planurilor de afaceri și a studiilor de fezabilitate;

Costuri privind închirierea de mașini, utilaje, instalații și echipamente;

Finanțare:

6. Ajutorul public (FEADR + contribuție publică națională) : 85,00 %

-EURO-

Nr. de proiecte prevăzute	Cost total mediu *	Estimarea costului total pe măsură *	Contribuția FEADR – măsură*	Contribuția publică națională *	Contribuția privată *
1	87.500,00	87.500,00	59.500,00	14.875,00	13.125,00
1	15.297,00	15.297,00	10.401,96	2.600,49	2.294,55

3	25.000,00	75.000,00	51.000,00	12.750,00	11.250,00
2	30.000,00	60.000,00	40.800,00	10.200,00	9.000,00
1	50.000,00	50.000,00	34.000,00	8.500,00	7.500,00
1	85.000,00	85.000,00	57.800,00	14.450,00	12.750,00
1	99.858,29	99.858,29	67.903,64	16.975,91	14.978,74
10	TOTAL	472.655,29	321.405,60	80.351,40	70.898,29

* In € sau Lei – de precizat

Prin Măsura 312 intensitatea ajutorului public nerambursabil va fi **de până** la 70% din totalul cheltuielilor eligibile și nu va depăși:

- **50.000 Euro/ proiect** dacă beneficiarii sunt persoane fizice autorizate;
- **100.000 Euro/ proiect** pentru micro-întreprinderile care își desfășoară activitatea în sectorul transportului rutier;
- **200.000 Euro/ proiect** pentru alte micro-întreprinderi

În cazul în care proiectele prevăd activități de producție de bunuri, intensitatea ajutorului public va fi de până la 85% din totalul cheltuielilor eligibile.

ATENȚIE! Procentul de 85% se aplică numai activităților incluse în codurile CAEN cuprinse în Anexa 9B – "Lista codurilor CAEN de producție de bunuri,.. În situația proiectelor care vizează atât activități de producție de bunuri cât și servicii intensitatea ajutorului public nerambursabil se va atribui, specific, pentru fiecare tip de investiție, iar în această situație se vor elabora bugete distincte.

Valoarea maximă a sprijinului va fi de:

- **50.000 Euro/ proiect** pentru cabinet medical individual, cabinet medical veterinar individual, persoană fizică autorizată, întreprindere familială precum și persoanele fizice care declară că se vor autoriza ca persoană fizică autorizată, întreprindere familială;
- **100.000 Euro/ proiect** pentru micro-întreprinderile care își desfășoară activitatea în sectorul transportului rutier;
- **200.000 Euro/ proiect** pentru întreprindere individuală, societăți cooperative mesteșugărești de gradul I, societăți cooperative de consum de gradul I, societăți comerciale cu capital privat care pot fi beneficiari ai măsurii, precum și pentru persoanele fizice care declară că se vor autoriza ca întreprindere individuală.

Atenție! În cazul proiectelor care includ și investiții care au drept scop implementarea noilor provocari (achiziționarea de echipamente de producere a energiei din alte surse regenerabile decât biocombustibilii) solicitantul completează, în dreptul coloanei PERE valorile aferente acestei investiții. **Bugetul este exprimat în EURO.**

Beneficiarii acestei măsuri vor primi tratament egal fără discriminare pe criterii de vârstă, sex, rasă, origine etnică, apartenență politică sau religioasă etc.

Valoarea minimă eligibilă al unui proiect este de 5.000 Euro.

Evaluare - Indicatori:

Tip indicator	Indicator	Tinta GAL MH 2011 - 2013
Realizare	numărul de micro-întreprinderi sprijinite	10
	investitii în activități non-agricole productive	7
	investitii pentru dezvoltarea activităților precum cele mestesugărești și de artizanat	3
	servicii pentru populația rurală prestate de către micro-întreprinderi	0
	investitii în producerea de energie regenerabilă	1
	impact* creșterea ocupării în sectorul secundar și terțiar în mediul rural	1,90%

Măsura 121 – Modernizarea exploatațiilor agricole

Obiectivul și raportul cu strategia de dezvoltare – prioritatea intervenției :

Obiectiv operațional

Modernizarea exploatațiilor agricole

PRIORITATEA INTERVENȚIEI

Dezvoltarea economică durabilă

Descrierea intervenției - domeniul de acoperire al măsurii :

- a) îmbunătățirea performanțelor generale ale exploatațiilor agricole;
- b) respectarea standardelor comunitare aplicabile tipurilor de investiții prevăzute la capitolul „tipuri de investiții”;
- c) creșterea calității produselor obținute și diversificarea producției agricole;
- d) promovarea producerii și utilizării durabile de energie, inclusiv energie din surse regenerabile în cadrul fermei;
- e) înființarea de culturi de specii forestiere cu ciclu de producție scurt (până la 5 ani) și regenerare pe cale vegetativă (lăstari, drajoni etc.), cum ar fi culturile de plopi, sălcii, salcâmi etc., în scopul producerii de energie regenerabilă;
- f) creșterea competitivității produselor agricole prin promovarea procesării inclusiv a produselor tradiționale la nivelul fermei și comercializarea directă a acestora.

Condiții minime obligatorii pentru acordarea sprijinului:

- a) proiectul trebuie să respecte conformitatea cu obiectivul general al măsurii și cu cel puțin unul din obiectivele specifice;
- b) proiectul să fie în acord cu potențialul agricol al zonei și să demonstreze îmbunătățirea performanței generale a exploatației agricole la data dării în exploatare a investiției;
- c) beneficiarul sau responsabilul legal al proiectului trebuie să dovedească o pregătire profesională, în raport cu proiectul;
- d) beneficiarul trebuie să prezinte memoriul justificativ sau studiul de fezabilitate;
- e) beneficiarul trebuie să declare că asigură cofinanțarea investiției;
- f) beneficiarul trebuie să prezinte dovadă că a făcut demersurile pentru a obține toate avizele și acordurile conform legislației în vigoare din domeniul: sanitar-veterinar, sanitar, fitosanitar și de mediu necesare realizării investiției în cadrul proiectului.

Pentru toate tipurile de investiții, potențialii beneficiari trebuie să obțină acordul de mediu în conformitate cu legislația națională. În anumite situații menționate în legislație, acordul de mediu este însoțit obligatoriu de studiul de impact de mediu.

Sectoare prioritare:

Sectorul vegetal: **(i) legume, (ii) pepiniere și plantații de pomi și arbuști fructiferi, căpșunării, (iii) culturi de câmp, (iv) pepiniere și plantațiile de viță de vie pentru vin (cu excepția restructurării/reconversiei plantațiilor de viță de vie) și struguri de masă, (v) culturi de specii**

forestiere cu ciclu de producție scurt și regenerare pe cale vegetativă, în scopul producerii de energie regenerabilă.

Sectorul de creștere a animalelor: (i) bovine pentru lapte, (ii) porcine (din care pentru: reproducție, îngrășare) (iii) ovine și caprine, (iv) păsări.

Beneficiari :

Tipuri de beneficiari :

Beneficiari privați:

Beneficiarii măsurii sunt fermieri, conform definiției PNDR (capitolul 5.2.) sunt exceptate de la sprijinul prin această măsură organizațiile de producători din sectorul legume și fructe pentru investiții sprijinite prin pilonul i.

Persoanele fizice neautorizate încă vor fi acceptate ca beneficiari potențiali dacă se angajează să se autorizeze până la data încheierii contractului de finanțare.

Grupurile de producători și cooperativele pot fi beneficiari ai măsurii cu condiția ca investițiile realizate să deservească interesele propriilor membri.

Beneficiari publici

Societate civilă

CONDIȚII DE ELIGIBILITATE

CRITERII DE SELECȚIE LOCALE

Beneficiarii trebuie să aibă punct de lucru în care urmează a fi realizată investiția pe teritoriul GAL MH

Reprezentantul legal al beneficiarului trebuie să aibă mai puțin de 40 de ani

Evaluarea numărului : 6 proiecte / 6 beneficiari

Precizări privind acțiunile eligibile :

* Acțiuni imateriale :

Tip de acțiuni eligibile :

Exemple :

* *Acțiuni materiale :*

Tip de acțiuni eligibile

i. Construirea și/sau modernizarea clădirilor utilizate pentru producția agricolă la nivel de fermă, incluzând investițiile pentru respectarea standardelor comunitare și pe cele pentru protecția mediului și depozitarea îngrășămintelor;

ii. construirea și/sau modernizarea infrastructurii rutiere interne sau de acces din domeniul agricol, inclusiv utilități și racorduri identificate că necesare prin studiul de fezabilitate sau memoriul justificativ;

iii. construirea și/sau modernizarea fermelor de taurine pentru producția de lapte, că de exemplu: echipamente pentru producerea de furaje, instalații de muls, linii tehnologice de prelucrare și ambalare a produselor, dotări tehnice în scopul asigurării controlului calității la nivel de fermă, etc.;

iv. construirea și/sau modernizarea serelor, inclusiv a centralelor termice și instalațiilor de irigații, asigurarea utilităților în vederea respectării condițiilor de mediu;

v. achiziționarea sau achiziționarea în leasing de tractoare noi, combine de recoltat, mașini, utilaje, instalații, echipamente și accesorii, echipamente și software specializate, identificate că necesare prin studiul de fezabilitate sau memoriul justificativ;

vi. achiziționarea sau achiziționarea în leasing de noi mijloace de transport specializate, necesare activității de producție, identificate că necesare prin studiul de fezabilitate sau memoriul justificativ;

vii. înlocuirea plantațiilor viticole din soiuri nobile ajunse la sfârșitul ciclului biologic de producție (minim 40 ani) și care nu sunt incluse în sistemul de restructurare/reconversie al plantațiilor de vită-de-vie sprijinit prin fega în cadrul ocp vin și înființarea plantațiilor pentru struguri de masă;

viii. înființarea plantațiilor de pomi, arbuști fructiferi și căpșuni;

ix. înființarea pepinierelor de vită de vie, pomi fructiferi și arbuști, alți arbori;

x. investiții pentru producerea și utilizarea durabilă a energiei din surse regenerabile în cadrul fermei;

xi. investiții pentru înființarea de culturi de specii forestiere cu ciclu de producție scurt și regenerare pe cale vegetativă, în scopul producerii de energie regenerabilă; xii. investiții în apicultură, cu excepția celor realizate prin programul național apicol;

xiii. investiții pentru procesarea produselor agricole la nivelul fermei²³, cuprinzând echipamente pentru vânzarea acestora, inclusiv depozitare, răcire etc.;

xiv. costurile generale ale proiectului, conform articolului nr. 55 din regulamentul (ce) nr. 1974/2006, cum ar fi: taxe pentru arhitecți, ingineri și consultanți, studii de fezabilitate, taxe pentru eliberarea certificatelor, avizelor și autorizațiilor necesare implementării proiectelor, așa cum sunt

ele menționate în legislația națională, achiziționarea de patente și licențe (maxim 8% din valoarea totală eligibilă a proiectului, dacă proiectul prevede și construcții, și maxim 3% în cazul în care proiectul nu prevede realizarea construcțiilor);

xv. investiții necesare adaptării exploatațiilor pentru agricultura ecologică;

xvi. investițiile necesare realizării conformității cu standardele comunitare.

COSTURI NEELIGIBILE

i. Construcția sau modernizarea locuinței;

ii. achiziționarea de bunuri second-hand;

iii. achiziția de drepturi de producție agricolă, de animale, plante anuale și plantarea lor, conform art. 55, pct.2 din regulamentul consiliului (ce) nr. 1974/2006;

iv. achiziționarea de teren;

v. tva, cu excepția tva-ului nedeductibil, în cazul în care este în mod real și definitiv suportat de către beneficiari, alții decât persoanele neimpozabile, conform art. 71 (3), lit. a din regulamentul (ce) nr. 1698/2005;

vi. costuri operaționale, inclusiv costuri de întreținere și chirie;

vii. comisioane bancare, costurile garanțiilor și cheltuieli similare;

viii. contribuția în natură; 23 numai dacă 50% din materia prima este produsă în fermă proprie, rezultatul procesării este tot un produs din anexa I la Tratatul De Instituire a UE, iar agricultura reprezintă și rămâne activitatea de bază.

ix. costuri de schimb valutar, taxe și pierderi ocazionate de schimburile valutare asociate contului euro apdrp;

x. costurile aferente unui contract de leasing: taxa de management, dobânzi, prima de asigurare etc.;

xi. costuri realizate înainte de aprobarea proiectului, cu excepția studiilor tehnice, a planurilor de afaceri și a studiilor de fezabilitate;

xii. costuri aferente planului de afaceri sprijinit prin măsură 143 „furnizarea de servicii de consiliere și consultanță pentru agricultori”;

xiii. costuri privind închirierea de mașini, utilaje, instalații și echipamente;

xiv. achiziția de mijloace de transport pentru uz personal și transport persoane;

xv. investiții privind operațiunile de simplă înlocuire în conformitate cu art. 55 din regulamentul (ce) nr. 1974/2006;

xvi. investiții în sectorul de piscicultură și acvacultură;

xvii. investiții în exploatații de creștere a animalelor de blană;

xviii. investiții pentru producerea pomilor de Crăciun;

xix. investițiile realizate în cadrul schemelor de sprijin în conformitate cu art. 2(2) din regulamentul (ce) nr. 1974/ 2006.

Finanțare:

7. Ajutorul public (FEADR + contribuție publică națională) : 50,00 %

-EURO-

Nr. de proiecte prevăzute	Cost total mediu *	Estimarea costului total pe măsură *	Contribuția FEADR – măsură*	Contribuția publică națională *	Contribuția privată *
1	10.600,00	10.600,00	4.240,00	1.060,00	5.300,00
2	11.000,00	22.000,00	8.800,00	2.200,00	11.000,00
2	40.000,00	80.000,00	32.000,00	8.000,00	40.000,00
1	60.000,00	60.000,00	24.000,00	6.000,00	30.000,00
6	TOTAL	172.600,00	69.040,00	17.260,00	86.300,00

* In € sau Lei – de precizat

Evaluare - Indicatori:

Tipul de indicator	Indicator	Tinta 2011-2013
realizare	număr de exploatații care primesc sprijin pentru investiții împărțit în funcție de:	6
Rezultat	număr de exploatații care realizează/introduc noi produse și/sau noi tehnologii împărțit în funcție de reorganizarea producției	1
Impact	creșterea productivității muncii	creștere anuală cu 8%

INDICATORI ADITIONALI

Tip de indicator	Indicator	Tinta 2011- 2013
realizare	număr de exploatații de semi-subzistentă sprijinite	6
	număr de exploatații sprijinite aparținând membrilor formelor asociative	3
	număr de forme asociative sprijinite	3
	număr de exploatații care produc și utilizează energia regenerabilă	1
rezultat	număr de exploatații care îndeplinesc standardele comunitare, ca urmare a sprijinului	6

Măsura 141 – Sprijinirea fermelor de semi-subzistență

Obiectivul și raportul cu strategia de dezvoltare – prioritatea intervenției :

Obiectiv operațional

Dezvoltarea fermelor agricole de semisubzistență

PRIORITATEA INTERVENȚIEI

Dezvoltarea economică durabilă

Descrierea intervenției – domeniul de acoperire al măsurii :

Sprijinul acordat prin această măsură are scopul de a asigura veniturile necesare în perioadă de restructurare și transformarea fermelor de semi-subzistență în exploatații orientate către piață, prin utilizarea durabilă a factorilor de producție, îmbunătățirea managementului prin diversificarea producției agricole, precum și introducerea de tehnologii performanțe adaptate condițiilor locale. ca urmare, implementarea măsurii va conduce la creșterea veniturilor acestor ferme concomitent cu scăderea costurilor de producție.

Beneficiari :

Tipuri de beneficiari :

Beneficiari privați:

Sprijinul se acordă fermierilor așa cum sunt definiți în subcapitolul 5.2. aceștia sunt persoane fizice și persoane fizice autorizate în vârstă de până la 62 de ani, care prezintă un plan de afaceri pentru restructurarea exploatației agricole. persoanele fizice neautorizate încă vor fi acceptate ca beneficiari potențiali dacă se angajează să se autorizeze 30 până la data încheierii contractului de finanțare.

FERMĂ DE SUBZISTENȚĂ

Fermă de semi-subzistență este fermă care produce, în principal, pentru consumul propriu, dar care comercializează și o parte din producția realizată. dimensiunea economică a fermelor de semi-subzistență poate varia între 2-8 UDE. pentru a deveni viabilă, fermă de semi-subzistență poate desfășura și activități non-agricole generatoare de venituri. unitatea de dimensiune economică (UDE) reprezintă unitatea prin care se exprimă dimensiunea economică a unei exploatații agricole determinată pe bază marjei brute standard a exploatației (decizia comisiei nr. 85/377/CEE). Valoarea unei unități de dimensiune economică este de 1.200 euro.

Beneficiari publici

Societate civilă

CONDITII DE ELIGIBILITATE

Criteriile de selecție pentru fermele de semi-subzistență:

- să facă parte cu minim 6 luni înainte de lansarea sesiunii pentru care aplică, dintr-o formă asociativă recunoscută conform legislației naționale în vigoare (de exemplu: grup de producători, cooperativă etc.);
- să acceseze măsură de agromediu;
- să fie în zonă defavorizată;
- să aparțină tinerilor fermieri;
- să realizeze o investiție, în special o investiție pentru îndeplinirea conformității cu standardele comunitare.

CRITERII DE SELECTIE LOCALE

Beneficiarul trebuie sa aiba domiciliul in teritoriul GAL MH

Ferma trebuie sa fie amplasata pe pe teritoriul GAL MH

Fermierul trebuie sa aiba sub 40 de ani

Evaluarea numărului : 23 proiecte / 23 beneficiari

Precizări privind acțiunile eligibile :

* Acțiuni imateriale :

Tip de acțiuni eligibile :

-

Exemple :

-

* Acțiuni materiale :

Tip de acțiuni eligibile :

Exemple :

Finanțare:

8. Ajutorul public (FEADR + contribuție publică națională) : 100,00 %

-EURO-

Nr. de proiecte prevăzute	Cost total mediu *	Estimarea costului total pe măsură *	Contribuția FEADR – măsură*	Contribuția publică națională *	Contribuția privată *
23	7.500,00	172.500,00	138.000,00	34.500,00	0,00
23	TOTAL	172.500,00	138.000,00	34.500,00	0,00

* In € sau Lei – de precizat

Sprijinul acordat în cadrul acestei măsuri este de 1.500 de Euro/an/fermă de semi-subsistentă.

Evaluare - Indicatori:

Tip de indicator	Indicator	Tinta 2007- 2013
realizare	număr total de ferme de semi-subsistentă sprijinite	23
rezultat	număr ferme intrate pe piață	18
	creșterea productivității muncii	creștere anuală cu 8%
	• persoane fizice	17
	• persoane juridice	6
	• conduse de tineri sub 40 de ani	23
	• care aplică pentru agromediu	14
rezultat	număr de ferme care introduc noi produse	7

CENTRALIZATOR

UM	Nr total proiecte	Numer beneficiari tineri	Proiecte cu acțiuni de mediu	Proiecte ce urmăresc facilitarea măsurilor PNDR cu benef. Asoc, grupuri, parteneriate
Nr	66	26	20	40
%	100	39,39	30,30	60,61

PLANUL DE FINANTARE

Anexa nr. 3 - Planul de finanțare

Numele teritoriului :

GAL MICROREGIUNEA HARTIBACIU

Data întocmirii planului

: 10.05.2013

Denumirea măsurii	Ponderea măsurii în planul de finanțare		Cost total		Contribuții publice		Contribuții naționale		Contribuții private	
	% din costul total	% de contribuție FEADR	Suma	%	FEADR		Suma	%	Suma	%
					Suma	%				
1. 111 Formare profesionala (training), informare si difuzare de cunostinte	3%	80%	85.700 €	100%	68.560 €	80%	17.140 €	20%	0 €	0%
2. 112 Instalarea tinerilor fermieri	8%	80%	263.500 €	100%	210.800 €	80%	52.700 €	20%	0 €	0%
3. 142 infiintarea grupurilor de producatori	3%	80%	85.500 €	100%	68.400 €	80%	17.100 €	20%	0 €	0%
4. 143 Furnizarea de servicii de consiliere si consultanta pentru agricultori	2%	80%	72.700 €	100%	58.160 €	80%	14.540 €	20%	0 €	0%
5. 122 Imbunatatirea valorii economice a padurii	0%	#DIV/0!	- €	#DIV/0!	0 €	#DIV/0!	0 €	#DIV/0!	0 €	#DIV/0!
6. 221 Prima impadurire a terenurilor agricole	0%	#DIV/0!	- €	#DIV/0!	0 €	#DIV/0!	0 €	#DIV/0!	0 €	#DIV/0!

7. 322 Renovarea, dezvoltarea satelor, imbunatatirea serviciilor de baza pentru economia si populatia rurala si punerea in valoare a mostenirii rurale	12%	80%	391.263 €	100%	313.010 €	80%	78.253 €	20%	0 €	0%
8. 313 Incurajarea activitatilor turistice	27%	68%	845.412 €	100%	577.520 €	68%	144.380 €	17%	123.512 €	15%
9. 123 Cresterea valorii adugate a produselor agricole si forestiere	0%	#DIV/0!	€ -	#DIV/0!	0 €	#DIV/0!	0 €	#DIV/0!	0 €	#DIV/0!
10. 312 Sprijin pentru crearea si dezvoltarea de microintreprinderi	15%	68%	472.655 €	100%	321.406 €	68%	80.351 €	17%	70.898 €	15%
11. 121 Modernizarea exploatatilor agricole	6%	40%	172.600 €	100%	69.040 €	40%	17.260 €	10%	86.300 €	50%
12. 141 Sprijinirea fermelor agricole de semi-subzistenta	6%	80%	172.500 €	100%	138.000 €	80%	34.500 €	20%	0 €	0%
Asistență tehnică (GAL)	18%	80%	570.280 €	100%	456.224 €	80%	114.056 €	20%	0 €	0%
TOTAL	100%	73%	3.132.110 €	100%	2.281.120 €	73%	570.280 €	18%	280.710 €	9%

PARTEA A-V-A – PARTENERIATUL

Plan de Dezvoltare Locala

III.1 Prezentarea procesului de elaborare a Dosarului de Candidatură

(parteneriatul care realizează Dosarul de Candidatura – Planul de Dezvoltare Locală)

Inițiativa grupului de acțiune microregiunea Hârtibaciu a luat naștere în vara anului 2006, urmată de un prim seminar despre LEADER în octombrie 2006. Acest seminar a fost finalizat cu aprobarea „Declarației de la Agnita”, reprezentând viziunea comună pentru dezvoltarea zonei noastre. Cei doi reprezentanți lider ai inițiativei, **Ilarion Bârsan și Joachim Cotaru**, au putut păstra spiritul și voința membrilor inițiativei de a contribui la o schimbare pozitivă a microregiunii Hârtibaciu prin derularea activităților diferite pe plan local în perioadă 2006-2009, cu ar fi: evenimentele de promovare a regiunii „Transilvanian Brunch” și concursurile căruțelor. Acest fapt a constituit un început în momentul în care MADR a demarat primele măsuri din axa IV FEADR.

Când inițiativa a a putut urmări ca finalitate elaborarea strategiei de dezvoltare, ne-am putut baza pe un grup larg de cetățeni, antreprenori și administrațiile active - persoanele resursa din teritoriu – precum și primele experiențe concrete de colaborare: Legaturile cu GAL-ul german „Fläming-Havel” din landul Brandenburg – acum și partener oficial – și sprijinul permanent al DADR Sibiu concretizat, mai ales în persoana d-lui Valentin Tudorache.

Începând cu vara anului 2006, membrii activi ai inițiativei GAL MH, au fost informați și au studiat programele LEADER ale anilor 1990 în diferite faze. Au fost organizate multe work-shopuri cu reprezentanții altor GAL-uri din străinătate, consultanți și reprezentanți DADR Sibiu.

Membrii inițiativei s-au deplasat și vizitat în Germania la GAL-ul nostru partener precum și regiunea elvețiană Entlebuch unde, prin derularea programului „Regio +”, există o abordare asemănătoare cu LEADER. Cu ajutorul experienței acumulate în cadrul acestor activități, am pregătit primul parteneriat GAL, iar cu ajutorul experților cooptați: dl. Valentin Paun și Elena Curcean am pregătit **proiectul finanțat prin intermediul măsurii 431.1. Construcție parteneriate public private; Faza 3 - „Sprijin financiar pentru pregătirea dosarelor pentru selecția GAL”** care ne-a conturat traseul elaborării strategiei de dezvoltare a Microregiunii Hartibaciu. Am pregătit materiale de prezentare a programului LEADER în vederea prezentării acestora în cadrul întâlnirilor ce urmau să aibă loc în cadrul GAL Microregiunea Hartibaciu. Inițiatorii GAL Microregiunea Hartibaciu au coagulat teritoriul omogen **GAL Microregiunea Hartibaciu de astăzi**.

Prima întâlnire (Proces verbal anexat) în cadrul elaborării strategiei a avut loc în data de **12 februarie 2010**, în cadrul implementării proiectului derulat prin măsura 431.1 „**Elaborarea strategiei GAL Microregiunea Hartibaciu**”, proiect finanțat prin măsura **431.1 Leader**, în cadrul căreia a fost prezentat:

- (A) Istoricului GAL (inclusiv localitățile cuprinse în teritoriu), rolul parteneriatului GAL, prezentarea echipei,
- (B) diagnosticul pe fiecare temă propusă,
- (C) o analiză primară, o analiză a bugetului (cu ponderi) propus pe fiecare domeniu.

A fost stabilit un **plan de lucru, un calendar al activităților ce urmau a fi implementate și calendarul acțiunilor de cooperare**, activități deja fixate în cadrul proiectului finanțat prin măsura 431.1. faza 3.

A urmat **inițierea /stabilirea grupurilor de lucru** conform **primului draft de priorități** stabilite prin **consultarea directă a partenerilor**. S-au stabilit termenii **limită de verificare și predare**. A fost ales un **comitet de coordonare** cu următoarele persoane membre: **Ilarion Bârsan, Elena Curcean, Valentin Păun și Joachim Cotaru** și au fost formulate **scenariile alternative**.

A urmat **întâlniri informale a grupurilor de lucru** (procese verbale anexate) și o **întâlnire comună pe 16 martie 2010**, în care au fost **discutate primele rezultate și s-au stabilit principalele acțiuni ale strategiei** culese de la grupurile de lucru pentru estimarea capacității existente de implementare a proiectelor LEADER.

1. *Cursuri pt cultivarea ecologica a legumelor, fructelor, prezervarea mediului, dezvoltarea constiintei silvice, siguranta alimentelor, bunastarea animalelor.*
2. *Afacerea de familie (Ferma Familiei). Traditia in familie*
3. *Sprijinirea infiintarii grupurilor de producatori din Valea Hartibaciului*
4. *Intocmirea documentatiei pentru platile de agro-mediu. - in vederea realizarii de bio-produse*
6. *Pregatirea noilor exploataii forestiere*
7. *Realizarea de perdele silvice, impadurirea suprafetelor neproductive*
8. *Amenajarea unei sectii de etnografie in cadrul Muzeului Valea Hartibaciului - Agnita.*
9. *Promovarea traditiilor din Valea Hartibaciului (Achizitionare Recuzita pentru Casa de Cultura I Cocisiu, achizitionare scena mobile, echipamente de sunet si lumina)*
10. *Organizare de evenimente culturale: Șura Culturală; Transilvanian Brunch;*
11. *Festivalul Hârtibacienilor (cu expozitii de port traditional)*
12. *Punerea in valoare a monumentelor de patrimoniu de importanta locala prin realizarea iluminatului arhitectural - bisericile cetate din fiecare localitate membra GAL*

13. Trasee cicloturistice lângă traseul mocaniței
14. Circuitul turistic al bisericilor;
15. Panouri informative locale cu individualizarea localitatilor utilizand semnele de dangalizare
16. Promovarea si cresterea valorii produselor traditionale (Brutarii, supe, ciorbe, produse de panificatie etc)
17. Modernizarea/construirea unor pensiuni agro-turistice, restaurante cu specific local,
18. Investitii pentru realizarea de activitati recreative diverse (cicloturism, turism ecvestru, bazine de inot etc)
19. Infiintarea unui centru de promovare a țesutului la Altana;
20. Târgul meșteșugăreșc al rromilor;
21. Amenajare "Fierarie tradițională"

Intre prima intalnire si cea de-a doua intalnire **s-au cules datele statistice** necesare actualizarii si completarii **analizei diagnostic a teritoriului.**

Cu ocazia celei **de- a 2-a întâlniri** (Proces verbal anexat) a membrilor GAL MH privind elaborarea strategia **(25 iunie 2010)**, rezultatele si datele statistice reprezentative au fost prezentate și discutate. S-au modificat prioritatile si s-a completat planul de actiune. Sub indrumarea expertilor coordonatori **s-a realizat o prima analiza SWOT a teritoriului.** Propunerile formalizate și structurate pe tipuri de proiecte au fost prezentate în urma întâlnirii cu reprezentanții DADR Sibiu:

În lunile **iulie și august 2010 au avut loc vizite la doi potențiali parteneri de cooperare din afara țării.** Membri comitetului de coordonare s-au deplasat la Wiesenburg, unde **GAL-ul „Fläming-Havel”** isi are sediul, pentru stabilirea parteneriatului și schimb de experienta LEADER în Germania. **Un alt partener identificat a fost GAL-ul austriac „Wachau-Dunkelsteinerwald”,** cu ai cărui reprezentant s-a facut cunoștinta în cadrul seminarelor TAIEX la Vaslui și Sibiu. Un grup mai mare de membrii GAL MH au vizitat acest GAL în luna august 2010.

A 3-a întâlnire (Proces verbal anexat) în cadrul elaborarii strategiei s-a desfașurat pe data de **24 septembrie a. c.** la Agnita, unde a fost validat **draftul strategiei,** si s-au facut noi propuneri de imbunatatire. S-au facut propuneri pentru alegerea organizării acțiunilor din cadrul strategiei. S-au discutat componentele parteneriatului final. A fost propus un comitet provizoriu de selecție. Au fost prezentate cu aceasta ocazie concluziile lucrărilor în fața reprezentanților localităților din teritoriu și a celorlalți parteneri principali ai teritoriului. **Candidatura elaborată a fost prezentată către reprezentanții AM județean** Sibiu si a urmat o discuție privind modificările necesare.

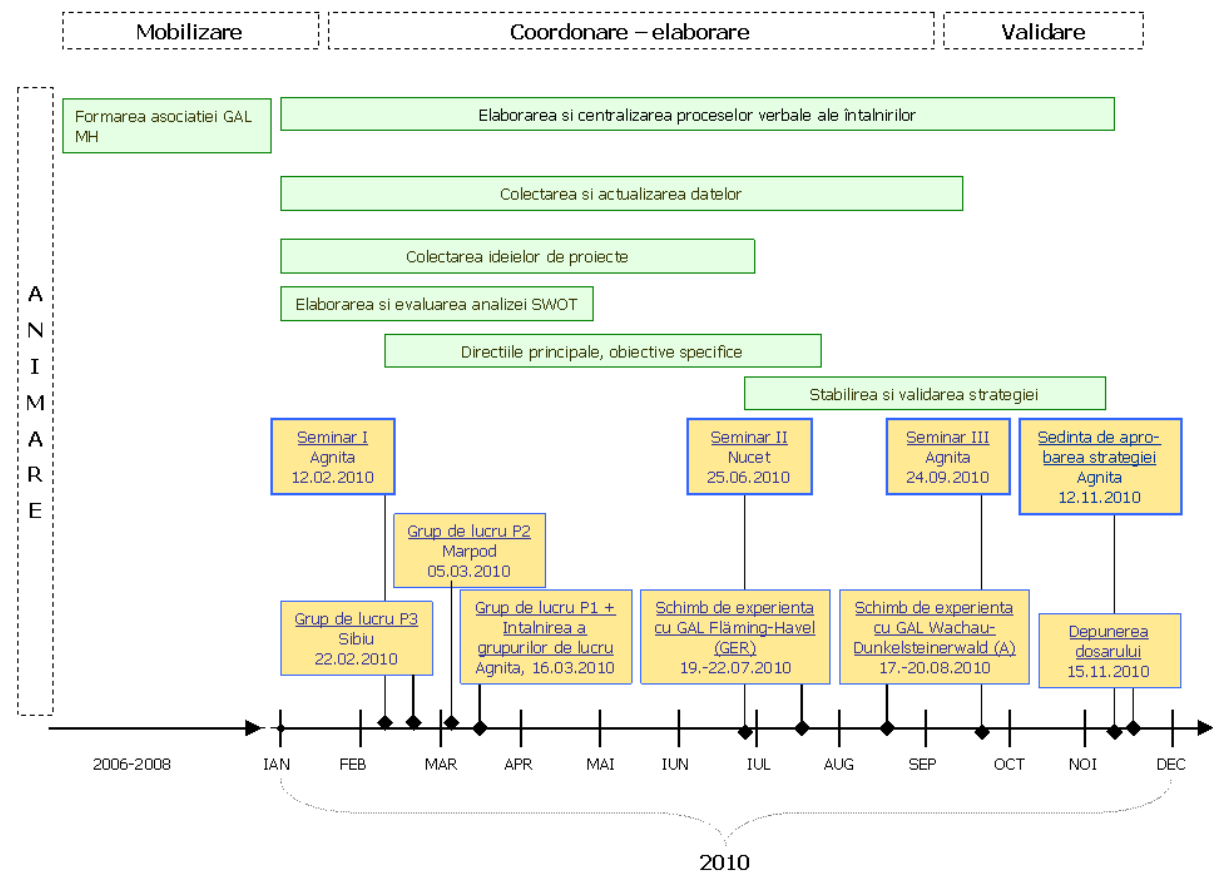
In intervalul dintre cea de-a treia si cea de-a patra intalnire GAL **parteneriatul a cooptat noi membrii pentru o mai buna reprezentare a tinerilor si a femeilor** in cadrul GAL Microregiunea Hartibaciu.

Parteneriatul final, strategia de dezvoltare regională a Microregiunii Hârtibaciu, inclusiv **comitetul de selecție** ales, au fost aprobate, după ultimele modificari necesare, **în cadrul celei de-a 4 întâlniri** (Proces verbal anexat), in cadrul elaborării planului de dezvoltare a microregiunii, **in data de 12 noiembrie 2010 la Agnita.**

Intalnirile parteneriatului si elaboarea strategiei au fost insotite si promovate cu ajutorul **materialelor de promovare realizate** de contractorul serviciilor de promovare a proiectului: **Gazeta Hartibaciului – editie speciala Leader (4.000 buc); Bannere; Mape cu buzunar; Cărți de vizită; Stickere; Afise; Carti postale; Stander roll-up; Brosura prezentare teritoriu si actorii GAL MH; Realizare blog; Gazeta Hartibaciului Nr. 2; Carte broisata pentru Strategia GAL MH; 5 harti tematice.**

Etapele de lucru, concretizate sau viitoare, pentru organizarea procesului LEADER în Microregiunea Hârtibaciu au fost următoarele:

III.2 Prezentarea parteneriatului decizional

III.2.1 Descrierea partenerilor

Partenerii vor fi asociați la procesul de monitorizare a proiectului din partea instituțiilor pe care le reprezintă și a funcțiilor ocupate de aceștia în cadrul acestora, făcând distincția între partenerii publici, privați și ONG. Tabelul de mai jos precizează componența comitetului de selectare a proiectelor selectate de GAL

Notă: „Selecția proiectelor va fi realizată de către un Comitet de Selecție, format din membrii GAL. În ceea ce privește selecția proiectelor în cadrul GAL, se va aplica regula „dublului cворum”, respectiv pentru validarea voturilor, este necesar ca în momentul selecției să fie prezenți cel puțin 50% din parteneri, din care peste 50% să fie din mediul privat și societate civilă.

Pentru transparența procesului de selecție a proiectelor în cadrul GAL și totodată pentru efectuarea activităților de control și monitorizare, la aceste selecții va lua parte și un reprezentant al Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale de la nivel județean (DADR)”.

PARTENERI PUBLICI			
Nume și prenume	Instituția	Funcția	Tip* /Observații
Curcean Marius Radu	Primaria Agnita	primar	
Vișa Ionel	Primaria Nocrich	primar	(membru supleant)
Șușa Nicolae	Primaria Seica Mare	primar	
Dobre Aurel	Primaria Bradeni	primar	(membru supleant)
PARTENERI PRIVAȚI			
Nume și prenume	Instituția	Funcția	Tip* /Observații
Mehrer Manfred	Mehrer Manfred Î.i.	PFA	
Olariu Mihaela	SC Flori Legumicola SRL	administrator	(membru supleant)
Cioran Mioara	SC Biohaus SRL	administrator	
Aldea Florin	SC Alforprod SRL	administrator	(membru supleant)
ONG			
Nume și prenume	Instituția	Funcția	Tip* /Observații
Cotaru Joachim	As. Hosman Durabil	presedinte	
Gruncă Ioan	As. A.T. Laurian	presedinte	(membru supleant)
Vaida Doru	As. GAL MH	presedinte	
Wiecken Annette	As. Waldorf Sibiu	presedinte	(membru supleant)

Bârsan Ilarion	GAL Microregiunea Hârtibaciu	presedinte	
Stoia Achim	As. Goldkraft	presedinte	(membru supleant)

* Pentru a utiliza mai ușor aceste date, este propusă împărțirea pe categorii a partenerilor (de exemplu ADMIN pentru Administrație, ONG pentru societatea civilă, CONSILIU pentru organisme tehnice, ALESI pentru colectivități, INTREPRINDERI.... Etc.).

Crearea și funcționarea GAL – ului

La nivelul GAL ului, organele asociației sunt:

- Adunarea generală;
- Consiliul director;
- Cenzorul sau, după caz, comisia de cenzori;
- Comitetul de selectare a proiectelor;
- Compartiment administrativ.

1) Adunarea generală

Este organul de conducere, alcătuit din totalitatea asociațiilor.

Competența adunării generale cuprinde:

- Aprobarea strategiei și a obiectivelor generale ale GAL;
- Aprobarea bugetului de venituri și cheltuieli și a bilanțului contabil;
- Alegerea și revocarea membrilor consiliului de selecție;
- Alegerea și revocarea cenzorului sau, după caz, a membrilor comisiei de cenzori.

Adunarea generală se întrunește cel puțin o dată pe an și are drept de control asupra celorlalte două organe precizate mai sus. Hotărârile luate de adunarea generală în limitele legii, ale actului constitutiv și statutului sunt obligatorii chiar și pentru membrii asociați care nu au luat parte la adunarea generală sau au votat împotriva.

2) Consiliul director

Asigură punerea în executare a hotărârilor adunării generale. El poate fi alcătuit și din persoane din afara asociației, în limita a cel mult o pătrime din componența sa.

În exercitarea competenței sale, consiliul director:

- a) prezintă adunării generale raportul de activitate pe perioada anterioară, executarea bugetului de venituri și cheltuieli, bilanțul contabil, proiectul bugetului de venituri și cheltuieli și proiectele asociației;
- b) încheie acte juridice în numele și pe seama asociației;
- c) aprobă organigrama și politica de personal ale asociației, dacă prin statut nu se prevede altfel;
- d) îndeplinește orice alte atribuții prevăzute în statut sau stabilite de adunarea generală.

Consiliul director își poate elabora un regulament intern de funcționare. Nu poate fi membru al consiliului director, iar dacă era, pierde această calitate, orice persoană care ocupa o funcție de conducere în cadrul unei instituții publice, dacă asociația respectivă are ca scop sprijinirea activității acelei instituții publice.

3) Cenzorul sau după caz comisia de cenzori

Dacă numărul asociațiilor este mai mare de 15, numirea unui cenzor este obligatorie. Acesta poate fi o persoană din afara asociației. Cenzorul trebuie să fie contabil autorizat sau expert contabil.

În realizarea competențelor sale cenzorul sau, după caz, comisia de cenzori:

- a) verifică modul în care este administrat patrimoniul asociației;
- b) întocmește rapoarte și le prezintă adunării generale;
- c) participă la ședințele consiliului director, fără drept de vot;
- d) îndeplinește orice alte atribuții prevăzute în statut sau stabilite de adunarea generală.

4) Comitetul de selectare a proiectelor

Modul de stabilire și de funcționare a comitetului de selectare a proiectelor. Fiecare comitet va fi alcătuit din 5 – 15 de persoane (reprezentanți ai autorităților și organizațiilor care fac parte din parteneriat) funcție de mărimea parteneriatului și a numărului de entități care fac parte din acesta.

La nivelul luării deciziilor, partenerii economici și sociali, precum și alți reprezentanți ai

societății civile, trebuie să reprezinte mai mult de **50%** din parteneriatul local, iar organizațiile ce provin din eventuale orașe având ca responsabilitate și zona rurală învecinată – consilii județene, prefecturi, consilii locale, furnizori de formare, servicii de consultanță etc., nu vor depăși **25**.

Număr de membri: între 15 și 40. Pentru fiecare membru titular, vor fi prevăzuți supleanți

5) Compartimentul administrativ poate avea următoarea componență orientativă:

- a) Responsabil administrativ – coordonează activitatea GAL atât sub aspect organizatoric cât și al respectării procedurilor de lucru;

- b) Responsabil financiar – contabil – se ocupă de supravegherea și controlul gestiunii financiare – contabile a GAL-ului;
- c) Animatori – desfășoară activități de animare pentru promovarea acțiunilor GAL;
- d) expert tehnic – se va stabili un număr de angajați funcție de complexitatea activităților de la nivelul GAL, având ca sarcină verificarea și selecția proiectelor ce se vor implementa;
- e) expert implementare – are ca sarcina monitorizarea permanenta a stadiului implementarii strategiei
- f) Consultanți externi – funcție de necesități pentru buna desfășurare a activităților GAL;
- g) Angajat pentru activități de secretariat

ORGANIZAREA GAL-ULUI

PARTEA A – VI – A: ORGANIZAREA GAL-ULUI

Resurse umane

Echipa de coordonare formata din urmatoorii membri:

1. Barsan Ilarion - presedinte – responsabil administrativ
2. Curcean Elena - expert implementare
3. Munteanu Roxana - animator
4. Valentin Paun - expert tehnic
5. Coraru Joachim - manager regional (animator)
6. Radu Lora – expert financiar

La nivelul GAL-ului se vor desfasura urmatoarele activitati :

- a) informare – comunicare;
- b) apel pentru proiecte;
- c) sprijinirea depunatorilor de proiecte;
- d) organizarea procesului de verificare si decizie asupra proiectelor depuse;
- e) monitorizarea proiectelor.

FISE DE POST ANGAJATI GAL:

FISA POST	TITULAR	ACTIVITATI
1. responsabil administrativ	BARSAN ILARION	coordoneaza activitatea GAL sub aspect organizatoric cit si al respectarii procedurilor de lucru; verificarea si monitorizarea activitatii expertului in implementare si a managerului regional si coordonarea pe ansamblu a implementarii. Controleaza incrucisat evolutia proiectului in comparatie cu raportul initial al expertului, rapoartele auditorului si adresele DADR.
2. expert in implementare	CURCEAN ELENA	Activitati: planificarea dezvoltarii strategice; management de proiect; cooperare inter-institutionala locala si internationala. Monitorizarea si evaluarea proiectelor GAL si a beneficiarilor GAL. Conceperea si realizarea proiectelor cu finantare
3 expert tehnic	PAUN VALENTIN	verificarea si selectia proiectelor ce se vor implementa; Rapoarte de activitate lunar. Specificatii tehnice, documentatii descriptive; marketingul si promovarea GAL MH
4 expert financiar	RADU LORA	supravegherea si controlul gestiunii financiare – contabile a GAL-ului; Dosar de plati/ rambursari. Verificarea excedent/deficit flux de numerar pentru perioada. Verificarea incrucisata cu raportul periodic al auditorului.
5 MANAGER REGIONAL (animator)	COTARU JOACHIM	dezvoltare comunitara; activitati de animare pentru promovarea actiunilor GAL propune expertului in implementare de surse de finantare pentru proiectele de interes ale comunitatii GAL MH; informare si consiliere de afaceri pentru sectorul antreprenorial
6 ANIMATOR	MUNTEANU ROXANA	identifică problemele din spațiul LEADER GAL Microregiunea Hartibaciu, propune soluții pentru rezolvarea lor, promovează oportunități de finanțare; activitati de animare pentru promovarea actiunilor GAL

II.6.2 Descrierea resurselor materiale (echipamente, localuri disponibile)

Sediul GAL se va afla in cadrul Primariei Agnita sau intr-un spatiu inchiriat, spatiu unde urmeaza a se achizitiona echipamente de birotica si IT in vederea desfasurarii activitatilor.

Partenerii GAL vor pune la dispozitia echipei administrative echipamentele ITC, mijloacele de transport si spatii de functionare necesare pana la primirea avansului de la FEADR.

Astfel: Asociatia Club Sportiv Agnita va pune la dispozitia biroului GAL echipamentele ITC necesare pentru functionare (3 laptopuri, o imprimanta laser b/w, fax, proiector, ecran de proiectie. Asociatia Hosman Durabil va furniza aparatele telefonice si va achita abonamentul pentru o luna. Fundatia Radu va pune la dispozitie echipamente modem-wireless pentru asigurarea legaturilor internet. Primaria Agnita va continua sa gazduiasca biroul GAL, facilitand accesul persoanelor, arhivarea si pastrarea documentelor, asigurarea personalului de paza necesar. Toti membrii biroului administrative GAL au hotarat sa utilizeze propriile mijloace de transport, fara plata si fara considerarea unor tarife timp de o luna.

Componenta A (Functionarea GAL)

Pentru aceasta componenta cheltuielile vor acoperi 80% din total cheltuieli de functionare GAL si va acoperi urmatoarele cheltuieli:

- Salarii pentru personalul GAL;
- Cheltuieli legate de plata expertilor si pentru alte servicii de expertiza legate de implementarea strategiei de dezvoltare locala;
- Cheltuieli pentru inchirierea unor locatii;
- Cheltuieli pentru inchirierea/achizitia de echipamente de birotica si electronice, precum si a altor echipamente necesare pentru desfasurarea activitatilor GAL;
- Cheltuieli pentru organizarea intalnirilor;
- Cheltuieli legate de comunicare (telefonie, internet, posta si servicii postale), transport si plata utilitatilor (caldura, lumina, etc.);
- Cheltuieli pentru participarea la activitatile retelei nationale si europene de dezvoltare rurala, seminarii etc.

Componenta B (Instruire si animarea teritoriului dupa selectia GAL)

Pentru aceste activitati, Grupul de Actiune Locala va cheltui 20% din total cheltuieli de functionare GAL si va acoperi cheltuieli precum:

- Studii ale zonei;
- Masuri pentru furnizarea informatiei cu privire la strategia de dezvoltare locala;
- Instruirea personalului implicat in implementarea strategiei de dezvoltare locala;
- Evenimente de promovare;
- Instruirea liderilor locali.

BUGET FUNCTIONARE GAL

-EURO-

Nr. Crt	Denumire	UM	Val .U	Cant	Total	TVA	
	Componenta a:				456.800,0	8.832,0	80%
1	- Salarii și alte plăți pentru personalul GAL;				408.000,0		
	Manager GAL	luni	600,0	60,0	36.000,0		
	Responsabil financiar	luni	950,0	60,0	57.000,0		
	Secretara	luni	300,0	60,0	18.000,0		
	Animator	luni	1.000,0	60,0	60.000,0		
	Animator	luni	950,0	60,0	57.000,0		

	Expert tehnic	luni	1.400,0	60,0	84.000,0	
	Expert implementare	luni	1.600,0	60,0	96.000,0	
2	Cheltuieli legate de plata experților și pentru alte servicii de expertiză legate de implementarea strategiei de dezvoltare locală;	an	1.957,0	5,0	9.785,0	2.348,4
3	Cheltuieli pentru închirierea unor locații;	luni	200,0	60,0	12.000,0	
4	Cheltuieli pentru închirierea/achiziția de echipamente de birotică și electronice, precum și a altor echipamente necesare pentru desfășurarea activităților GAL;	set			6.395,0	1.534,8
	Birouri	buc	50,0	6,0	300,0	72,0
	Scaune birou	buc	30,0	6,0	180,0	43,2
	Scaune sedinta	buc	20,0	30,0	600,0	144,0
	Mese sedinta	buc	225,0	1,0	225,0	54,0
	Dulapuri	buc	60,0	6,0	360,0	86,4
	Rafturi	buc	30,0	6,0	180,0	43,2
	Laptop	buc	500,0	5,0	2.500,0	600,0
	Calculator	buc	250,0	1,0	250,0	60,0
	Imprimanta/Xerox	buc	300,0	1,0	300,0	72,0
	obi. Birotica	buc	50,0	6,0	300,0	72,0
	Videoproiector	buc	400,0	1,0	400,0	96,0
	Telefon/fax	buc	150,0	1,0	150,0	36,0
	Flipchart	buc	150,0	1,0	150,0	36,0
	multifunctionala	buc	250,0	2,0	500,0	120,0
5	Cheltuieli pentru organizarea întâlnirilor;	an	700,0	5,0	3.500,0	840,0
6	Cheltuieli legate de comunicare (telefonie, internet, poștă și servicii poștale), transport și plata utilităților (căldură, lumină, etc.);	an		5,0	12.120,0	2.908,8
	Telefon/fax	luna	30,0	60,0	1.800,0	432,0
	Internet	luna	10,0	60,0	600,0	144,0
	Posta	luna	2,0	60,0	120,0	28,8
	Transport	luna	100,0	60,0	6.000,0	1.440,0
	Energie electrica	luna	25,0	60,0	1.500,0	360,0
	Incalzire	luna	30,0	60,0	1.800,0	432,0
	Apă	luna	5,0	60,0	300,0	72,0
7	Cheltuieli pentru participarea la activitățile rețelei naționale și europene de dezvoltare rurală, seminarii etc.	an	1.000,0	5,0	5.000,0	1.200,0
	Componenta b	an			114.200,0	27.408,0
	Studii ale zonei	an	3.500,0	5,0	17.500,0	4.200,0
	Măsurii pentru furnizarea informației cu privire la strategia de dezvoltare locală	an			42.596,8	10.223,2
	Pliante	buc	0,2	1.000,0	200,0	48,0
	Afise	buc	0,5	500,0	250,0	60,0
	Banner	buc	2,0	1,0	2,0	0,5
	Buletin informativ	buc	0,14	10.000,0	1.400,0	336,0
	Pagina web	buc	300,0	1,0	300,0	72,0

20%

	Intretinere pagina web	an	150,0	5,0	750,0	180,0
	Anunturi mass media	an	150,0	5,0	750,0	180,0
	Conferinta de presa	an	500,0	5,0	2.500,0	600,0
	Caravana de informare	loc	900,0	27,0	24.300,0	5.832,0
	Rollup	buc	25,0	3,0	75,0	18,0
	Film de prezentare	buc	10.000,0	1,0	10.000,0	2.400,0
	Panouri informativ	buc	115,0	18,0	2.069,8	496,8
	Instruirea personalului implicat în implementarea strategiei de dezvoltare locală	an	10.000,0	4,0	40.000,0	9.600,0
	Evenimente de promovare	an	2.500,0	5,0	12.500,0	3.000,0
	Instruirea liderilor locali	an	1.603,2	1,0	1.603,2	384,8
	TOTAL				570.280,0	36.240,0

BUGET FUNCTIONARE GAL (forma recomandata)

-EURO-

Nr. Crt	Denumire	UM	Val .U	Cant	Total	TVA	
	Componenta a:				456.800,0	11.712,0	80,00
1	Salarii și alte plăți pentru personalul GAL;	luni	6.800,00	60	408.000,0		
2	Cheltuieli legate de plata experților și pentru alte servicii de expertiză legate de implementarea strategiei de dezvoltare locală;	an	1.957,00	5	9.785,0	2.348,4	
3	Cheltuieli pentru închirierea unor locații;		200,00	60	12.000,0	2.880,0	
4	Cheltuieli pentru închirierea/achiziția de echipamente de birotică și electronice, precum și a altor echipamente necesare pentru desfășurarea activităților GAL;	set	0,00	0	6.395,0	1.534,8	
5	Cheltuieli pentru organizarea întâlnirilor;	an	700,00	5	3.500,0	840,0	
6	Cheltuieli legate de comunicare (telefonie, internet, poștă și servicii poștale), transport și plata utilităților (căldură, lumină, etc.);	an	0,00	5	12.120,0	2.908,8	
7	Cheltuieli pentru participarea la activitățile rețelei naționale și europene de dezvoltare rurală, seminarii etc.	an	1.000,00	5	5.000,0	1.200,0	
	Componenta b	an			114.200,0	27.408,0	20,00
	Studii ale zonei	an	3.500,00	5	17.500,0	4.200,0	
	Măsuri pentru furnizarea informației cu privire la strategia de dezvoltare locală	an	0,00	0	42.596,8	10.223,2	
	Instruirea personalului implicat în implementarea strategiei de dezvoltare locală	an	10.000,00	4	40.000,0	9.600,0	
	Evenimente de promovare	an	2.500,00	5	12.500,0	3.000,0	
	Instruirea liderilor locali	an	1.603,18	1	1.603,2	384,8	
	TOTAL				570.280,0	39.120,0	

BUGET FUNCTIONARE GAL (forma recomandata)

-RON-

Nr. Crt	Denumire	UM	Val .U	Cant	Total	TVA	
	Componenta a:				1.961.956,00	50.303,04	80,00
1	Salarii și alte plăți pentru personalul GAL;	luni	29.206,00	60	1.752.360,00		
2	Cheltuieli legate de plata experților și pentru alte servicii de expertiză legate de implementarea strategiei de dezvoltare locală;	an	8.405,32	5	42.026,58	10.086,38	
3	Cheltuieli pentru închirierea unor locații;		859,00	60	51.540,00	12.369,60	
4	Cheltuieli pentru închirierea/achiziția de echipamente de birotică și electronice, precum și a altor echipamente necesare pentru desfășurarea activităților GAL;	set	0,00	0	27.466,53	6.591,97	
5	Cheltuieli pentru organizarea întâlnirilor;	an	3.006,50	5	15.032,50	3.607,80	
6	Cheltuieli legate de comunicare (telefonie, internet, poștă și servicii poștale), transport și plata utilităților (căldură, lumină, etc.);	an	0,00	5	52.055,40	12.493,30	
7	Cheltuieli pentru participarea la activitățile rețelei naționale și europene de dezvoltare rurală, seminarii etc.	an	4.295,00	5	21.475,00	5.154,00	
	Componenta b	an			490.489,00	117.717,36	20,00
	Studii ale zonei	an	15.032,50	5	75.162,50	18.039,00	
	Măsuri pentru furnizarea informației cu privire la strategia de dezvoltare locală	an	0,00	0	182.953,34	43.908,80	
	Instruirea personalului implicat în implementarea strategiei de dezvoltare locală	an	42.950,00	4	171.800,00	41.232,00	
	Evenimente de promovare	an	10.737,50	5	53.687,50	12.885,00	
	Instruirea liderilor locali	an	6.885,66	1	6.885,66	1.652,56	
	TOTAL				2.452.445,00	168.020,40	

GAL Microregiunea Hartibaciu are capacitatea de a previziona, mobiliza și gestiona resursele financiare necesare pentru funcționarea biroului de implementare a planului de dezvoltare. Aceasta capacitate este evidentă și manifestă, cel puțin din următoarele considerente:

- previzionarea fondurilor necesare: Asociația GAL MH a implementat un proiect pe măsura 431.1. faza 3, în valoare de 60000 de euro. Contribuția proprie a fost de 20000 de euro. Abaterea față de bugetul previzionat a fost de 700 de lei (cca. 170 de euro, o abatere de 0,28%)
- mobilizarea fondurilor necesare, în situația în care există întârzieri între până la încasarea cererilor de plată, este o problemă discutată cu partenerii GAL. Toți partenerii, în special Asociațiile și societățile comerciale vor asigura, prin împrumuturi sau sponsorizări, fondurile necesare pentru acoperirea costurilor operaționale pe o perioadă de până la 5 luni.
- gestionarea resurselor financiare este monitorizată și evaluată continuu de către responsabilul financiar cu o vastă experiență în ceea ce privește contabilitatea și evidența economică.

Dispozitivul de comunicare și informare

Informarea și comunicarea reprezintă elemente esențiale în acțiunile de sale de funcționare, instruire și animarea teritoriului.

Vor fi precizate metodologia și instrumentele necesare (întâlniri – conferințe tematice, seminarii ad-hoc, grupuri de lucru, afișe, publicații, acces la baze de date, elaborare și diseminare de materiale, mas-media etc.) pentru informare și comunicare (destinat locuitorilor și actorilor implicați în dezvoltarea teritoriului) în legătură cu buna funcționare a GAL și implementarea tuturor acțiunilor din cadrul strategiei de dezvoltare locală.

IMPLEMENTAREA PROIECTELOR ÎN CADRUL GAL-ULUI

II.6.4 Dispozitivul de comunicare și informare

Pornind de la experiența acțiunilor anterioare, pentru o funcționare eficientă a GAL vor fi elaborate: materiale informative (pliante, broșuri, ghiduri, afișe etc.), spoturi radio TV și conferințe anuale organizate la nivel regional și altele.

Se vor pune la dispoziția potențialilor beneficiari informații privind fluxul accesării fondurilor de dezvoltare rurală, ce va include: tipurile de investiții eligibile, categoriile de beneficiari, plafoanele maxime alocate, condițiile de eligibilitate, procedurile administrative legate de accesul la finanțare.

Acțiunile specifice de promovare și instruire a potențialilor beneficiari privind implementarea Strategiei GAL sunt realizate în conformitate cu nevoile identificate în baza de date a PNDR, urmărindu-se acoperirea tuturor domeniilor de interes corespunzătoare măsurilor din PNDR. Aceasta cuprinde baza de date a APDRP ce vizează în mod direct potențialii beneficiari ai PNDR.

Promovarea directă prin intermediul pliantelor, broșurilor, e-mail se va realiza utilizând informațiile cuprinse în baza de date PNDR, informații ce sunt selectate în urma campaniilor de informare și a sondajelor de opinie derulate în mediul rural.

Evaluările *in itinere*, intermediare și ex-post vor fi de natură să aprecieze impactul Strategiei de dezvoltare GAL în materie de transparență, egalitate de șanse și nediscriminare, precum și de bună înțelegere a acțiunilor comunitare.

În acest sens, respectivele criterii vor face referire cel puțin la următoarele aspecte:

- Evoluția numărului dosarelor depuse;
- Evoluția numărului de potențiali beneficiari care au accesat informația conținută în materialele informative (afișe, pliante, ghiduri, broșuri etc.);
- Evoluția profilului celor care depun proiecte în funcție de categoria profesională, sex, egalitatea șanselor;
- Numărul de accesări website pentru obținerea de informație din domeniul dezvoltării rurale.

Politica de comunicare poate fi adaptată în funcție de rezultatele evaluării.

II.7 Partea a VII-a.

Mecanismul de implementare

Se va indica dispozitivul prevazut in domeniul monitorizarii (adica gestionarea financiara), evaluarii (mod de organizare, metodologie, indicatori) si al controlului.

Dispozitivul de monitorizare, evaluare si control implementat de GAL presupune:

- Luarea operativa a deciziilor asupra implementarii proiectului (sau depistarea problemelor);
  - Efectuarea zilnica a gestionarii proiectului;
  - Executarea operativa si corecta a procedurilor de gestionare a resurselor;
  - Facilitarea coordonarii intre activitatile componentelor;
  - Monitorizarea si raportarea la timp despre realizarile si rezultatele proiectului;
  - Informatia despre continutul proiectului si realizarile acestuia este oferita factorilor de decizie.
- **monitorizarea** trebuie sa prevada un instrument riguros si transparent de vizualizare a modului in care are loc gestionarea financiara a implementarii strategiei de dezvoltare, care sa permita colectarea sistematica si structurarea anuala a datelor cu privire la activitatile desfasurate.
- **evaluarea** presupune elaborarea unui instrument clar de organizare a inregistrarii si raportarii catre AM a unor sugestii si remarci privind rezultatele implementarii proiectelor in cadrul strategiei de dezvoltare locala. Evaluarea va fi o activitate structurata pe o baza bine stabilita si presupune elaborarea unui set de indicatori (considerati relevanti in reflectarea eficientei obtinute in urma implementarii proiectului) si a unei metodologii de evaluare (rapoarte progres lunare/ intermediare si finale) a rezultatelor implementarii. Monitorizarea si evaluarea va asigura implementarea efectiva si la timp a proiectelor, managementul eficient, inclusiv administrarea adecvata a resurselor proiectului, monitorizarea efectiva si evaluarea activitatilor si rezultatelor acestuia. In vederea cererilor de plata se va efectua auditul dosarului de plata de catre auditorul stabilit.
- **controlul** presupune stabilirea unui sistem de verificare a respectarii planificarii legate de implementarea strategiei de dezvoltare. Se vor efectua rapoarte de verificare pe teren.

Programarea vizitelor (controalelor) va avea in vedere principii, cum ar fi: respectarea angajamentelor, eficienta unor demersuri, pastrarea bunelor relatii contractuale, verificarea aspectelor de ordin tehnic legate de proiect etc.

De asemenea, in cadrul mecanismului de implementare, se va preciza modul de distribuire a responsabilitatilor, pentru fiecare etapa a circuitului unui dosar, intre GAL, agentia de plati si autoritatea de management*.

Sarcina	GAL	DADR	Agentia de Plati
Informare	X		
Sprijinirea elaborarii proiectelor	X		
Lansarea apelului pentru proiecte	X		
Selectarea proiectelor	X		

Controlul administrativ al dosarelor	X	X
Decizie	X	
Notificarea catre beneficiar	X	X
Monitorizare	X	X
Plata		X
Control	X	X
Arhivare	X	

*Cu titlu indicativ (confirmare de catre Autoritatea de Management cf. pistei de audit)

II.8 Partea a VIII-a. Cooperare si crearea si implementarea retelei

III.8.1 Cooperare

GAL Microregiunea Hartibaciu a incheiat deja un accord de cooperare in vederea implementarii in parteneriat a unui proiect ce vizeaza implementarea in parteneriat a proiectului:

RURAL PRO JOBS, ID PROIECT 89420, depus în cadrul cererii de propuneri de proiecte: ID Apel 110 - Axă prioritara 5 : " Promovarea măsurilor active de ocupare ", Domeniul de intervenție 5.2 : " Promovarea sustenabilității pe termen lung a zonelor rurale în ceea ce privește dezvoltarea resurselor umane și ocuparea forței de munca " (acord de cooperare anexat) si a semnat alte inca 4 intentii de cooperare, dintre care doua sunt cu GAL-uri din Austria si Germania:

1. Intentie de cooperare: „**Sprijinirea turismului rural si a marketingului produselor regionale**”
intre:

GAL Microregiunea Hartibaciu si GAL Flaming-Havel - Germania

2. Intentie de cooperare: „**Sprijin in implementarea strategiei GAL Microregiunea Hartibaciu**”
intre:

GAL Microregiunea Hartibaciu si si Asociatia LEADER – Verein Wachau-Dunkelsteinerwald - Austria

3. Intentie de cooperare: „ **Promovarea si protejarea patrimoniului cultural din Transilvania**”
intre:

GAL Microregiunea Hartibaciu si Asociatia GAL Podisul Mediasului

4. Intentie de cooperare: „ **Sustinerea reciproca in implementarea strategiilor LEADER**” intre:
GAL Microregiunea Hartibaciu si Asociatia GAL „Rasaritul Tarii Fagarasului”

Microregiunea Hartibaciu intentioneaza sa desfasoare actiuni de cooperare si cu alte teritorii rurale (GAL) din Romania si/sau din UE in vederea extinderii experientelor locale si imbunatatirea strategiilor locale, pentru schimbul de informatii si idei noi, schimb de experienta si stimularea inovatiei.

Actiuni inovative

Strategia de dezvoltare a Vaii Hartibaciului are in vedere implementarea unor actiuni inovative, unele dintre acestea in parteneriat cu alte GAL-uri:

“Afaceri de familie” – daca un tanar preia o ferma de la unul dintre membrii familiei (si continua sa lucreze cu cel putin 1 membru al familiei sale) primeste 25% punctaj pentru proiectul depus [pe instalarea tinerilor fermieri si fermele de semi-subsistenta]. Masuri: 112, 111, 121, 141, 142

“Porti deschise” – modalitate de promovare a produselor realizate de grupurile de producatori si asociatiile de producatori din MH. Actiunile se finanteaza din bugetul de animare.

“Mocanita” – proiect comun de realizare a unui traseu turistic pe linia ferata cu ecartament ingust, realizabil numai in conditiile colaborarii tuturor membrilor GAL. Identificat ca “brand” si simbol. M313.

“Itinerarii turistice tematice in Valea Hartibacului” – incurajarea adoptarii unor teme sau cadre specifice si individualizate in MHI pentru turisti. Vor fi incurajate proiectele 313 care au componenta ghid turistic tematic. M313

“Marketingul specificului local” – promovarea si vanzarea specificului local prin: retete culinare specifice zonei, marcarea strazilor cu numele sasesc “Semnele de dangalizare” – utilizarea acestor semne pentru marcarea si individualizarea produselor realizate de producatorii din MH. Concursuri de carute, targuri de produse realizate de romi, introducerea in circuitul turistic si cultural al nuntilor autentice tiganesti. M313

III.8.2 Crearea si implementarea retelei

GAL Microregiunea Hartibaciu va juca un rol semnificativ in promovarea politicilor si activitatilor Retelei Nationale de Dezvoltare Rurala in domeniul dezvoltarii rurale. GAL MH va identifica evenimentele ce vor urma, in Romania sau in afara tarii, care pot oferi oportunitati importante de a acumula informatii sau de a face schimb de idei si experienta in ceea ce priveste dezvoltarea rurala.

GAL va oferi suport tehnic membrilor RNDR care doresc sa coopereze in scopul dezvoltarii de activitati antreprenoriale, in contextul PNDR, ca de exemplu:

- promovarea produselor rurale traditionale;
- crearea si functionarea grupurilor de producatori;
- imbunatatirea si promovarea serviciilor turistice.

Echipele GAL va dispune de personal specializat cu capacitate de expertiza si va utiliza experienta pentru toate aspectele semnificative ale dezvoltarii rurale acoperite de PNDR.

Expertiza GAL va fi putea fi folosita in activitate RNDR, pentru schimbului de idei, know how, identificarea si aplicarea bunelor practici, in regiuni noi, infiintarii grupurilor de producatori si imbunatatirii si promovarii facilitatilor si serviciilor turistice, in sprijinirea promovarii produselor traditionale.

In cadrul activitatilor de implementare a RNDR se va realiza baza de date necesare sprijinirii si functionarii eficiente a acestora: membrii RNDR actualizati permanent cu prezentare si strategia proprie; bune practici; GAL-uri; GAL-uri selectate; potentiale GAL-uri din Romania; experti in dezvoltare rurala; documente administrative; documente-necesare accesarii si implementarii diverselor programe de finantare, etc.